*Republica Moldova*

*Consiliul Municipal Ungheni*

3600, str. Națională 7, mun. Ungheni, Republica Moldova, tel. (236) 2.24.37, primaria.municipiul-ungheni@apl.gov.md

**DECIZIE nr. 9/29**
**din 06.11.2026**

**Cu privire la aprobarea Strategiei culturale**
**a municipiului Ungheni pentru anii 2026–2032**

În temeiul art. 14 alin. (1), alin. (2) lit. p), v) și v[1]), art. 19 alin. (4) și art. 20 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, art. 1 și art. 8 din Legea culturii nr. 413/1999, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional;

Având în vedere procesul participativ de elaborare și consultare publică a Strategiei culturale a municipiului Ungheni, precum și în scopul dezvoltării sectorului cultural local, al valorificării patrimoniului cultural și al asigurării accesului comunității la viața culturală,

Consiliul Municipal Ungheni,

**DECIDE:**

1. Se aprobă Strategia culturală a municipiului Ungheni pentru anii 2026–2032, conform anexei, parte integrantă a prezentei decizii.

2. Primarul municipiului Ungheni, prin intermediul specialiștilor Primăriei și în colaborare cu instituțiile culturale municipale și partenerii relevanți, va asigura coordonarea implementării, monitorizarea și evaluarea Strategiei, în conformitate cu mecanismele și indicatorii prevăzuți în aceasta.

3. Controlul asupra executării prezentei decizii se atribuie primarului mun. Ungheni, d-lui Vitalie Vrabie.

4. Prezenta decizie poate fi contestată cu cerere de chemare în judecată, depusă la Judecătoria Ungheni (str. Națională nr. 10/1), in termen de 30 zile, in corespundere cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova.

**Președintele ședinței** **Ion ȚÎȚU**

**Secretarul Consiliului Municipal** **Tudor GAVRILIUC**

# STRATEGIA CULTURALĂ A MUNICIPIULUI UNGHENI 2026-2032



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**

Telefon/fax:
**+373 22 804 005**

Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**

Telefon/fax:
**+373 22 804 005**

Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni a fost dezvoltată într-un mod participativ în cadrul Programului EU4MOLDOVA, Implementat de UNDP si UNICEF Moldova.

Strategia a fost aprobată de către Consiliul local al municipiului Ungheni pe data de _____, prin Decizia nr. ___

## CUPRINS

**CAPITOLUL 1. INTRODUCERE, CONSIDERAȚII GENERALE**

1.1. Scopul elaborării Strategiei culturale
1.2. Fundamentele elaborării strategiei
1.3. De ce are nevoie Municipiul Ungheni de o strategie culturală?
1.4. Metodologia de elaborare a Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni, 2026–2032
1.5. Factorii care asigură succesul implementării Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026-2032
1.6. Contextul general: prezentarea, pe scurt, a Municipiului Ungheni

**CAPITOLUL 2. ROLUL CULTURII ÎN DEZVOLTAREA ORAȘULUI**

2.1. Cultura în viziunea Smart City a Municipiului Ungheni
2.2 Cultura în Programul de revitalizare Urbană a Mun. Ungheni 2023-2027
2.3 Cultura in Market Survey
2.4 Cultura in Planul de Acțiune pentru Incluziune și Integrare a Municipiului Ungheni
2.5 Cultura in Planul de Gestionare a Patrimoniului Public al Municipiului Ungheni 2024-2027
2.6 Cultura în Planul Operațional Local al Municipiului Ungheni 2021-2027
2.7 Cultura in Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) al Municipiului Ungheni 2023-2030
2.8 Cultura în Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret din Mun. Ungheni 2023-2028
2.9 Cultura în Strategia de Dezvoltare a Turismului Durabil și Planul de Acțiuni a Orașului Ungheni
2.10. Concluzia generală privind documentele strategice ale Municipiului Ungheni
2.11 Recomandare strategică

**CAPITOLUL 3. DIAGNOSTICUL SECTORULUI CULTURAL ÎN MUNICIPIUL UNGHENI**

3.1 Analiza infrastructurii culturale existente
3.2 Patrimoniul Cultural al Mun. Ungheni
3.3 Actorii culturali locali
3.4. Evaluarea sectorului cultural actual de către cetățeni



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

3.5 Publicul și participarea comunității la viața culturală a Municiului Ungheni, obstacole identificate si directii strategice de dezvoltare
3.6 Analiza SWOT a ecosistemului cultural al Municipiului Ungheni

**CAPITOLUL 4. CADRUL STRATEGIC. MISIUNE, VIZIUNE, VALORI**

**CAPITOLUL 5. OBIECTIVE STRATEGICE, OBIECTIVE SPECIFICE ȘI ACTIUNI**
5.1 Definirea obiectivelor strategice, a obiectivelor specifice și a acțiunilor
5.2 Programe și direcții prioritare

**CAPITOLUL 6. MECANISMELE DE IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE A STRATEGIEI CULTURALE A MUNICIPIULUI UNGHENI**

6.1 Principiile generale de monitorizare și evaluare, structura mecanismului de evaluare și indicatori pe obiective strategice
6.2. Mecanisme de implementare și monitorizare

**CONCLUZIE**

**Anexa 1**: Sondaj de opinie

**Anexa 2**: Planificarea obiectivelor strategice, a obiectivele specificce și a acțiunilor pentru perioada 2026-2032



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 1.
# INTRODUCERE, CONSIDERAȚII GENERALE

## *1.1 Scopul elaborării Strategiei culturale*

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026–2032 reprezintă un document programatic de direcționare a politicilor publice locale în domeniul culturii. Elaborată printr-un proces consultativ și colaborativ, aceasta reflectă angajamentul administrației locale Ungheni (APL) de a consolida rolul culturii în viața comunității, de a încuraja dezvoltarea industriilor creative și de a transforma Ungheniul într-un reper regional în materie de inițiative culturale durabile și inovatoare.

Scopul general al strategiei este acela de a valorifica potențialul cultural existent și emergent al Ungheniului, de a consolida sectorul cultural-creativ local și de a transforma cultura într-un catalizator al dezvoltării durabile, al identității comunitare și al cooperării internaționale, în special în context transfrontalier.

Strategia are ca scop conturarea unui cadru strategic clar, care să permită valorificarea resurselor culturale existente și emergente, diversificarea ofertei culturale și creșterea accesului cetățenilor la viața culturală a orașului. Ungheniul aspiră să devină un centru cultural activ, dinamic și conectat la rețelele europene de cooperare în domeniul culturii.

Documentul stabilește liniile directoare pentru intervenții culturale coerente și bine fundamentate, orientate către nevoile reale ale orașului și ale locuitorilor săi. Ea are un caracter transversal, vizând nu doar cultura în sens strict, ci și conexiunile acesteia cu educația, economia, turismul, participarea civică, digitalizarea și incluziunea socială, participarea civică și turismul, fiind elaborată în conexiune cu strategiile existente ale Mun. Ungheni. Elaborarea sa se bazează pe principiile participării, incluziunii, sustenabilității și cooperării.

## *1.2 Fundamentele elaborării strategiei*

Realizarea strategiei a avut la bază o serie de analize în cadrul unor atelire de lucru, consultări publice și evaluări ale ecosistemului cultural local, prin care au fost identificate punctele forte, provocările, dar și oportunitățile pentru dezvoltarea durabilă a sectorului cultural. Procesul a implicat instituții publice, operatori culturali independenți, organizații non-guvernamentale, actori economici și cetățeni de toate vârstele, reflectând o viziune comună asupra viitorului cultural al municipiului.

Strategia se bazează pe următoarele **principii fundamentale**:

- *Implicare comunitară activă* – prin consultări deschise și co-creare de politici culturale;
- *Acces egal la cultură* – pentru toți locuitorii, indiferent de vârstă, statut social sau origine;



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- *Dezvoltare pe termen lung* – prin consolidarea capacității instituționale și sprijinirea inițiativelor sustenabile;
- *Parteneriat și cooperare* – între administrație, sectorul cultural, mediul privat și parteneri internaționali;
- *Transparență și comunicare* – privind etapele, progresele și rezultatele strategiei.

## *1.3 De ce are nevoie Municipiul Ungheni de o strategie culturală?*

Municipiul Ungheni se află într-o etapă de transformare profundă, în care procesele de modernizare urbană, digitalizare, modernizare administrativă și integrare europeană a Republicii Moldova creează un context favorabil pentru dezvoltarea unei viziuni culturale coerente. În acest cadru, cultura are potențialul de a deveni un element definitoriu al identității locale, un catalizator pentru implicarea civică și un stimulent pentru dezvoltarea economică bazată pe creativitate și inovare, iar o strategie culturală nu este doar un document programatic, ci **o necesitate funcțională, strategică și identitară**.

Ungheni este un oraș cu un patrimoniu istoric valoros, cu o poziție geografică privilegiată la granița cu Uniunea Europeană și cu o comunitate activă și diversă. În ultimele decenii, orașul s-a afirmat prin proiecte culturale relevante, cooperări internaționale și o infrastructură în plină evoluție. Cu toate acestea, lipsa unui cadru strategic coerent a limitat potențialul de coordonare, finanțare și promovare a inițiativelor culturale pe termen lung.

Prin această strategie, Prim[ria Municipiului Ungheni își propune să își clarifice viziunea în domeniul culturii, să stabilească priorități concrete și să creeze un mecanism de sprijin și colaborare între toți actorii culturali. Mai mult, strategia urmărește integrarea culturii în politicile urbane și regionale, cu accent pe incluziune socială, atractivitate turistică și colaborare transfrontalieră.

### *1.3.1 Cultura ca pilon al viziunii „Smart City”*

Prin adoptarea Programului SMART City Ungheni 2021–2025, municipiul a definit deja o direcție strategică orientată spre digitalizare, eficiență, participare civică și inovare. Cultura, în acest context, joacă un rol esențial, nu doar ca domeniu de acțiune în sine, ci ca liant între toate componentele unui oraș inteligent: guvernanță, educație, incluziune, economie creativă, mobilitate și spații publice inteligente.

Integrarea culturii în viziunea SMART permite: dezvoltarea de aplicații și platforme digitale pentru accesul la evenimente și patrimoniu; promovarea turismului cultural și creativ; și co-crearea spațiilor urbane ca locuri de întâlnire și identitate comunitară.

### *1.3.2. Cultura pentru dezvoltare durabilă*

Strategia culturală va permite Ungheniului să alinieze politicile sale locale cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU, în special în domeniile:

- educației de calitate (prin educație culturală și participare);
- orașelor și comunităților durabile (prin valorizarea patrimoniului);



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- muncii decente și creșterii economice (prin sprijinirea industriilor culturale și creative);
- parteneriatelor pentru obiective (prin cooperare transfrontalieră și proiecte internaționale).

Astfel, cultura nu este doar un sector de intervenție, ci un mecanism transversal care favorizează incluziunea socială, inovarea și coeziunea comunitară.

### *1.3.3. Cultura și parcursul european*

Poziționat în proximitatea graniței cu România, Ungheni beneficiază de deschidere către spațiul european, fiind un punct strategic pentru cooperare transfrontalieră și schimburi culturale internaționale. Orașul are încheiate parteneriate durabile cu localități din România, iar dinamica acestor relații oferă oportunități semnificative pentru mobilitate artistică, proiecte comune și acces la rețele culturale europene.

Având în vedere parcursul european al Republicii Moldova și aspirația de integrare în Uniunea Europeană, strategia culturală a municipiului se aliniază obiectivelor naționale și europene privind dezvoltarea durabilă, educația culturală, promovarea diversității și cooperarea internațională.

În contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Moldova, cultura devine un canal strategic de consolidare a cooperării transfrontaliere. O strategie culturală:

- facilitează accesul la rețele, finanțări și programe europene (ex: Europa Creativă, Interreg);
- susține diplomația culturală și mobilitatea artiștilor;
- consolidează identitatea europeană a comunității.

### *1.3.4. Nevoia unui cadru strategic coerent*

Cu toate că Municipiul Ungheni a acumulat experiență în derularea proiectelor culturale și cooperare internațională, lipsa unui document strategic a limitat capacitatea de coordonare, vizibilitate și atragere de resurse. O strategie culturală:

- clarifică viziunea orașului în domeniul culturii;
- stabilește priorități și obiective măsurabile;
- creează un mecanism de colaborare între actorii locali (instituții, ONG-uri, artiști, educatori, cetățeni);
- aliniază cultura cu alte politici publice: educație, turism, urbanism, digitalizare, tineret, economie.

### *1.3.5. Cultură pentru oraș și regiune*

Ungheni nu este doar un oraș cu o poziție strategică, ci și un **pol regional**. Cultura, prin abordarea integrativă propusă prin strategia culturală, poate deveni o forță de dezvoltare în întreaga zonă periurbană și rurală, susținând: revitalizarea meșteșugurilor tradiționale; turismul cultural în zonă; și antreprenoriatul creativ și evenimente regionale.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Prin urmare, Strategia Culturală a Municipiului Ungheni este o condiție indispensabilă pentru realizarea unei dezvoltări urbane inteligente, durabile și europene. Ea oferă cadrul prin care cultura devine o resursă strategică, un catalizator al transformării și un liant al comunității. Cultura nu mai poate fi tratată ca un domeniu periferic, ci trebuie integrată în viziunea de oraș SMART, cu cetățeni activi, instituții moderne și conexiuni europene vii.

În ceea ce privește valoarea adapgată regională, Strategia nu se limitează la teritoriul administrativ al municipiului, ci propune o abordare integratoare, cu impact asupra întregii zone periurbane și rurale din apropierea Ungheniului. Cultura este astfel poziționată ca o punte între oraș și regiune, capabilă să genereze coeziune, mobilizare comunitară și noi oportunități economice prin turism cultural, meșteșuguri tradiționale, antreprenoriat creativ și evenimente de anvergură.

## *1.4 Metodologia de elaborare a Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni, 2026–2032*

Procesul de elaborare a Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026–2032 s-a desfășurat conform unei metodologii participative, interdisciplinare și bazate pe documente furnizate de către echipa locală constituită în vederea elaborării prezentului document cu sprijinul unui consultant internațional. Această abordare a urmărit crearea unui cadru strategic coerent, fundamentat atât pe analiza riguroasă a realităților culturale locale, cât și pe implicarea activă a comunității și a actorilor relevanți din sectorul cultural și conex.

### *1.4.1 Principalele etape ale elaborării metodologiei*

A) Inițierea procesului și **stabilirea cadrului de lucru**, care a presupus:
- formarea grupului de lucru coordonator din cadrul Primăriei municipiului Ungheni
- selectarea experților și consultanților independenți în domeniul culturii, planificării strategice și facilitării participative;
- stabilirea principiilor directoare și a obiectivelor procesului.

B) Stabilirea **diagnosticului cultural local** (analiza situației existente) prin:
- colectarea de date statistice și calitative privind infrastructura culturală, resursele umane, finanțarea, consumul cultural și inițiativele existente;
- realizarea unei cartografieri culturale a municipiului, incluzând instituții publice, organizații independente, grupuri artistice și spații culturale neconvenționale;
- identificarea punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și riscurilor (analiză SWOT).

C) **Consultare publică** și implicarea comunității care a constant în:
- organizarea atelierelor de consultare cu reprezentanți ai autorității publice locale (APL) – Primăria Muncipiului Ungheni, ai instituțiilor culturale, ONG-urilor, tineretului, mediului educațional, antreprenoriatului creativ și cetățeni;
- realizarea de chestionare și interviuri semistructurate;

- colectarea propunerilor și ideilor privind misiunea, viziunea obiectivele strategice, și prioritățile strategice ale dezvoltării culturale locale;



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- asigurarea unei reprezentativități geografice și sociale diverse (inclusiv grupuri vulnerabile sau subreprezentate).

D) **Formularea misiunii, a viziunii strategice și a direcțiilor** de intervenție prin:

- redactarea viziunii, misiunii și a valorilor fundamentale ale strategiei în cadrul atelierelor de lucru;
- stabilirea obiectivelor generale și specifice;
- definirea axelor strategice și a direcțiilor prioritare de intervenție (ex: acces la cultură, patrimoniu, industrii creative, educație artistică, cooperare internațională etc.);
- Corelarea obiectivelor strategice cu strategiile existente ale Municipiului Ungheni (în dezvoltare locală, turism, digitașizare, tineret etc), cu Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și alte documente programatice naționale și europene.

E) **Validarea documentului** strategic prin:

- prezentarea versiunii preliminare a strategiei în cadrul unei dezbateri publice;
- colectarea și integrarea recomandărilor din partea actorilor locali, instituțiilor relevante și partenerilor externi;
- aprobarea finală a strategiei de către Consiliul Municipal Ungheni.

F) **Planificare operațională și indicatori de monitorizare**

- elaborarea unui plan de acțiune multianual cu măsuri concrete, termene, responsabili și surse potențiale de finanțare;
- stabilirea indicatorilor de rezultat și de impact pentru monitorizarea implementării;
- identificarea mecanismelor de evaluare periodică și revizuire a strategiei, pe baza unui cadru adaptiv și transparent.

*1.4.2. Principiil e fundamentale care au stat la baza elabărării ale metodologiei:*

- **Participare** – asigurarea implicării active a tuturor categoriilor de actori relevanți;
- **Incluziune** – reflectarea diversității culturale și sociale a municipiului;
- **Transparență** – comunicarea deschisă privind etapele, deciziile și rezultatele procesului;
- **Sustenabilitate** – orientarea strategiei spre impact pe termen lung și continuitate instituțională;
- **Interdisciplinaritate** – integrarea dimensiunilor educaționale, economice, urbane și sociale în cultura locală;
- **Adaptabilitate** – capacitatea strategiei de a răspunde contextului în schimbare, inclusiv la nivel regional și internațional.

## 1.5 Factorii care asigură succesul implementării Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026-2032

*1.5.1. Ungheni – Centru regional în plină afirmare culturală și economică*

Poziționat la confluența rutelor naționale și europene, Municipiul Ungheni beneficiază de o localizare geografică strategică ce favorizează dezvoltarea economică, turistică și culturală. Apartenența sa la rețeaua națională a centrelor urbane cu potențial de creștere conferă orașului un statut privilegiat în planificarea regională. Programele guvernamentale, cum este „Programul Național de Dezvoltare a Polilor Urbani de



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Creștere", contribuie la canalizarea resurselor publice și externe spre localitățile cheie pentru echilibrarea dezvoltării teritoriale.

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni capitalizează acest potențial, integrând dimensiunea culturală în viziunea de dezvoltare urbană. Cultura este astfel văzută nu doar ca expresie artistică, ci și ca resursă strategică de regenerare economică și socială, capabilă să atragă turiști, să stimuleze inovația și să revitalizeze cartiere sau zone periferice prin intervenții creative.

### *1.5.2. Conectivitate internațională și cooperare transfrontalieră*

Ungheniul dispune de o rețea semnificativă de parteneriate internaționale, majoritatea stabilite cu orașe din România, precum Iași, Dorohoi, Reghin, Bistrița, București-Sectorul 5, dar și cu localități europene și din lume precum: Koni (Polonia), Horishni Plani și Novoselytsya (Ucraina), Auce (Letonia), Cascais (Portugalia), Joniskis (Lituania), Andrezieux-Bouthen (Franța), Tskaltubo și Kutaisi (Georgia), Ararat (Armenia), Deliyat El-Carmel (Israel), Mankoto Minnesota și Winston-Salem, Carolina de Nord (SUA), Nanchang (China). Aceste parteneriate reprezintă o platformă valoroasă pentru dezvoltarea de proiecte culturale comune, schimburi de bune practici și mobilități ale artiștilor și operatorilor culturali.

Prin Strategia Culturală 2026–2032, se urmărește extinderea acestor relații prin încheierea de noi acorduri de cooperare în domeniul culturii, cu accent pe colaborări în cadrul programelor europene precum EU4Culture și Europa Creativă. De asemenea, municipiul își propune să devină parte activă în rețele culturale internaționale și să stabilească legături directe cu orașe care dețin sau au deținut titlul de Capitală Europeană a Culturii, pentru a învăța din modelele lor de succes.

### *1.5.3. Infrastructură culturală diversificată și potențial creativ local*

Ungheniul deține un patrimoniu cultural valoros și o infrastructură compusă din instituții active precum Palatul de Cultură, Muzeul de Istorie și Etnografie, Centrul Multifuncțional Cultural „Regina Maria", Școala de Muzică, Școala de Arte Plastice, Casa Limbii Române, Biblioteca Publică "Dimitrie Cantemir", Biblioteca pentru Copii, Filiala de Carte Românească "George Barițiu", Biblioteca "Dumitru Moruzi", Biblioteca, filiala nr. 4, Biblioteca "Luceafărul", ansambluri folclorice și grupuri artistice școlare și comunitare. Acestea funcționează în mod constant, însă necesită modernizare, sprijin logistic și dezvoltarea de noi capacități pentru a răspunde cerințelor contemporane.

Pe lângă infrastructura instituțională, orașul se remarcă printr-o generație tânără dinamică, interesată de arte, tehnologie și forme de expresie contemporană. Potențialul creativ local poate fi valorificat prin susținerea antreprenoriatului cultural, dezvoltarea hub-urilor creative, organizarea de rezidențe artistice și crearea de spații publice dedicate inițiativelor comunitare.

### *1.5.4. Participare civică și implicare comunitară*



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Unul dintre atuurile majore ale municipiului este spiritul activ al comunității. Ungheniul are o rețea solidă de organizații neguvernamentale, asociații de tineret și grupuri informale care contribuie la viața culturală prin inițiative independente, voluntariat și organizare de evenimente. De asemenea, locuitorii sunt deschiși la consultare publică și implicare în procesul decizional.

Strategia culturală va valorifica această energie civică prin dezvoltarea de mecanisme participative, precum bugetul participativ pentru cultură, granturi locale pentru inițiative comunitare, platforme digitale de co-creare și campanii de conștientizare privind rolul culturii în viața urbană. În acest fel, cetățenii nu vor fi doar beneficiari ai politicilor culturale, ci parteneri activi în definirea și implementarea acestora.

### 1.5.5. *Corelare cu proiecte strategice locale și regionale*

Succesul strategiei culturale depinde și de integrarea sa cu celelalte documente de planificare și proiecte în desfășurare la nivel municipal și regional. O atenție deosebită va fi acordată proiectelor ce implică Zona Economică Liberă „Ungheni-Business” și proiectelor de infrastructură de transport, de digitalizare, tineret care pot contribui indirect la creșterea fluxului de vizitatori și la extinderea publicului pentru activitățile culturale. De asemenea, se vor urmări sinergii cu inițiativele educaționale, sociale și turistice, pentru a crea un cadru integrat și sustenabil de dezvoltare a sectorului cultural-creativ.

Cultura poate deveni un motor al dezvoltării economice și sociale a Mun. Ungheni în perioada 2026-2032 În elaborarea prezentei strategii s-au luat în considerare pilonii pe care se bazează dezvoltarea economico-socială a orașului, și anume:

*Ungheni – municipiu de frontieră cu tradiții de interconectare*
Așezat la hotarul cu Uniunea Europeană, de-a lungul râului Prut, Ungheni a fost influențat de fluxuri comerciale, culturale și religioase care i-au modelat de-a lungul decadelor profilul urban. Aceste influențe au contribuit la dezvoltarea unei structuri urbane în care funcțiile administrative, comerciale și confesionale au avut un rol esențial, reflectându-se în patrimoniul construit și în identitatea arhitecturală a orașului.

*Ungheni – oraș într-o dinamică de competitivitate regională*
Municipiul se afirmă tot mai activ într-un context de competiție economică și investițională la nivel regional și transfrontalier. Proiectele de dezvoltare urbană, orientate spre infrastructură și servicii, au generat atracție pentru capital și resursă umană din zona înconjurătoare, favorizând extinderea zonelor industriale și consolidarea poziției orașului în rețelele economice din proximitate.

*Ungheni – oraș în serviciul comunității și al vizitatorilor săi*
Evoluția vieții urbane în Ungheni aduce o diversificare tot mai accentuată a nevoilor locuitorilor, ceea ce impune extinderea și modernizarea serviciilor publice și comerciale. Creșterea cerințelor privind calitatea vieții stimulează autoritățile locale să adapteze infrastructura și politicile urbane pentru a oferi un mediu curat, accesibil și eficient, atât pentru cetățeni, cât și pentru cei care vizitează orașul.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Considerând cele de mai sus, implementarea eficientă a Strategiei culturale a Municipiului Ungheni va fi posibilă prin conjugarea următorilor factori-cheie:

- **Angajamentul administrației publice locale** (APL) în susținerea sectorului cultural prin politici clare, resurse bugetare dedicate și parteneriate multisectoriale;
- **Infrastructura culturală existentă**, care poate fi modernizată și extinsă pentru a răspunde noilor nevoi ale comunității și pentru a stimula consumul cultural;
- **Capitalul uman local**, format din artiști, profesori, manageri culturali, tineri creativi și voluntari, care pot contribui activ la dinamizarea sectorului;
- **Relațiile transfrontaliere** deja dezvoltate cu orașe din România, Uniunea Europeană și internaționale care pot fi extinse prin proiecte comune și schimburi culturale;
- **Participarea cetățenească,** prin implicarea directă a comunității în procesul de consultare, planificare și monitorizare a strategiei, inclusiv prin mecanisme de bugetare participativă;
- **Alinierea la prioritățile naționale și europene** privind dezvoltarea durabilă, coeziunea teritorială, integrarea europeană și digitalizarea serviciilor culturale.

## 1.6 Contextul general: prezentarea, pe scurt, a Municipiului Ungheni

Municipiul Ungheni este centrul administrativ al raionului cu același nume și este situat pe malul estic al râului Prut, vizavi de satul Ungheni din România, cu care a format în trecut o așezare unitară. Poziția sa geografică, aflată la o intersecție importantă de drumuri comerciale, a favorizat dezvoltarea orașului. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, datorită acestei poziții strategice, s-a luat decizia de a construi o linie feroviară care leagă Ungheniul de Iași.

Localitatea se află la o distanță de 105 km de Chișinău, 85 km de Bălți și 45 km de Iași (prin rută auto) sau 21 km pe calea ferată.

### *1.6.1 Repere istorice*[i]

În perioada medievală, localitatea era cunoscută sub denumirea de "Unghiul", nume provenit de la forma cotită a râului Prut în zonă. Această denumire a fost utilizată până în anul 1587. Așezarea s-a dezvoltat pe un teren fertil și a beneficiat de apropierea de vechi rute comerciale, precum Drumul Moldovenesc și Drumul Pescarilor.

Urmele cele mai vechi ale prezenței umane în zonă datează din paleoliticul mijlociu, fiind descoperite obiecte de piatră și oase de animale. În plus, cele 10 movile funerare de pe teritoriul localității atestă prezența unor grupuri nomade în vremuri străvechi.

Ungheniul este menționat pentru prima dată în documente oficiale într-un hrisov emis de Ștefan cel Mare, la data de 20 august 1462. Nucleul istoric al orașului este satul Ungheni-Vale, numit astfel pentru poziționarea sa în valea Prutului. În acea perioadă,



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

domeniul era stăpânit de familia lui Pan Bratul, fiul unui boier moldovean din vremea lui Alexandru cel Bun. Ulterior, domeniul a fost moștenit și împărțit între alte familii boierești, precum cea a postelnicului Iorga și, mai târziu, familia Buznea, care a avut o influență considerabilă până în secolul XX.

Personalități marcante precum Paul Gore și Constantin Moruzi au contribuit la dezvoltarea localității, lăsând în urmă parcuri și lăcașuri de cult. Biserica Sfântul Nicolae, ctitorită de prințul Moruzi, este una dintre clădirile emblematice ale orașului.

După 1812, odată cu anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus, Ungheni a fost integrat în ținutul Iași, devenind centrul unei plase. În a doua jumătate a secolului XIX, Mihai Buznea a organizat un târg agricol în actualul centru al orașului, atrăgând treptat locuitori noi, mai ales după construirea căii ferate și a celebrului pod peste Prut proiectat de Gustave Eiffel, în perioada 1871–1875. Zona s-a numit Ungheni-Târg până în anii 1970.

Recensămintele de la sfârșitul secolului XIX relevă o populație diversă: evrei, români, ruși, ucraineni și polonezi. În 1901, punctul vamal înregistra un volum semnificativ de comerț, cu mii de tone de mărfuri și animale tranzitate.

După unirea Basarabiei cu România în 1918, Ungheniul a devenit parte a județului Iași. În perioada interbelică, orașul cunoaște o dezvoltare economică notabilă, cu bănci, fabrici și ateliere. Populația se dublează în această perioadă.

Pe 29 iunie 1972, Ungheni primește statutul de oraș de subordonare republicană. Doi ani mai târziu, este aprobată stema locală. În 1989, orașul înregistra 40.000 de locuitori. Astăzi, Ungheni are o populație de aproximativ 30.800 de persoane și este unul dintre cele patru municipii de mărime medie ale Republicii Moldova.

### *1.6.2 Populația Mun. Ungheni*

La recensământul din 2014, municipiul Ungheni avea o populație de 30 800 persoane[ii]. Populația economic activă numără circa 26.700 persoane sau 62% din numărul total. Cea mai mare parte a populației activează în sfera neproductivă. În industrie sunt angajați circa 2.200 persoane, în sfera prestări servicii – 5.400 persoane. Dinamicile demografice reflectă provocări comune multor orașe moldovenești: migrarea tinerilor, scăderea natalității și îmbătrânirea populației.

Componența etnică a orașului Ungheni

| Etnie | Procent (%) |
|---|---|
| Moldoveni | 88,92 |
| Ucraineni | 5,12 |
| Ruși | 3,79 |
| Bulgari | 0,14 |
| Găgăuzi | 0,07 |
| Alte etnii | 0,45 |
| Nedeclarat | 1,49 |



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

### *1.6.3. Geografia și resursele naturale*

Municipiul Ungheni este situat în zona central-vestică a Republicii Moldova, pe malul stâng al râului Prut, în imediata apropiere a frontierei cu România. Suprafața totală a orașului este de 16,4 km², o dimensiune relativ redusă determinată de lipsa terenurilor agricole în perimetrul urban.

Orașul se întinde de-a lungul Prutului mijlociu pe o distanță de aproximativ 9 kilometri. Relieful este specific unei depresiuni de contact, cu o alternanță de coline și văi care se intersectează în aval cu râul. Altitudinea medie este de 62 metri deasupra nivelului mării.

Zona se remarcă printr-un fond acvatic consistent. Pe lângă Prut, care este al doilea râu ca mărime din Republica Moldova, cu un debit mediu multianual de 83,2 m³/sec la Ungheni, orașul este străbătut și de alte cursuri de apă, precum râurile Delia și Băilești.

Râul Delia, cunoscut în documente vechi sub numele de „Deala” datorită izvorârii sale din zona deluroasă a Basarabiei centrale, ar putea avea o etimologie de origine turanică. Râul Băilești traversează partea sudică a municipiului și se varsă în Prut, fiind denumit după valea cu același nume, menționată în surse istorice încă din secolul al XVII-lea.

Pe lângă râuri, teritoriul orașului include și trei lacuri: Delia (104 ha), Berești (16 ha) și Ceachir (5 ha), cu o suprafață totală de aproximativ 125 ha. Lacul Delia, situat la doar un kilometru de vărsarea râului omonim, este amenajat cu un baraj de 400 m și are o lungime de 3,2 km, o adâncime maximă de 4 metri și un volum estimat de 2,5 milioane m³ de apă.

La sud de oraș se află rezervația peisagistică „Valea Mare”, ce se întinde pe o suprafață de 373 ha și include o zonă de luncă cu vegetație valoroasă specifică bazinului Prutului. Această arie protejată are o semnificație istorică importantă, fiind declarată Monument al naturii în perioada interbelică prin Hotărârea Consiliului de Miniștri al României din 19 iulie 1937.

### *1.6.4 Turismul. Orașul Ungheni – centru cu potențial turistic și valențe culturale deosebite*

Municipiul Ungheni, recunoscut de-a lungul timpului ca un important pol administrativ, economic și cultural, deține un potențial semnificativ de dezvoltare a turismului, în special a celui cultural. Istoria sa bogată, evenimentele marcante care au avut loc aici și personalitățile remarcabile legate de această localitate contribuie la conturarea unei identități culturale cu rezonanță internațională.

În anul 1877, țarul Alexandru al II-lea al Rusiei a vizitat orașul, inspectând trupele care urmau să participe la războiul ruso-turc. În memoria acestui moment istoric, în 1903 a fost construită o biserică dedicată Sfântului Alexandru Nevski, proiectată de cunoscutul arhitect Alexandru Bernardazzi, care a îmbinat influențe ale arhitecturii italiene, bizantine și ruse.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Tot în Ungheni, în anul 1882, a fost ridicată biserica „Sfântul Nicolae”, ctitorită de prințul Constantin Moruzi, originar din zonă și fost domnitor al Moldovei. Acesta a fost înmormântat în cavoul bisericii. Fiul său, Dumitru Moruzi, și-a petrecut copilăria aici, urmând apoi studii la Sorbona și devenind scriitor și analist politic.

Un alt reper istoric deosebit este construcția podului feroviar peste Prut, realizat în 1877 după planurile celebrului inginer francez Gustave Eiffel, un proiect care a contribuit decisiv la conectarea orașului cu rețelele de transport internaționale.

Orașul păstrează, de asemenea, urme ale trecerii unor mari personalități ale culturii române. În august 1885, poetul Mihai Eminescu a traversat Ungheniul cu trenul în drum spre Odesa, iar scriitorul Ion Creangă a locuit aici temporar în anul 1871, perioadă în care a lucrat la unele dintre operele sale.

Memoria eroilor locali este onorată prin Complexul Memorial dedicat ostașilor căzuți în cel de-Al Doilea Război Mondial și prin Troița Martirilor Neamului, ridicată în 1994 pentru a comemora victimele conflictului armat din Transnistria. Această troiță este inspirată de o piesă originală din perioada războiului, descoperită în cavoul bisericii „Sfântul Nicolae”.

Orașul găzduiește numeroase monumente dedicate marilor scriitori ai literaturii române, precum Mihai Eminescu, Gheorghe Asachi și Ion Creangă, care pot fi admirate în spațiile publice.

Începând din anul 2000, Ungheni organizează bienal Tabăra de Sculptură, eveniment care aduce laolaltă artiști plastici din țară și din străinătate. Lucrările realizate în cadrul acestui eveniment sunt expuse în aer liber, contribuind la transformarea orașului într-un muzeu în aer liber. Alte evenimente culturale de tradiție includ Festivalul Obiceiurilor de Iarnă (în decembrie) și Târgul Olarilor (în luna august).

Pe lângă turismul cultural, Ungheniul oferă oportunități pentru turismul industrial. Orașul găzduiește fabrici cu tradiție în producerea de covoare, ceramică și vinuri – toate având un caracter unic în Republica Moldova. Aceste activități economice valorifică tradiții locale autentice și pot deveni puncte de atracție pentru turiștii interesați de procesele de producție artizanală.

Municipiul și zona sa înconjurătoare dispun și de resurse importante pentru dezvoltarea ecoturismului. La doar 30 km de oraș se află Rezervația Naturală „Codrii”, iar la 20 km – „Plaiul Fagului”, două dintre cele mai valoroase rezervații naturale ale țării, aflate sub protecția statului. Acestea se remarcă prin biodiversitatea bogată, pădurile seculare și relieful spectaculos, cu cele mai înalte dealuri și cele mai adânci văi din Republica Moldova. Renumitul naturalist rus Vasile Docuciaev a denumit această zonă „Elveția Basarabiei” în urma unei expediții științifice desfășurate aici la sfârșitul secolului XIX.

În proximitate sunt amenajate baze de agrement și locuri de odihnă, atractive pentru turiști din întreaga țară și din afara ei.

Istoria și identitatea locală sunt conservate și valorificate prin activitatea Muzeului de Istorie și Etnografie din Ungheni, care deține un patrimoniu de aproximativ 4.000 de



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

exponate, unele datând chiar din epoca paleoliticului. O parte dintre acestea sunt în proces de documentare și cercetare continuă, contribuind la păstrarea și înțelegerea memoriei colective a locului.

### *1.6.5 Economia municipiului Ungheni*

Municipiul Ungheni se remarcă printr-o economie diversificată, caracterizată printr-o combinație de industrie ușoară și alimentară, servicii, transport, comerț și agricultură. Această structură mixtă reflectă specificul unui oraș modern, cu potențial ridicat de dezvoltare economică regională.

Potrivit datelor din 2017 prezentate in Planul de dezvoltare, economia locală era susținută de aproximativ 2.438 de agenți economici – majoritatea (72,8%) persoane fizice autorizate, restul (27,2%) fiind întreprinderi cu personalitate juridică, în special societăți cu răspundere limitată (SRL), forma juridică dominantă. De asemenea, în oraș erau înregistrate 125 de organizații neguvernamentale (ONG-uri), ceea ce evidențiază un climat favorabil inițiativelor civice și antreprenoriale.

Cele mai dezvoltate domenii economice din municipiu sunt:

- Comerțul, care reprezenta aproximativ 44,3% din totalul întreprinderilor la începutul anului 2016, fiind susținut de o creștere constantă a numărului de agenți economici activi în acest sector;
- Tranzacțiile imobiliare, cu o pondere de circa 14,5%;
- Industria prelucrătoare, care deținea aproximativ 12,3% din întreprinderi și genera circa o treime din locurile de muncă și jumătate din cifra de afaceri a municipiului.
- Industria locală se distinge prin două domenii tradiționale, emblematice pentru identitatea economică a orașului:
- Producția de covoare, pentru care Ungheni este recunoscut la nivel european;
- Ceramica artistică, cu o fabrică activă de peste 50 de ani, cunoscută pentru obiectele sale decorative autentice.

Pe lângă aceste activități tradiționale, în municipiu se observă o tendință clară de diversificare economică, prin dezvoltarea de afaceri noi în domenii emergente, ceea ce contribuie la creșterea rezilienței și competitivității locale.

Zona Economică Liberă „Ungheni–Business”

Un pilon important al dezvoltării economice locale îl constituie Zona Economică Liberă „Ungheni–Business”, înființată în 2002 pentru o perioadă de 25 de ani. Situată în partea de nord-vest a orașului, pe o suprafață de 42,34 hectare, ZEL beneficiază de infrastructură completă (inclusiv acces la căi ferate europene și rusești, rețele de utilități și spații logistice), facilitând astfel atragerea investitorilor.

Până în prezent, în ZEL sunt înregistrați 36 de rezidenți, printre care companii din Italia, Austria, România, Rusia, Belgia, SUA și Franța. În total, aproximativ 2.258 de angajați activează în cadrul acestor întreprinderi, iar volumul investițiilor a atins 69,2 milioane de



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

dolari SUA. Producția industrială rămâne principalul domeniu de activitate al rezidenților zonei.

Ungheni – pol de dezvoltare regională. Datorită poziției sale strategice la frontiera cu Uniunea Europeană, precum și accesului facil la rețelele de transport rutier și feroviar, municipiul Ungheni este identificat în documentele de planificare ca un potențial pol de creștere economică în Republica Moldova. Această viziune este susținută de Planul Operațional Local al orașului.

Strategiile de dezvoltare locală, precum și inițiativele susținute de programul EU4Ungheni, vizează extinderea lanțului valoric al industriei textile prin înființarea unei noi fabrici de covoare și încurajarea afacerilor conexe. Aceste măsuri urmăresc consolidarea competitivității economice a municipiului și valorificarea atuurilor tradiționale într-un context modern.



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 2.
# ROLUL CULTURII ÎN DEZVOLTAREA ORAȘULUI

Cultura constituie un vector esențial în dezvoltarea integrată a municipiului, contribuind la definirea identității locale, la coeziunea socială, la incluziunea comunităților diverse și la atractivitatea orașului pentru vizitatori, investitori și tineri profesioniști. Ungheniul dispune de o rețea instituțională importantă în domeniul culturii: Casa Municipală de Cultură, Palatul Culturii, biblioteci publice, școli de artă, organizații non-guvernamentale culturale și o serie de festivaluri și manifestări tradiționale și contemporane.

Prin acțiuni culturale sustenabile și inovatoare, cultura poate contribui la regenerarea urbană, la transformarea spațiilor publice, la dezvoltarea turismului cultural și la susținerea industriilor creative. În plus, cultura este o platformă pentru dialogul intercultural și pentru cooperarea cu orașele înfrățite din România, Ucraina și Uniunea Europeană.

În continuare, vom analiza în ce fel este prezentă deja Cultura în documentele strategice de planificare ale Municipiului Ungheni. În acest sens, am luat în considerare următoarele documente programatice: *Programul SMART City Ungheni (orașul inteligent) 2021-2025; Programul de revitalizare Urbană a Mun. Ungheni 2023-2027; Market Survey oferit de Primăria Mun. Ungheni; Planul de Acțiune pentru Incluziune și Integrare a Municipiului Ungheni; Planul de Gestionare a Patrimoniului Public al Municipiului Ungheni 2024-2027; Planul Operațional Ungheni 2021-2027; Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Ungheni 2023-2030; Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret din Mun. Ungheni 2023-2028; Dezvoltarea Turismului Durabil și Planul de Acțiuni a Orașului Ungheni.*

## 2.1 Cultura în viziunea Smart City a Municipiului Ungheni

Orașul inteligent ca platformă pentru dezvoltare culturală durabilă. Strategia „SMART City Ungheni 2021–2025” propune un model integrat de dezvoltare urbană, centrat pe inovație, sustenabilitate și participare cetățenească. **Cultura este prezentată nu ca un sector izolat, ci ca o dimensiune transversală, care susține toate cele cinci direcții strategice ale modelului de oraș inteligent: guvernanță, economie, mediu, mobilitate și calitatea vieții.**

Municipiul Ungheni își asumă astfel misiunea de a transforma cultura într-un factor de inovare socială, incluziune și creștere economică. Această viziune se aliniază atât obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale ONU, cât și agendei europene privind orașele verzi și digitale.

Cultura este prezentă în în structura celor 5 piloni SMART:

a) Smart People – cultura și capitalul uman creativ

Dimensiunea „Smart People” promovează educația de calitate, formarea continuă și dezvoltarea capitalului uman, recunoscând cultura ca motor esențial al creativității și al implicării comunitare. Cultura contribuie direct la dezvoltarea abilităților cognitive și



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

emoționale ale cetățenilor, sprijinind formarea unei societăți deschise, reflexive și coezive .

Măsuri relevante propuse:crearea unui centru comunitar de învățare și inovație, în care activitățile culturale să fie integrate în programe de educație non-formală; susținerea activităților de tip makerspace și huburi culturale pentru tineri; încurajarea creativității prin proiecte artistice interdisciplinare (educație, tehnologie, artă).

b) Smart Living – cultura și calitatea vieții urbane

Componenta „Smart Living" vizează un oraș prietenos cu cetățenii, care oferă acces la servicii publice de calitate, spații verzi și viață culturală activă. Cultura este esențială în animarea spațiului public, în promovarea identității locale și în crearea unui mediu urban atractiv pentru locuitori și vizitatori .

Exemple incluse în program: revitalizarea spațiilor urbane cu funcții culturale (amfiteatre, scuaruri, galerii în aer liber); digitalizarea accesului la patrimoniul local (tururi virtuale, aplicații mobile interactive); organizarea de festivaluri și evenimente culturale tematice (tradiție vs. inovație).

c) Economia creativă în viziunea SMART City

Programul SMART City recunoaște importanța industriilor culturale și creative (ICC) pentru economia locală. Acestea contribuie la diversificarea economică, la crearea de locuri de muncă și la promovarea orașului în rețele internaționale. Ungheni are deja o tradiție în industrii precum producția de covoare și ceramică artistică – ambele cu potențial de transformare digitală și integrare în lanțuri valorice creative .

Direcții propuse: dezvoltarea unui incubator de afaceri culturale; stimularea antreprenoriatului cultural în rândul tinerilor și al meșteșugarilor locali; susținerea inițiativelor de design, multimedia, artă urbană și artizanat contemporan.

De asemenea, cultura este legată de strategia de turism durabil și inteligent, în care evenimentele artistice și patrimoniul local devin puncte de atracție integrabile în traseele turistice smart.

d) Participare culturală și guvernanță deschisă

Dimensiunea „Smart Governance" pune accent pe guvernanța deschisă, transparentă și participativă. Cultura este văzută ca un instrument de activare a comunității locale și de implicare a cetățenilor în procesele decizionale, prin metode creative și incluzive. Participarea culturală contribuie la crearea unui dialog constant între administrație și cetățeni, stimulând co-crearea politicilor publice .

Inițiative relevante: crearea unei platforme digitale de consultare publică și crowdsourcing de idei culturale; organizarea de bugete participative dedicate proiectelor artistice; promovarea cooperării dintre administrația locală, ONG-uri culturale, instituții de învățământ și sectorul privat.

e) Cultura și dezvoltarea durabilă: cadrul internațional



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Programul SMART City este corelat cu prioritățile internaționale privind dezvoltarea durabilă, în special:
ODD 4 – Educație de calitate: cultura contribuie la o educație incluzivă și creativă;
ODD 11 – Orașe durabile: cultura susține coeziunea socială și regenerarea urbană;
ODD 17 – Parteneriate: cultura facilitează cooperarea transfrontalieră și internațională.

De asemenea, strategia susține alinierea municipiului Ungheni la rețele și programe europene (ex: Agenda Urbană a UE, rețeaua Eurocities), în care cultura este tratată ca resursă pentru inovare și adaptabilitate urbană .

Prin urmare, Cultura este esențială pentru implementarea viziunii de oraș inteligent în municipiul Ungheni. Prin educație, creativitate, participare și economie culturală, aceasta contribuie la realizarea unui oraș durabil, incluziv și atractiv. Strategia Culturală a Municipiului Ungheni trebuie să valorifice aceste oportunități, definind măsuri concrete care să susțină ecosistemul cultural local în contextul transformării digitale și urbane.
ultura în procesul de revitalizare urbană a Municipiului Ungheni

**2.2 Cultura în Programul de revitalizare Urbană a Mun. Ungheni 2023-2027**

Documentul „Program de Revitalizare Urbană pentru Municipiul Ungheni” conturează o strategie coerentă pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane degradate, abordând atât componentele sociale și economice, cât și cele culturale și de mediu. Acesta definește revitalizarea drept un proces complex de regenerare spațială, economică și comunitară, în care cultura ocupă un loc transversal și strategic.

a) Cultura este abordată ca instrument de coeziune socială și dezvoltare comunitară
În cadrul procesului de revitalizare, cultura este privită ca un catalizator pentru creșterea coeziunii sociale; dezvoltarea capitalului uman și civic; consolidarea identității locale; și stimularea participării comunității la transformarea spațiului public.

Cultura este una dintre forțele care contribuie la crearea unui sentiment de apartenență, la reconectarea locuitorilor cu spațiul în care trăiesc și la combaterea excluziunii sociale în cartierele vulnerabile.

Exemple de măsuri propuse: organizarea de ateliere culturale și artistice în spații publice abandonate; evenimente participative pentru redescoperirea patrimoniului local; implicarea tinerilor și a grupurilor defavorizate în proiecte de artă comunitară.

b) Cultura în revitalizarea fizică și funcțională a spațiului urban
Un element cheie al revitalizării este transformarea spațiilor degradate în locuri cu funcție culturală și socială activă. În municipiul Ungheni, se urmărește regenerarea unor zone centrale și periferice prin introducerea de funcțiuni culturale adaptate nevoilor comunității.

Câteva direcții relevante: amenajarea de spații publice multifuncționale pentru activități artistice, recreative și educative; reabilitarea unor clădiri istorice sau infrastructuri abandonate și transformarea lor în centre culturale sau huburi creative; integrarea



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

elementelor de design urban și artă în spațiul public, pentru a-l face mai accesibil, estetic și interactiv.

Aceste intervenții contribuie nu doar la aspectul fizic al orașului, ci și la revitalizarea vieții comunitare, transformând zonele nefuncționale în nuclee de energie socială și culturală.

c) Zona de intervenție prioritară: valorificarea patrimoniului și turismului cultural

Programul identifică o zonă prioritară de intervenție urbană, delimitată în jurul axei străzilor Națională și Romană, unde se află un număr semnificativ de clădiri cu valoare arhitecturală și potențial cultural. Această zonă este propusă pentru: regenerare urbană cu accent pe funcțiuni culturale și turistice; stimularea antreprenoriatului creativ; reactivarea spațiilor comerciale tradiționale cu profil cultural-artizanal.

Obiectivele includ: consolidarea imaginii orașului ca punct cultural transfrontalier în regiunea Prutului; promovarea turismului cultural prin festivaluri, expoziții, trasee tematice; încurajarea evenimentelor locale cu participare civică și valoare artistică.

d) Cultura și dezvoltarea sustenabilă

Cultura joacă un rol esențial în îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă asumate de municipiu, fiind aliniată la:
ODD 11 – orașe durabile și comunități incluzive;
ODD 4 – educație de calitate prin artă și cultură;
ODD 17 – parteneriate sustenabile în domeniul culturii și patrimoniului.

Documentul subliniază importanța cooperării între administrația publică locală, ONG-uri culturale, instituții de educație și sectorul creativ, în vederea creării unui ecosistem cultural urban rezilient.

Prin urmare, Cultura devine un vector de transformare urbană în Ungheni. Programul de revitalizare urbană evidențiază cultura nu doar ca o componentă decorativă, ci ca mecanism activ de regenerare urbană, prin care orașul poate să reducă inegalitățile sociale; să revitalizeze zonele defavorizate; să creeze noi oportunități economice; și, mai ales, să reîntărească legătura dintre cetățeni și orașul lor.

Ungheni este astfel angajat într-un proces de transformare urbană în care cultura devine resursă, mediu și rezultat – o forță care redefinește spațiul, comunitatea și identitatea orașului.

### 2.3 Cultura in Market Survey

Documentul analizează contextul socio-economic și de piață al municipiului Ungheni, în vederea identificării oportunităților de dezvoltare locală. Un accent important este pus pe domeniile creative și culturale, considerate esențiale pentru modernizarea economică, consolidarea coeziunii sociale și promovarea unei identități urbane autentice.

a) Cultura și patrimoniul – resurse strategice locale



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Patrimoniul cultural și tradițiile orașului Ungheni sunt prezentate ca elemente definitorii pentru imaginea orașului, cu potențial de atracție pentru investiții și turism cultural. Ungheni este descris ca un municipiu cu o istorie bogată, localizat la frontiera cu Uniunea Europeană, cu un cadru favorabil schimburilor culturale transfrontaliere și un capital identitar valoros.

Conform studiului: există o moștenire culturală tangibilă (arhitectură istorică, biserici, podul Eiffel etc.) care poate fi valorificată turistic; se remarcă și patrimoniul imaterial – tradiții, meșteșuguri, sărbători locale – ca surse de *storytelling* și brand urban; patrimoniul este parțial subutilizat și necesită măsuri de conservare activă și interpretare contemporană.

b) Industriile culturale și creative (ICC) – potențial economic în creștere

Studiul identifică ICC ca un sector emergent în economia locală. Acestea includ: producția de covoare tradiționale – cu renume istoric; ceramica artistică – specifică Unghenilui; activități artizanale; design vestimentar și decorațiuni; evenimente artistice și activități recreative cu caracter cultural.

Puncte forte ale ICC în Ungheni sunt: existența unei tradiții în manufactura artistică; forță de muncă disponibilă și calificabilă în domenii creative; sprijin public și internațional (ex: EU4Ungheni, ZEL Ungheni-Business); conectarea ICC la strategiile de dezvoltare SMART City și urbană durabilă.

Provocările identificate sunt: lipsa spațiilor creative multifuncționale (huburi, ateliere comune); acces redus la piețele externe și digitalizare limitată; insuficiență de formare antreprenorială pentru tinerii creativi; necesitatea promovării unor produse culturale integrate (pachete turistice, evenimente tematice etc.).

c) Cultura și industriile creative în structura socio-economică locală

Conform datelor analizate, peste 12% din întreprinderile înregistrate în municipiu au legături directe sau indirecte cu domeniul creativ; evenimentele culturale au potențial de multiplicare economică (prin cazare, alimentație, transport); sectorul ICC poate contribui la creșterea atractivității investiționale a orașului și la reținerea tinerilor prin oportunități de auto-angajare.

Exemple din practici locale: Târgul Olarilor și Festivalul Obiceiurilor de Iarnă; Bienala de Sculptură Ungheni; colaborări cu orașe din România pentru schimburi culturale.

d) Cultura și revitalizarea urbană

Documentul susține că revitalizarea zonelor urbane degradate trebuie să includă funcțiuni culturale și creative. Spațiile abandonate pot fi transformate în centre de arte și inovație; ateliere de creație și showroom-uri pentru producătorii locali; locuri de expunere a patrimoniului local (expoziții, muzee interactive).

Aceste măsuri ar susține regenerarea identității urbane; creșterea vizibilității orașului ca destinație turistică; implicarea comunității în procesul de reîmproprietărire simbolică a orașului.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

e) Recomandări strategice din studiu

Pe baza concluziilor studiului de piață, sunt formulate recomandări care pot fi integrate în strategii culturale locale:

- dezvoltarea unei platforme de cooperare între actori culturali, autorități locale, educație și sectorul privat;
- crearea unui hub creativ municipal care să sprijine antreprenoriatul cultural;
- digitalizarea patrimoniului local și promovarea turismului cultural inteligent;
- integrarea ICC în Zona Economică Liberă „Ungheni–Business";
- susținerea educației culturale și a participării comunitare prin micro-proiecte locale.

În concluzie, documentul „Market Survey" subliniază faptul că industria culturală și patrimoniul reprezintă resurse strategice subexploatate în Ungheni, care ar putea contribui substanțial la dezvoltarea durabilă a orașului. Integrarea culturii în strategiile economice, urbane și educaționale este esențială pentru consolidarea identității locale, crearea de locuri de muncă, atragerea de turiști și îmbunătățirea calității vieții. Cultura este, așadar, un pilon transversal în transformarea Ungheniului într-un oraș european inteligent și vibrant.

## 2.4 Cultura in Planul de Acțiune pentru Incluziune și Integrare a Municipiului Ungheni

„Planul de Acțiuni pentru Incluziune și Integrare a Municipiului Ungheni" este un document strategic care propune intervenții concrete pentru creșterea gradului de incluziune socială, economică, digitală și culturală a tuturor categoriilor de cetățeni, în special a celor vulnerabili. În acest context, cultura este prezentată ca un instrument transversal de incluziune și coeziune socială, cu potențial de transformare și participare comunitară.

a) Cultura – catalizator pentru incluziune socială

Cultura este evidențiată ca fiind un factor important în promovarea dialogului intercultural; diminuarea marginalizării sociale; stimularea participării civice; încurajarea exprimării identitare.

Prin evenimente artistice, activități participative, educație prin cultură și dezvoltarea comunitară, planul vizează implicarea activă a copiilor, tinerilor, vârstnicilor, persoanelor cu dizabilități, romilor și altor grupuri defavorizate în procesele culturale locale.

Acțiuni relevante menționate în document sunt: organizarea de festivaluri multiculturale; inițierea unor proiecte de artă comunitară; dezvoltarea parteneriatelor între instituțiile de cultură și cele de asistență socială.

b) Patrimoniul cultural – resursă de coeziune și identitate

Patrimoniul cultural este tratat în document ca parte esențială a coeziunii sociale și a dezvoltării comunitare. Acesta include:

- patrimoniul material (clădiri istorice, obiecte, monumente);
- patrimoniul imaterial (tradiții, meșteșuguri, obiceiuri, muzică, dans, gastronomie locală).



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- Valorificarea patrimoniului cultural este văzută ca o modalitate de:
- reconectare a locuitorilor cu spațiul lor urban;
- întărire a identității locale comune;
- implicare activă a generațiilor tinere în păstrarea și transmiterea valorilor locale.

Planul propune acțiuni de susținere a activităților intergeneraționale în jurul meșteșugurilor tradiționale; organizarea de expoziții tematice și tururi culturale pentru copii, tineri și seniori; conservarea memoriei colective locale prin evenimente și publicații comunitare.

c) Industriile culturale și creative (ICC) – vector de incluziune economică

Deși ICC nu constituie un pilon principal al planului, acestea sunt prezente în mod indirect prin promovarea antreprenoriatului social și cultural; promovarea incluziunii prin activități generatoare de venit în domenii creative; sprijinului pentru inițiative locale de economie circulară cu valoare culturală (ex: ateliere de croitorie, olărit, artizanat etc.).

Aceste inițiative pot crea oportunități pentru persoanele din grupuri vulnerabile, mai ales în cazul femeilor, tinerilor NEET sau persoanelor cu dizabilități, contribuind astfel la integrarea lor economică.

d) Educația culturală ca dimensiune a incluziunii

Documentul accentuează nevoia de acces echitabil la educație culturală pentru toți cetățenii, cu accent pe introducerea activităților culturale în curricula școlară extinsă; dezvoltarea de programe extrașcolare cu profil artistic; organizarea de vizite, ateliere, proiecții, lecturi publice.

În mod special, se dorește creșterea accesului la educație culturală a copiilor și tinerilor din familii social vulnerabile, dar și a celor cu cerințe educaționale speciale.

e) Spațiile culturale – infrastructură pentru incluziune

Planul propune transformarea instituțiilor de cultură (biblioteci, case de cultură, muzee) în centre comunitare incluzive, accesibile tuturor categoriilor de cetățeni; spații pentru activități artistice participative; platforme de dialog intercultural și intergenerațional.

Se menționează nevoia de modernizare a infrastructurii culturale existente și de echipare a acestor spații pentru a găzdui evenimente diverse și inclusive (ex: cu facilități pentru persoane cu dizabilități, acces digital, mobilier flexibil etc.).

f) Cultura și digitalizarea

În linie cu direcția europeană privind incluziunea digitală, documentul include cultura în zona de acces la tehnologie și platforme digitale prin promovarea conținutului cultural online accesibil; susținerea inițiativelor artistice digitale; formarea competențelor digitale în rândul lucrătorilor culturali și al publicului vulnerabil.

Acest lucru este esențial în contextul digitalizării accelerate, asigurând că nimeni nu este lăsat în urmă în ceea ce privește participarea la viața culturală.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

În concluzie, Planul de Acțiuni pentru Incluziune și Integrare al Municipiului Ungheni valorifică cultura ca resursă strategică de incluziune, dialog social și dezvoltare locală durabilă. Prin promovarea participării culturale active, protejarea patrimoniului, susținerea meșteșugurilor și educației prin artă, documentul creează un cadru coerent pentru implicarea întregii comunități în viața culturală a orașului. Cultura devine astfel o punte între cetățeni, un vector de solidaritate și o pârghie pentru reducerea inegalităților.

### 2.5 Cultura in Planul de Gestionare a Patrimoniului Public al Municipiului Ungheni 2024-2027

Planul de gestionare a patrimoniului public al municipiului Ungheni conturează o strategie de valorificare responsabilă și eficientă a bunurilor publice, având la bază principii de transparență, eficiență economică și durabilitate. Un aspect important în cadrul acestui plan este intersecția dintre patrimoniul public și patrimoniul cultural, precum și rolul infrastructurii publice în sprijinirea activităților culturale și creative.

Planul abordează cultura din perspectiva valorizării patrimoniului imobil cu valoare istorică și arhitecturală; a utilizării spațiilor publice pentru activități culturale; și a sprijinirii indirecte a industriilor culturale și creative prin infrastructură și politici de accesibilizare.

a) Patrimoniul cultural – componentă a patrimoniului public

Planul subliniază faptul că o parte importantă a patrimoniului public este reprezentată de clădiri istorice sau cu funcțiuni culturale (muzee, case de cultură, biblioteci); monumente, sculpturi și alte obiective culturale de for public; spații verzi sau piețe urbane folosite tradițional pentru evenimente culturale și sociale.

Prin urmare, gestionarea acestora presupune nu doar o viziune economică, ci și una identitară și comunitară, care să păstreze și să promoveze moștenirea culturală locală.

Obiective relevante menționate sunt: identificarea și înregistrarea patrimoniului public cu valoare culturală; restaurarea și întreținerea monumentelor istorice; asigurarea accesului public la clădirile de patrimoniu cu funcție culturală; protejarea clădirilor de importanță istorică din zona centrală a orașului.

b) Cultura în administrarea și reabilitarea clădirilor publice

Municipiul Ungheni deține un număr de clădiri administrative, școli, grădinițe, dar și instituții culturale (case de cultură, săli de spectacole etc.) care pot fi reabilitate și puse în valoare nu doar funcțional, ci și ca centre de viață culturală.

Planul propune eficientizarea utilizării acestor clădiri prin dublarea funcțiunilor (ex: educaționale + culturale); includerea în circuitul public a unor clădiri istorice subutilizate, prin restaurare și adaptare pentru activități culturale, ateliere, expoziții; atragerea parteneriatelor public-private în reabilitarea unor spații cu destinație culturală.

Această abordare creează premisele pentru accesibilizarea culturii; extinderea rețelei de spații pentru ICC; și valorizarea patrimoniului imobil ca suport pentru turism cultural.

c) Industriile culturale și creative (ICC) – potențiali utilizatori ai patrimoniului



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Deși ICC nu sunt un subiect principal al documentului, ele sunt prezente în mod implicit prin referințele la utilizatori ai patrimoniului imobil pentru scopuri non-administrative; deschiderea față de utilizarea spațiilor publice de către asociații culturale, artiști, meșteșugari și antreprenori locali; promovarea unui model de gestiune partajată sau concesionare a unor spații pentru proiecte creative sau sociale.

Exemple posibile de activități: ateliere de arte vizuale sau meșteșuguri tradiționale în foste școli sau depozite dezafectate; co-working creativ în clădiri istorice restaurate; expoziții temporare în foste spații administrative; organizarea de evenimente artistice în piețe sau curți interioare ale clădirilor publice.

Această deschidere poate susține dezvoltarea sectorului ICC în Ungheni, în special în contextul în care orașul este implicat în programe precum Smart City și EU4Ungheni, care promovează cultura ca motor de inovație urbană.

d) Cultura și spațiul public – funcții comunitare și simbolice

Planul recunoaște rolul spațiilor publice în cultivarea coeziunii sociale și promovarea culturii locale. Piețele, parcurile, aleile pietonale sau fântânile publice pot deveni locuri pentru festivaluri, târguri meșteșugărești, concerte și proiecții de film; spații de exprimare artistică (instalații, artă murală, statui); puncte de atracție pentru trasee turistice culturale.

Recomandări strategice din document includ:integrarea artei publice în designul urban; menținerea unei funcționalități comunitare și simbolice pentru spațiile verzi centrale; consultarea comunității în atribuirea de funcțiuni culturale spațiilor reabilitate.

e) Turismul cultural și brandingul urban

Patrimoniul public cu valoare culturală este văzut ca resursă esențială pentru consolidarea identității locale; atragerea turiștilor și investițiilor în sectorul cultural și creativ; poziționarea orașului ca destinație de cultură și inovație în regiunea Prutului.

Se încurajează realizarea de trasee turistice tematice (arhitectură, artă, istorie locală); promovarea în rețele regionale și europene; includerea monumentelor restaurate în circuitul cultural educațional.

f) Guvernanță culturală și parteneriate

Documentul încurajează un model de gestionare participativă a patrimoniului, în care:

- administrația publică colaborează cu ONG-uri culturale, organizații profesionale și cetățeni;
- clădirile publice pot fi puse la dispoziția comunității pentru activități culturale, prin contracte de comodat sau parteneriate;
- planificarea utilizării patrimoniului include componenta culturală în mod explicit, nu doar economic sau funcțional.

Prin urmare, „Planul de gestionare a patrimoniului public al municipiului Ungheni” propune o abordare strategică prin care cultura, patrimoniul și industriile creative sunt recunoscute drept factori de dezvoltare locală sustenabilă. Deși focusul principal este



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

pe eficiența administrativă și economică, planul lasă loc valorificării patrimoniului cultural imobil și spațiilor publice ca infrastructură pentru viața culturală.

Integrarea culturii în gestionarea patrimoniului poate contribui la: regenerarea urbană; coeziunea comunității; atragerea tinerilor creativi și turiștilor; crearea unui brand urban autentic pentru Ungheni.

### 2.6 Cultura în Planul Operațional Local al Municipiului Ungheni 2021-2027

„Planul Operațional Local al municipiului Ungheni" (POL) este un document strategic integrator care trasează direcțiile de acțiune ale administrației locale pentru dezvoltare durabilă în perioada 2021–2027. Cultura este menționată nu doar ca domeniu sectorial, ci și ca resursă transversală care contribuie la incluziune, inovare, revitalizare urbană și atractivitate economică.

Cultura este abordată din mai multe perspective, și anume: ca patrimoniu istoric și arhitectural; ca infrastructură culturală; din perspectiva industriilor creative emergente; al spațiilor publice ca locuri de expresie culturală și socială; al implicării comunității prin artă și educație culturală.

a) Cultura și patrimoniul – identitate locală și coeziune comunitară

Planul subliniază importanța moștenirii culturale și istorice a municipiului ca element definitoriu al identității sale. În Ungheni există clădiri și situri cu valoare arhitecturală și istorică, inclusiv: construcții de epocă din zona centrală; infrastructură istorică feroviară și industrială; monumente și spații memoriale.

Patrimoniul cultural este tratat ca infrastructură de regenerare urbană – restaurarea clădirilor cu valoare istorică poate fi folosită pentru activități culturale, turistice sau sociale; ca resursă educațională și civică – implicarea tinerilor în proiecte de redescoperire a istoriei locale; ca pilon al brandingului urban – cultura și istoria locală sunt parte din imaginea orașului în relație cu investitorii și turiștii.

b) Infrastructura culturală – condiție pentru acces și creativitate

POL evidențiază existența unei rețele de infrastructură culturală, dar și nevoia de modernizare și adaptare a acesteia. Sunt menționate: Casa de Cultură; Biblioteca Raională; Școala de Arte și instituții educaționale cu activități artistice; spații publice (piețe, scuaruri) folosite pentru evenimente.

Planul propune: modernizarea infrastructurii culturale existente; dotarea spațiilor cu echipamente moderne; transformarea spațiilor subutilizate în huburi culturale sau centre pentru tineri și creativi; extinderea accesului la activități culturale în cartierele periferice.

c) Industriile culturale și creative (ICC) – motor de inovație și economie locală

Deși ICC nu sunt un pilon distinct în document, POL face referiri la:

- sprijinirea meșteșugurilor și artizanatului local – parte a tradiției Ungheniului, cu potențial de revitalizare economică;
- susținerea antreprenoriatului creativ – mai ales în rândul tinerilor, prin spații, instruire și facilități;



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- integrarea industriilor creative în proiecte de revitalizare urbană – ex. în cadrul Zonei Economice Libere, dar și în inițiativele comunitare.

Planul susține dezvoltarea unei economii bazate pe cultură și turism creativ; design, arte vizuale, media digitală; festivaluri și produse culturale locale.

d) Cultura și spațiul public – locuri pentru exprimare, întâlnire și inovație

Un rol central este acordat spațiului public ca scenă culturală, în special în direcția: creării de spații publice multifuncționale;găzduirii de evenimente comunitare și culturale (târguri, festivaluri, expoziții în aer liber); amenajării de trasee pietonale cu valoare estetică și artistică.

Planul încurajează utilizarea designului urban pentru a crea spații care stimulează creativitatea și apartenența; facilitează interacțiunea între cetățeni; valorifică simbolurile și istoria locală.

e) Cultura ca parte a incluziunii sociale și educației

În POL, cultura este corelată cu incluziunea socială și educația non-formală: susținerea accesului la cultură pentru toate categoriile sociale; integrarea activităților culturale în programele școlare și extrașcolare; promovarea voluntariatului cultural; utilizarea artei ca metodă de lucru cu tinerii, vârstnicii sau persoanele din medii vulnerabile.

Educația culturală este văzută drept instrument de dezvoltare personală și coeziune socială, dar și ca o punte între generații.

f) Cultura și dezvoltarea durabilă – sinergii cu alte domenii

Cultura contribuie în mod transversal la alte obiective ale POL: dezvoltare economică – ICC ca domeniu emergent pentru tineri și freelanceri; digitalizare – cultura digitală și accesul online la resurse culturale; mediu urban de calitate – spații publice cu valoare artistică și culturală; turism – promovarea patrimoniului și evenimentelor ca elemente de atracție; Smart City – cultura ca dimensiune a „Smart Living” și „Smart People”.

g) Sinergii cu strategii naționale și europene

POL integrează cultura în corelare cu:

- Strategia Națională de Cultură a Republicii Moldova;
- obiectivele dezvoltării durabile (Agenda ONU 2030);
- recomandările UE privind coeziunea socială și inovarea urbană;
- abordarea europeană privind orașele inteligente și creative.

În concluzie, în „Planul Operațional Local al Municipiului Ungheni”, cultura este integrată ca element activ în procesele de transformare urbană. Nu este tratată izolat, ci în corelație cu dezvoltarea economică, regenerarea spațiilor publice, educația și coeziunea comunității.

Planul încurajează: participarea cetățenilor la viața culturală; protejarea și punerea în valoare a patrimoniului; dezvoltarea industriilor creative; transformarea orașului într-un spațiu viu, incluziv și atractiv.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

## 2.7 Cultura in Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) al Municipiului Ungheni 2023-2030

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) al municipiului Ungheni își propune să dezvolte un sistem de transport eficient, sigur, accesibil și ecologic. Deși documentul are un accent tehnic, componenta culturală este prezentă transversal, în special în relație cu patrimoniul istoric și arhitectural al orașului; utilizarea spațiilor publice cu funcții culturale; accesul populației la infrastructura culturală; potențialul turismului cultural și creativ ca parte a unui oraș sustenabil.

a) Patrimoniul cultural – reper pentru amenajarea urbană și mobilitate pietonală

PMUD recunoaște importanța zonelor istorice și a patrimoniului construit în planificarea mobilității. Zona centrală a orașului Ungheni, unde se concentrează numeroase clădiri cu valoare cultural-istorică, este tratată ca un spațiu prioritar pentru intervenții de mobilitate durabilă.

Se subliniază nevoia de protejare a centrelor istorice de trafic rutier intens; reabilitarea străzilor și trotuarelor din jurul clădirilor de patrimoniu; crearea de trasee pietonale și turistice care să pună în valoare obiectivele culturale și istorice; accentul pe accesibilitatea culturală, inclusiv pentru persoane cu mobilitate redusă.

Astfel, patrimoniul cultural devine criteriu de orientare a investițiilor în infrastructura publică.

b) Cultura mobilității urbane – spațiul public ca scenă socială și culturală

Documentul promovează o viziune holistică asupra spațiului public, în care mobilitatea nu este doar deplasare, ci și experiență urbană. Cultura este prezentă în acest context prin activarea spațiilor pietonale pentru evenimente culturale; integrarea artei stradale și a designului urban în amenajarea străzilor și aleilor; promovarea conceptului de oraș prietenos pentru oameni, unde viața culturală este accesibilă și vizibilă în spațiul comun.

PMUD susține utilizarea mobilității lente (mers pe jos, bicicletă) în corelație cu descoperirea culturală a orașului și propune intervenții în piațete cu potențial cultural și în zone adiacente bibliotecilor, caselor de cultură, monumentelor.

c) Industriile culturale și creative – vectori ai revitalizării urbane

Deși nu sunt menționate explicit ca sector economic, industriile creative sunt prezente indirect în PMUD prin:

- referințe la utilizarea spațiilor centrale pentru activități artistice și meșteșugărești;
- potențialul de creare a coridoarelor urbane tematice (trasee de artă urbană, artizanat, gastronomie);
- integrarea elementelor de design local în mobilierul urban și infrastructura pietonală (stații, semnalistică etc.).

Aceste sugestii deschid posibilitatea unei mobilități cu identitate culturală, unde creativitatea susține nu doar estetica, ci și economia locală și turismul.

d) Turismul cultural – componentă a mobilității interurbane și transfrontaliere



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Ungheni, fiind un oraș de graniță, are un potențial ridicat pentru turismul cultural transfrontalier. PMUD include această dimensiune în conectivitatea rutieră și feroviară cu România și alte orașe istorice; integrarea culturii locale în oferta turistică urbană; stimularea mobilității vizitatorilor între punctele de interes cultural (muzee, biserici, monumente, festivaluri).

Astfel, cultura susține dezvoltarea durabilă prin atragerea de vizitatori și prin extinderea duratei de ședere în oraș, cu efecte pozitive asupra economiei locale.

e) Cultura și accesibilitatea – o mobilitate incluzivă

Planul recunoaște rolul culturii în coeziunea socială și propune infrastructură accesibilă pentru toți, inclusiv pentru accesul la instituțiile culturale; facilități pentru deplasarea persoanelor în vârstă, copiilor și persoanelor cu dizabilități către centre culturale; integrarea nevoilor comunității în planificarea traseelor pietonale și a transportului public către centre culturale, teatre, școli de arte.

f) Sinergii între mobilitate, patrimoniu și dezvoltare urbană sustenabilă

PMUD tratează patrimoniul și cultura nu doar ca elemente de conservat, ci ca resurse pentru regenerare urbană și coeziune comunitară. Printre obiectivele propuse: revitalizarea centrului orașului ca spațiu cultural și pietonal activ; promovarea traseelor tematice (istorice, culturale, ecologice); colaborarea între instituțiile culturale și urbanism pentru un oraș atractiv și incluziv.

Prin urmare, deși cultura și ICC nu constituie o axă principală a PMUD Ungheni, ele sunt integrate transversal în toate componentele esențiale ale mobilității urbane durabile: protejarea și valorificarea patrimoniului; activarea spațiilor culturale și publice; susținerea turismului cultural; dezvoltarea unei mobilități care sprijină expresia artistică și incluziunea socială.

Documentul oferă un cadru propice pentru conectarea mobilității urbane cu strategia culturală a municipiului, susținând o abordare integrată între infrastructură, identitate locală și calitatea vieții.

### 2.8 Cultura în Strategia de Dezvoltare a Sectorului de Tineret din Mun. Ungheni 2023-2028

Tineretul și cultura – o relație esențială pentru dezvoltare durabilă. Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret al municipiului Ungheni 2022–2026 integrează cultura ca dimensiune esențială a dezvoltării personale, civice și profesionale a tinerilor. Cultura este tratată ca instrument de participare activă; cadru pentru exprimarea identității și a creativității;resursă pentru incluziune și coeziune socială; motor al antreprenoriatului și inovării prin industriile creative.

a) Cultura ca instrument de educație non-formală și participare civică

Strategia accentuează rolul culturii în formarea valorilor și competențelor civice; promovarea diversității și a dialogului intercultural; dezvoltarea creativității și gândirii critice prin artă, muzică, teatru, literatură.



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Tinerii sunt încurajați să participe la festivaluri și evenimente culturale locale; activități organizate de instituțiile culturale (biblioteci, centre de cultură, școli de arte); inițiative comunitare cu caracter artistic sau patrimonial.

Prin cultură, tinerii sunt sprijiniți să devină cetățeni activi, conștienți de identitatea locală și implicați în viața orașului.

b) Industriile culturale și creative – vectori de inserție profesională și dezvoltare economică

Strategia subliniază potențialul ICC ca domeniu de angajare și inițiativă economică pentru tineri. Sunt menționate oportunități legate de:antreprenoriat creativ – sprijin pentru inițiative artistice, media, design, artizanat; digitalizare culturală – folosirea tehnologiilor pentru promovarea produselor și evenimentelor culturale;educație vocațională în domenii precum muzică, arte vizuale, teatru, animație, film.

Documentul propune parteneriate între administrația publică, sectorul privat și organizațiile culturale; spații dedicate pentru activități creative (ateliere, studiouri, huburi culturale); acces la finanțare pentru start-up-uri în domeniul creativ.

c) Patrimoniul cultural – suport pentru identitate și educație

Tineretul este considerat păstrător și promotor al patrimoniului cultural local, prin: proiecte de redescoperire a istoriei locale; voluntariat în muzee, biblioteci și centre culturale; activități educaționale legate de memoria colectivă, tradiții și simboluri urbane.

Strategia încurajează integrarea patrimoniului în curriculumul alternativ pentru tineri; tururi ghidate, aplicații mobile și materiale interactive; organizarea de evenimente în locații cu valoare istorică.

d) Cultura urbană și spațiile publice

Un alt accent major este pus pe cultura urbană a tineretului prin susținerea inițiativelor de artă stradală, muzică live, performance; amenajarea spațiilor publice ca locuri de expresie artistică; promovarea „festivalului ca infrastructură temporară” pentru incluziune și animație urbană.

Exemple de inițiative culturale locale care pot fi extinse: Tabăra de Sculptură Ungheni; Festivalul Obiceiurilor de Iarnă; Târgul Olarilor; Ateliere de teatru comunitar sau pictură murală.

e) Obstacole și recomandări pentru dezvoltarea culturală a tinerilor

Strategia identifică mai multe provocări:

- acces limitat la resurse culturale în cartierele periferice;
- lipsa infrastructurii moderne pentru activități creative;
- implicarea redusă a tinerilor în procesele de luare a deciziilor în cultură.
- În acest sens, sunt recomandate:
- crearea unui Consiliu Local al Tinerilor cu componentă culturală;
- digitalizarea serviciilor culturale pentru acces extins;
- colaborare între școli, ONG-uri și instituții de cultură pentru proiecte comune;



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- consolidarea educației artistice în școli și în afara lor.

f) Cultura – catalizator pentru incluziune și diversitate

Cultura este considerată un canal eficient pentru: integrarea tinerilor din grupuri vulnerabile (minorități, tineri NEET, tineri din mediul rural); promovarea egalității de gen și incluziunii sociale; combaterea stereotipurilor prin artă și dialog intercultural.

Se încurajează evenimente culturale participative; incluziunea tinerilor cu dizabilități în activități artistice; proiecte multiculturale cu participare internațională.

În concluzie, în Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret al municipiului Ungheni, cultura și industriile creative sunt tratate ca instrumente cheie pentru dezvoltarea integrată a tinerilor. Cultura este abordată atât ca drept fundamental, cât și ca resursă strategică pentru participare, incluziune, economie și regenerare urbană.

Municipiul Ungheni poate astfel să valorifice potențialul creativ al tinerilor în cadrul unei politici culturale urbane coerente, care le oferă spații, resurse, recunoaștere și oportunități de afirmare.

### 2.9 Cultura în Strategia de Dezvoltare a Turismului Durabil și Planul de Acțiuni a Orașului Ungheni

Strategia de dezvoltare a turismului a municipiului Ungheni își fundamentează viziunea pe ideea că un turism competitiv și sustenabil nu poate exista în absența valorificării inteligente a resurselor culturale. Cultura nu este tratată exclusiv ca un patrimoniu moștenit, ci ca o resursă strategică activă, capabilă să genereze valoare economică, să contribuie la consolidarea coeziunii sociale și să poziționeze orașul într-o rețea regională și internațională a turismului cultural.

Ungheniul beneficiază de o poziție geografică privilegiată, la frontiera Uniunii Europene, și de un potențial cultural și istoric semnificativ. Strategia recunoaște explicit că diferențierea orașului pe piața turistică poate fi realizată prin punerea în valoare a identității sale culturale, atât prin patrimoniul material (arhitectură, monumente), cât și prin cel imaterial (tradiții, obiceiuri, meșteșuguri, gastronomie).

a) Patrimoniul cultural – infrastructură pentru turism identitar

Strategia identifică o serie de obiective de patrimoniu istoric și arhitectural care pot constitui baza unor circuite turistice tematice sau narative:

- Podul feroviar peste Prut, realizat după planurile lui Gustave Eiffel, simbol al legăturilor istorice și culturale între Est și Vest.
- Bisericile istorice din Ungheni, între care se remarcă Biserica „Sf. Nicolae” ctitorită de Constantin Moruzi și Biserica „Alexandru Nevski”, ridicată în memoria vizitei țarului Alexandru II.
- Zona centrală a orașului, cu elemente de arhitectură de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX.



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Aceste elemente sunt văzute ca nuclee de atracție turistică, care pot fi revitalizate prin investiții în restaurare, iluminat arhitectural, digitalizare (ghidaj virtual sau aplicații mobile) și activități culturale recurente în spațiul public.

De asemenea, documentul prevede crearea unor trasee turistice tematice precum: „Drumul Meșteșugurilor", „Ungheniul istoric", „Turul bisericilor" sau „Pe urmele lui Eiffel".

b) Industriile culturale și creative – motor de regenerare urbană și economică

Strategia subliniază că industriile culturale și creative (ICC) reprezintă un segment cu dublu impact – cultural și economic. Acestea includ:

- producția de obiecte de artă, artizanat și design;
- organizarea de festivaluri și evenimente artistice;
- producția media, audiovizuală și digitală;
- arta urbană și intervențiile în spațiul public.

Ungheni are deja o tradiție în acest sens, fiind gazda unor evenimente precum:

- Tabăra de Sculptură „Ungheni" – un eveniment bienal care reunește artiști locali și internaționali, cu impact vizual și simbolic puternic asupra spațiului urban;
- Târgul Olarilor – ce promovează arta ceramicii tradiționale;
- Festivalul Obiceiurilor de Iarnă – ce valorifică patrimoniul imaterial și folclorul local.

Strategia propune extinderea și consolidarea acestor inițiative, în paralel cu: crearea unor spații de coworking creativ; susținerea întreprinderilor culturale prin granturi locale; promovarea ICC în rândul tinerilor și integrarea lor în viziunea de oraș inteligent (Smart City).

c) Cultura vie – implicare comunitară și dezvoltare rural-urbană integrată

Un alt punct esențial al strategiei este promovarea culturii ca mijloc de coeziune socială și participare comunitară. Cultura nu este văzută doar ca un produs de consum, ci ca un proces participativ care implică locuitorii în mod direct. În acest sens, sunt susținute următoarele direcții:

- activarea patrimoniului imaterial (povești locale, legende, muzică tradițională);
- tururi ghidate de localnici, inclusiv vârstnici sau tineri artiști;
- implicarea instituțiilor educaționale în crearea de conținut cultural;
- promovarea gastronomiei locale ca parte integrantă a turismului cultural.

De asemenea, se prevede extinderea produsului turistic cultural și în localitățile din apropierea Ungheniului, ceea ce poate crea o rețea de cooperare regională și diversificare a experiențelor.

d) Cultură și sustenabilitate – un cadru integrator pentru dezvoltare

Strategia face referiri explicite la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în care cultura este corelată cu mai multe obiective (educație de calitate, orașe durabile, creștere economică). În acest cadru:

- cultura este percepută ca un vehicul al educației pentru cetățenie;



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- patrimoniul este tratat ca o resursă ce trebuie conservată prin mijloace moderne și implicare comunitară;
- se susține turismul cultural responsabil, care nu afectează autenticitatea comunității și contribuie la regenerarea teritorială.

Strategia accentuează și necesitatea unor instrumente digitale de promovare culturală: hărți interactive, tururi virtuale, platforme online de storytelling, promovarea pe rețelele sociale.

În concluzie, cultura reprezintă o infrastructură esențială pentru o identitate turistică sustenabilă. În ansamblu, cultura, industriile culturale și patrimoniul sunt poziționate în documentul strategic nu doar ca elemente secundare ale turismului, ci ca pilon central al dezvoltării turistice a municipiului Ungheni. Acestea sunt: o sursă de diferentiere competitivă; un mijloc de atragere a vizitatorilor de calitate; un catalizator al dezvoltării economice locale și al identității comunitare.

Municipiul Ungheni își propune, prin această strategie, să devină un exemplu de oraș de frontieră care îmbină tradiția culturală, creativitatea contemporană și patrimoniul viu într-un model de turism inteligent, sustenabil și participativ.

### 2.10. Concluzia generală privind documentele strategice ale Municipiului Ungheni

Cultura, industriile culturale și creative și patrimoniul cultural ca dimensiune transversală în strategiile de dezvoltare ale municipiului Ungheni.

Analiza detaliată a documentelor strategice și operaționale ale municipiului Ungheni de mai sus evidențiază cu claritate faptul că dimensiunea culturală este prezentă și valorizată într-o manieră transversală, integrată și strategică și se desprind următoarele concluzii:

***a) Cultura este liant al viziunii de dezvoltare durabilă și inteligentă***

În toate documentele consultate, cultura nu este tratată ca un sector izolat, ci ca un factor de coeziune, un vector de identitate locală și un mijloc de transformare socială și economică. Ea este prezentă în:

- Strategia Smart City Ungheni, unde conceptele de Smart People, Smart Living și Smart Governance includ expres valorizarea culturii locale, susținerea creativității tinerilor și digitalizarea patrimoniului;
- Planul de Revitalizare Urbană, care propune activarea culturală a spațiilor publice degradate prin intervenții artistice, evenimente comunitare și reutilizarea patrimoniului construit.

***b) Industriile culturale și creative sunt un motor pentru antreprenoriat și dezvoltare urbană***

În Planul Operațional Local și Strategia de Turism, ICC sunt tratate ca motoare emergente ale economiei locale. Ele contribuie la diversificarea ofertei economice; atragerea tinerilor și a investitorilor; crearea unui brand de oraș bazat pe creativitate și identitate locală.



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Producția de covoare, ceramică artistică, design, arte vizuale și festivalurile locale se bucură de recunoaștere și susținere în multiple planuri strategice.

***c) Patrimoniul culturalconstituie o infrastructură de identitate, educație și turism***

Documente precum Strategia de Turism, Planul de Gestionare a Patrimoniului și PMUD subliniază rolul patrimoniului cultural (material și imaterial) ca:

- resursă educațională, prin integrarea sa în activitățile cu tinerii și în școli;
- atracție turistică, prin valorizarea obiectivelor de patrimoniu în trasee tematice;
- componentă esențială a regenerării urbane, prin reabilitarea clădirilor istorice și reconversia lor pentru funcții culturale sau sociale.

***d) Cultura este un instrument de incluziune și participare comunitară***

Planul de Acțiuni pentru Incluziune și Strategia pentru Tineret tratează cultura ca pe un instrument de mobilizare civică și integrare socială, mai ales în relație cu tinerii NEET; grupurile vulnerabile; comunitățile din zonele periurbane sau rurale.

Cultura este văzută ca limbaj comun, generator de empatie și catalizator al participării publice.

***e) Cultura și mobilitatea urbană – un binom emergent***

În Planul de Mobilitate Urbană Durabilă, cultura apare ca element de activare a spațiului public și încurajare a mobilității alternative – prin trasee tematice pietonale sau ciclabile, intervenții artistice în infrastructura urbană și semnalistică turistică culturală.

***f) Cultura ca politică publică integratoare***

Toate aceste documente converg spre concluzia că municipiul Ungheni promovează, chiar dacă gradual, o viziune de oraș cultural, în care cultura:

- conectează domenii disparate (educație, economie, urbanism, turism, tineret);
- susține tranziția către o dezvoltare durabilă, participativă și inteligentă;
- contribuie la construirea unei identități teritoriale solide și atractive, cu impact intern (coeziune socială) și extern (brand regional, atractivitate turistică și investițională).

## 2.11 Recomandare strategică

Pornind de la această abordare integrată deja, prezenta Strategie Culturală a Municipiului este concepută ca fiind:

- aliniată cu toate documentele strategice existente;
- articulată ca dimensiune transversală de dezvoltare locală;
- o platformă de colaborare între administrație, creativi, tineri, instituții culturale și sectorul economic;
- conectată cu viziunea de oraș european, inteligent, incluziv și creativ.
-

Astfel, cultura devine scheletul invizibil al municipiului, capabil să susțină dinamica urbană, să inspire comunitatea și să proiecteze Ungheniul în rețelele internaționale ale orașelor emergente.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 3.
# DIAGNOSTICUL SECTORULUI CULTURAL ÎN MUNICIPIUL UNGHENI

## 3.1 Analiza infrastructurii culturale existente

Municipiul Ungheni, poziționat strategic în apropierea frontierei cu Uniunea Europeană, a cunoscut în ultimii ani o serie de transformări urbanistice, sociale și economice care indică o tendință clară de dezvoltare sustenabilă și inteligentă. Cultura, în acest context, devine un catalizator esențial al acestor procese, iar infrastructura culturală reprezintă infrastructura fizică și simbolică prin care comunitatea își exprimă identitatea, valorile și aspirațiile. Această analiză urmărește să evidențieze starea actuală, potențialul și provocările infrastructurii culturale existente în municipiul Ungheni, prin corelare cu documentele strategice și de politici publice elaborate în ultimii ani.

### *3.1.2. Infrastructura culturală instituțională*

Ungheniul dispune de o rețea stabilă de instituții culturale finanțate public sau susținute prin parteneriate naționale și internaționale. Printre cele mai importante se numără: Palatul de Cultură Ungheni, Centrul Cultural Multifuncțional, Biblioteca Publică Raională Dimitrie Cantemir, Muzeul de Istorie și Etnografie, Galeria de Artă, Școala de Muzică și Școala de Arte Plastice, Muzeul de Istorie și Etnografie, Casa Limbii Române. Aceste instituții oferă servicii culturale esențiale, dar au nevoie de investiții în modernizare, dotare tehnologică și extinderea programelor pentru a atrage noi categorii de public.

### *3.1.3. Spații culturale non-instituționale și emergente*

Orașul a început să valorifice spațiile publice pentru activități culturale – parcuri, piețe, străzi pietonale. Acestea devin din ce în ce mai mult locuri de întâlnire culturală în cadrul unor evenimente precum Festivalul Obiceiurilor de Iarnă, Târgul Olarilor sau Tabăra de Sculptură. Totodată, zonele industriale vechi, în special cele din cadrul ZEL, pot fi reconvertite în hub-uri creative și centre culturale comunitare.

### *3.1.4. Patrimoniul cultural – vector de revitalizare urbană*

Municipiul deține un patrimoniu construit valoros, cum ar fi Podul Eiffel, bisericile istorice, zona veche a orașului și elemente de arhitectură industrială. Acestea au potențialul de a deveni centre de interes cultural și turistic, fiind deja incluse în diverse planuri de revitalizare. Există și patrimoniu arheologic relevant (movile funerare, situri paleolitice), care poate fi valorificat prin muzee în aer liber, trasee tematice sau centre de interpretare.

### *3.1.5. Cultura și infrastructura educațională*

În cele cinci licee și școala primară din Ungheni, activitățile extracurriculare cu tematică artistică și culturală sunt des întâlnite. Unele instituții de învățământ dispun de săli de festivități, ateliere de creație sau amfiteatre care pot fi utilizate drept spații culturale complementare. Strategia pentru Tineret și Planul de Incluziune încurajează în mod activ parteneriatele între școli și sectorul cultural local.



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

a) Evenimente și activări culturale ca infrastructură mobilă
Evenimentele recurente organizate în Ungheni contribuie la activarea simbolică și funcțională a infrastructurii culturale. Festivalurile, târgurile și manifestările sezoniere creează o rețea mobilă de cultură, extinzând impactul acesteia dincolo de granițele instituțiilor clasice. Cultura devine astfel prezentă în cartiere, în spații industriale reconvertite, în școli și în aer liber.

b). Provocări și limitări ale infrastructurii culturale actuale
Deși există un fond important de infrastructură culturală, documentele analizate indică lipsuri semnificative: clădiri neadaptate la cerințele contemporane, lipsa unor spații moderne pentru industrii creative, distribuție inegală a infrastructurii între centru și periferie, finanțare precară, dotări învechite și lipsa spațiilor flexibile și multifuncționale.

c) Cultura ca parte a infrastructurii urbane durabile
Planul de Mobilitate Urbană Durabilă și Strategia Smart City promovează utilizarea culturii pentru a activa spațiile urbane. Trasee tematice, intervenții artistice, iluminat arhitectural și digitalizare culturală contribuie la o urbanitate vie, accesibilă și participativă. Cultura este astfel integrată în logica dezvoltării teritoriale inteligente.

d) Direcții de dezvoltare a infrastructurii culturale
Următoarele direcții strategice sunt esențiale:

- modernizarea clădirilor existente;
- dezvoltarea de centre culturale multifuncționale;
- valorificarea patrimoniului prin tehnologii digitale;
- extinderea culturii în cartiere și sate;
- sprijin pentru hub-uri creative și spații pentru tineri;
- promovarea parteneriatelor public-private în domeniul cultural.

Concluzie
Infrastructura culturală a municipiului Ungheni reflectă un oraș în tranziție – dintr-un centru administrativ clasic, într-o localitate cu ambiții europene, creative și sustenabile. Cultura este prezentă nu doar ca sector distinct, ci ca dimensiune transversală a dezvoltării urbane. Consolidarea infrastructurii culturale este esențială pentru identitatea orașului, pentru calitatea vieții locuitorilor și pentru afirmarea Ungheniului în rețelele regionale și internaționale.

## 3.2 Patrimoniul Cultural al Mun. Ungheni

Municipiul Ungheni deține un patrimoniu cultural complex și valoros, format atât din elemente tangibile (monumente, clădiri istorice, sculpturi, lăcașuri de cult), cât și intangibile (tradiții, festivaluri, meșteșuguri, obiceiuri locale). Acest patrimoniu este o resursă strategică pentru revitalizarea urbană, dezvoltarea durabilă, turismul cultural și coeziunea socială. De-a lungul timpului, cultura a fost o punte între comunitate, spațiu și identitate, iar astăzi reprezintă o oportunitate majoră de reconectare a orașului cu valorile sale.

### *3.2.1 Patrimoniul material – Monumente, spații, clădiri istorice*



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

a) Edificii religioase și istorice
Catedrala Episcopală „Sf. Alexandru Nevski”
Construită în anul 1903 după planurile celebrului arhitect Alexandru Bernardazzi, catedrala este un simbol al orașului și un punct de referință al arhitecturii religioase din secolul XX. Este legată de un moment istoric important – vizita țarului Alexandru al II-lea și trecerea în revistă a trupelor rusești ce urmau să participe la Războiul Ruso-Turc.

Biserica „Sf. Nicolae”
Ctitorită în 1882 de prințul Constantin Moruzi, această biserică a fost locul de odihnă al familiei Moruzi și un spațiu esențial pentru viața spirituală a comunității. Amplasată pe un promontoriu natural cu vedere spre Prut, este un punct de atracție și un reper de identitate istorică.

Gara Feroviară din Ungheni
Construită între 1874–1875, este una dintre cele mai vechi construcții publice din oraș și un exemplu de arhitectură industrială cu valoare istorică. Este legată de istoria feroviară a Moldovei și de influențele europene, având un rol crucial în conectarea Ungheniului cu România și cu Europa.

b). Monumente și ansambluri urbane
Clădiri în stil „Ampir Stalinist”
Specifice deceniului 1950, aceste clădiri (Consiliul Raional, Colegiul de Medicină, blocuri locative) oferă o imagine completă a urbanismului sovietic, în contrast cu patrimoniul interbelic.

Zona istorică a centrului orașului
Include o serie de clădiri civile cu valoare arhitecturală și istorică, spații verzi și trasee pietonale care pot fi integrate în circuite culturale sau tematice de revitalizare.

### *3.2.2 Arta urbană – „Orașul sculpturilor”*

Ungheni este recunoscut ca unul dintre cele mai active orașe din Republica Moldova în ceea ce privește sculptura monumentală contemporană. Peste 80 de sculpturi sunt amplasate în spațiul public, datorită organizării simpozioanelor de sculptură care au avut loc periodic începând din anii 2000, între care enumerăm:

Exemple notabile:
- „Eminescu și Creangă – un ultim adio”, de Dumitru Verdianu
- „Troița Martirilor”, de Valentin Vârtosu
- „Cucuteni”, de Grigore Sultan
- „O mamă pentru toți”, de Guilherme de Carvalho
- „Renaștere”, de Valeriu Vârtosu – dedicată speranței și libertății post-comuniste.

Aceste opere contribuie la resemnificarea spațiului urban și oferă orașului o identitate vizuală unică în peisajul cultural moldovenesc.

### *3.2.3 Patrimoniul imaterial – Tradiții, meșteșuguri și festivaluri*

a) Meșteșuguri tradiționale
Municipiul Ungheni păstrează tradiții artizanale precum:



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- ✓ Țesutul covoarelor – Fosta fabrică de covoare este un simbol al identității locale. Producția a fost recunoscută pe plan internațional, iar tradițiile legate de designul și tehnicile de țesut pot fi revitalizate prin inițiative culturale sau educaționale.

- ✓ Ceramica artistică – Fabricile locale au produs obiecte decorative tradiționale, specifice regiunii. Acestea pot fi promovate în cadrul târgurilor, ateliere de creație sau centre de artă populară.

b) Patrimoniu oral și folcloric

- ✓ Elementele de patrimoniu oral (povești locale, legende, cântece) nu sunt încă documentate sistematic, dar sunt menționate în strategiile de turism și de tineret ca parte a educației culturale. Exemple:

- ✓ Colindatul de Crăciun și obiceiurile de Paște – practicate în comunitățile suburbane, păstrează încă tradiții de origine străveche.

- ✓ Dansurile populare și portul tradițional – promovate prin ansambluri folclorice locale și în cadrul festivalurilor.

c) Festivaluri culturale și evenimente

- ✓ Festivalul Obiceiurilor de Iarnă (decembrie) – aduce în prim-plan colindele, jocurile cu măști, urături și alte forme de expresie populară.

- ✓ Târgul Olarilor (august) – eveniment dedicat meșteșugarilor din toată țara, în special celor care lucrează în ceramică, dar și alte obiecte artizanale.

- ✓ Tabăra de Sculptură Ungheni – organizată bienal, este un punct forte în scena artistică națională și o platformă pentru creație internațională.

- ✓ Festivaluri de tineret, sport și educație nonformală – menționate în Strategia pentru Tineret, aceste evenimente au adesea dimensiuni culturale asociate (muzică, film, artă stradală).

*3.2.4 Cultura și patrimoniul în strategiile de dezvoltare*

Documentele strategice analizate subliniază un aspect esențial: cultura nu este o temă izolată, ci una transversală, integrată în viziunea de dezvoltare a orașului:

- Programul *SMART City* încorporează cultura în pilonii „Smart Living” și „Smart People”.

- *Planul de Revitalizare Urbană* propune reabilitarea unor spații istorice și reconversia lor culturală.

- *Strategia de Turism* prevede dezvoltarea turismului cultural pe baza patrimoniului construit și imaterial.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- *Planul de Acțiuni pentru Incluziune* menționează patrimoniul ca mediu de coeziune între generații.

- *Planul de Gestionare a Patrimoniului Public* oferă un cadru instituțional pentru protejarea și valorificarea patrimoniului arhitectural.

- *Strategia pentru Tineret* prevede implicarea activă a tinerilor în conservarea și promovarea tradițiilor locale.

Concluzie
Municipiul Ungheni posedă o moștenire culturală deosebit de bogată și variată, care include:

- monumente istorice și religioase valoroase;

- sculptură contemporană de înaltă calitate, integrată în spațiul public;

- meșteșuguri tradiționale cu potențial economic;

- un calendar de festivaluri și evenimente care păstrează viu patrimoniul imaterial;

- inițiative concrete de includere a culturii în planurile de dezvoltare urbană și socială.

Pentru valorificarea deplină a acestui potențial, se recomandă:

- cartografierea și digitalizarea patrimoniului cultural;

- înființarea unui centru de resurse culturale care să documenteze și să promoveze tradițiile locale;

- dezvoltarea de produse turistice culturale bazate pe identitatea locală;

- includerea tinerilor în activități de educație prin patrimoniu;

- parteneriate internaționale pentru promovarea patrimoniului local pe scena europeană.

Această abordare integrată va contribui la consolidarea unei identități culturale puternice și la transformarea Ungheniului într-un centru regional de referință pentru cultura urbană și rurală, patrimoniu și industrii creative.

### 3.3 Actorii culturali locali

Peisajul cultural al municipiului Ungheni este susținut de un ecosistem format din instituții publice, organizații neguvernamentale, inițiative comunitare și operatori culturali



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

independenți. Acești actori joacă un rol esențial în promovarea culturii, conservarea patrimoniului, educația artistică, dezvoltarea industriilor creative și în coeziunea socială a comunității.

Municipiul Ungheni se distinge prin dinamism cultural, fiind unul dintre cele mai active orașe în organizarea de evenimente artistice, simpozioane, tabere de creație și festivaluri, alături de un patrimoniu arhitectural valoros și o rețea de instituții culturale cu tradiție.

*3.3.1 Instituții publice de cultură*

a) Direcția Cultură a Primăriei Municipiului Ungheni
Este principalul coordonator instituțional al politicilor culturale locale. Direcția are atribuții în implementarea strategiilor culturale, organizarea evenimentelor de amploare, sprijinirea instituțiilor subordonate și colaborarea cu ONG-urile culturale.

b) Palatul de Cultură
Spațiu multifuncțional pentru desfășurarea de spectacole, festivaluri, conferințe și târguri. Deține săli pentru repetiții, expoziții și proiecții, fiind gazda mai multor ansambluri artistice și cluburi culturale.

c) Casa Limbii Române „Mihai Eminescu”
Un centru cultural dedicat promovării limbii, literaturii și culturii române. Organizează activități educative, ateliere, concursuri literare și expoziții tematice. Colaborează frecvent cu școli, biblioteci și societatea civilă pentru cultivarea identității naționale.

d) Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir”
Una dintre cele mai vechi instituții culturale din municipiu, cu o vastă colecție de cărți și resurse digitale. Biblioteca desfășoară activități educative, cluburi de lectură, formare profesională și evenimente culturale tematice.

e) Muzeul de Istorie și Etnografie Ungheni
Deține peste 4.000 de exponate, inclusiv piese arheologice din paleolitic și obiecte de patrimoniu local. Muzeul joacă un rol esențial în educația culturală și identitară a comunității și este implicat în multiple proiecte de promovare a patrimoniului .

f) Școala de Muzică și Școala de Arte Plastice
Aceste două instituții reprezintă piloni în educația artistică a tinerilor. Ele formează noi generații de muzicieni, pictori și designeri, fiind implicate și în organizarea de expoziții, concerte și concursuri naționale.

*3.3.2. Organizații neguvernamentale și inițiative civice*

a) Fundația „Ungheni Cultural”

Organizează și sprijină evenimente de artă contemporană, în special în domeniul sculpturii monumentale și al artei urbane. A fost inițiatorul Taberei de Sculptură Ungheni și al amplasării a peste 80 de sculpturi în spațiul public .

b) AO „Alternativa”



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Este activă în domeniul educației culturale nonformale pentru tineri, derulând proiecte transfrontaliere și ateliere de creativitate. Sprijină implicarea civică prin cultură.

c) Centrul Raional de Creație a Copiilor și Tineretului

Coordonează activități extracurriculare de profil cultural, cum ar fi dansul popular, teatrul pentru copii, pictura și artizanatul, cu scopul de a valorifica potențialul creativ al tinerilor.

d) ONG-uri culturale locale (diverse)

Conform Planului de acțiuni pentru incluziune și dezvoltare locală, în Ungheni activează peste 125 de organizații neguvernamentale, o parte dintre acestea având componentă culturală, artistică, patrimonială sau educațională .

*3.3.3.Actori culturali independenți și colaborări*

a) Artiști locali (sculptori, pictori, muzicieni)

Mulți dintre aceștia participă la simpozioane, tabere internaționale și proiecte urbane. Lucrările lor sunt vizibile în spațiul public și în cadrul expozițiilor tematice. Ungheniul este renumit pentru promovarea sculpturii în aer liber, realizată în special de artiști moldoveni și internaționali.

b) Întreprinderi creative și meșteșugari

Printre actorii economici cu impact cultural se numără fosta fabrică de covoare și fabrica de ceramică, ambele având moștenire artistică și potențial de revitalizare prin turism creativ. Meșteșugarii locali participă frecvent la târguri și festivaluri tematice, precum Târgul Olarilor și Festivalul Obiceiurilor de Iarnă .

c) Instituții educaționale cu profil cultural

Liceele și școlile din municipiu desfășoară frecvent activități culturale, inclusiv serate literare, concursuri, expoziții și piese de teatru. Rolul acestor instituții este dublu – educațional și cultural – contribuind la formarea tinerelor generații în spiritul valorilor locale.

*3.3.4 Parteneriate și rețele culturale*

Municipiul Ungheni este activ în rețelele de colaborare transfrontalieră, având parteneriate cu orașe din România și din UE. Proiectele comune includ schimburi culturale, expoziții colective, mobilități artistice și promovarea patrimoniului comun.

Exemple de colaborări:

- Proiectele derulate prin programul EU4Ungheni, care includ componentă culturală.
- Inițiative cu sprijinul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, care susțin turismul cultural și dezvoltarea patrimoniului.
- Evenimente culturale comune cu orașele Iași, Vaslui și Botoșani.

Concluzie



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Actorii culturali locali ai municipiului Ungheni formează un ecosistem dinamic, divers și interconectat. De la instituții publice tradiționale și școli de artă, la ONG-uri culturale, meșteșugari și artiști independenți, toți acești actori contribuie activ la viața culturală a orașului, la conservarea patrimoniului și la dezvoltarea industriilor creative.

Pentru a sprijini durabil acest sector, este esențială:

- ✓ consolidarea cooperării între actorii culturali;
- ✓ sprijinirea financiară și logistică a inițiativelor independente;
- ✓ cartografierea și recunoașterea oficială a patrimoniului cultural imaterial;
- ✓ facilitarea accesului comunității la actul cultural prin infrastructură și educație artistică.

Această rețea de actori oferă municipiului Ungheni oportunitatea de a deveni un reper cultural regional și un exemplu de integrare a culturii în dezvoltarea urbană.

### 3.4. Evaluarea sectorului cultural actual de către cetățeni

Conform sondajului de opinie realizat în luna martie 2025 în ungheni pe 500 de respondenți, au reieșit următoarele concluzii: (Raportul complet in Anexa 1)

#### *3.4.1 Percepția publicului asupra ofertei culturale*

Rezultatele sondajului realizat în rândul locuitorilor din municipiul Ungheni reflectă o percepție general pozitivă față de oferta culturală locală. Peste jumătate dintre respondenți (51,8%) consideră că aceasta este satisfăcătoare, ceea ce indică un grad rezonabil de apreciere, deși fără un entuziasm puternic. Un procent de 34,4% merge mai departe și califică oferta culturală drept foarte satisfăcătoare, sugerând că o treime dintre cetățeni se declară profund mulțumiți de activitățile culturale existente.

Un grup mai mic, reprezentând 11,7%, are o atitudine neutră, ceea ce poate indica fie o lipsă de interes personal, fie percepția că activitățile culturale nu au un impact direct asupra vieții lor. Proporția celor care consideră oferta nesatisfăcătoare este nesemnificativă, fapt ce întărește ideea unei baze solide pentru dezvoltare, dar și necesitatea îmbunătățirii și diversificării intervențiilor culturale.

- ➢ Recomandare: Consolidarea ofertelor culturale prin evenimente tematice, inovatoare și mai frecvente, adaptate diferitelor categorii de public, ar putea ridica nivelul general de satisfacție.

#### *3.4.2 Frecventarea instituțiilor culturale*

Palatul de Cultură Ungheni este, de departe, cel mai vizitat și valorificat spațiu cultural din municipiu, fiind menționat de 89,3% dintre respondenți. Acest lucru indică faptul că aici se concentrează cele mai accesibile și atractive activități culturale. În plus, capacitatea mare a sălii și infrastructura existentă contribuie la această popularitate.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Pe locul doi se află Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir”, cu 23,1% dintre respondenți indicând-o ca spațiu frecventat, ceea ce evidențiază un interes constant pentru activitățile legate de lectură, educație și cultură.

Alte instituții culturale – precum Centrul Cultural Multifuncțional (12,3%), Școala de Muzică (11,7%), Muzeul de Istorie și Etnografie (9,7%) sau Galeria de Artă (7,1%) – sunt mai puțin frecventate, indicând un potențial nevalorificat.

➢ Recomandări:
- Intensificarea promovării instituțiilor culturale mai puțin frecventate;
- Organizarea de evenimente tematice pentru a atrage publicul spre muzeu, galerie și școlile de artă;
- Integrarea instituțiilor într-un calendar cultural unic și vizibil.

*3.4.3 Nevoile culturale exprimate de cetățeni*

Respondenții au identificat o serie de domenii în care consideră necesare îmbunătățiri:

- Educația artistică pentru tineri (54,5%) este văzută ca prioritate, ceea ce reflectă o nevoie de extindere a programelor extracurriculare, atelierelor de artă și a cursurilor de formare.

- Festivalurile și evenimentele culturale (51,4%) continuă să fie un pilon important al vieții culturale locale, cetățenii dorind o diversificare a acestora, dar și o mai mare frecvență.

- Teatrul (42,1%) și muzica (32,8%) sunt domenii care beneficiază deja de interes, dar necesită investiții suplimentare, mai multe spectacole și atragerea de artiști.

- Patrimoniul și istoria locală (24,1%) constituie o oportunitate pentru dezvoltarea turismului cultural, prin activități educaționale, expoziții și tururi ghidate.

- Arte vizuale și literatură au fost menționate mai puțin (17,8% și 15,4% respectiv), dar reprezintă segmente de nișă cu potențial de creștere prin expoziții, concursuri și cluburi de lectură.

*3.4.4 Recomandări strategice pentru dezvoltarea sectorului cultural*

✓ Extinderea educației culturale și artistice pentru tineri

✓ Organizarea de ateliere de muzică, teatru, dans, arte vizuale și scriere creativă;

✓ Implicarea școlilor în proiecte culturale locale și dezvoltarea parteneriatelor cu ONG-uri și artiști locali.

✓ Diversificarea festivalurilor și evenimentelor culturale

✓ Crearea unor festivaluri de teatru, muzică clasică, artă contemporană;



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- ✓ Evenimente dedicate diverselor vârste: party-uri culturale pentru tineri, programe pentru seniori.
- ✓ Consolidarea scenei teatrale și muzicale
- ✓ Sprijinirea trupelor locale;
- ✓ Atragerea artiștilor profesioniști prin parteneriate regionale și internaționale;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de scenă.
- ✓ Revitalizarea patrimoniului local
- ✓ Restaurarea obiectivelor istorice, punerea în valoare a monumentelor;
- ✓ Tururi ghidate pentru comunitate și vizitatori;
- ✓ Evenimente dedicate tradițiilor și meșteșugurilor locale.
- ✓ Susținerea artelor vizuale și literaturii
- ✓ Organizarea de expoziții cu participarea artiștilor locali și internaționali;
- ✓ Concursuri de creație, festivaluri de poezie, întâlniri cu scriitori;
- ✓ Promovarea culturii vizuale în spații alternative – piețe, cafenele, școli.
- ✓ Crearea unei platforme digitale unificate pentru promovarea culturii
- ✓ Calendar cultural online cu toate activitățile din municipiu;
- ✓ Acces facil la bilete, detalii despre evenimente, participare activă a publicului prin feedback.

Evaluarea sectorului cultural din Ungheni evidențiază un fundament solid și un interes public considerabil, dar și un spațiu larg pentru îmbunătățire. Dacă diversitatea actuală a evenimentelor este un punct forte, lipsa vizibilității și a unei strategii integrate limitează potențialul de creștere. Accentul pus pe educația artistică, valorificarea patrimoniului și susținerea creației contemporane poate transforma municipiul într-un veritabil centru cultural regional.

Prin consolidarea cooperării între instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, artiști și comunitate, Ungheniul poate deveni un model de dezvoltare culturală durabilă și incluzivă.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

## 3.5 Publicul și participarea comunității la viața culturală a Municiului Ungheni, obstacole identificate si directii strategice de dezvoltare

Participarea comunității la viața culturală este un pilon esențial al unei dezvoltări urbane durabile, inclusive și inteligente. În Municipiul Ungheni, implicarea publicului în activitățile culturale este susținută printr-o rețea instituțională activă, o gamă variată de evenimente culturale și proiecte educaționale și comunitare care încurajează accesul la cultură pentru toate categoriile sociale. Cultura nu este doar un mijloc de recreere, ci și o formă de coeziune socială, educație civică și afirmare identitară.

### *3.5.1 Profilul publicului cultural*

Conform informațiilor colectate din strategiile locale și studiile de piață, publicul cultural din Ungheni este divers, incluzând:

- copii și tineri activi în școli de artă și proiecte educaționale;
- adulți care participă la festivaluri, târguri, expoziții și activități comunitare;
- vârstnici implicați în activități de meșteșug tradițional și promovarea valorilor patrimoniale;
- persoane din grupuri vulnerabile, sprijinite prin programe culturale incluzive.

Gradul de participare este influențat de factori precum accesul geografic la instituțiile culturale, nivelul de educație culturală, diversitatea ofertei și vizibilitatea evenimentelor.

### *3.5.2 Accesul publicului la cultură*

a) Infrastructura și spațiile culturale
Orașul dispune de o infrastructură culturală semnificativă – Palatul de Cultură, Biblioteca „Dimitrie Cantemir”, Muzeul de Istorie și Etnografie, Școala de Muzică și Școala de Arte Plastice – care oferă un cadru organizat pentru participarea comunității. Aceste spații facilitează accesul zilnic la activități culturale, expoziții, ateliere și evenimente tematice, adresate tuturor categoriilor de vârstă.

b) Accesibilitatea evenimentelor
Evenimentele culturale majore, precum Festivalul Obiceiurilor de Iarnă, Târgul Olarilor, Tabăra de Sculptură sau Zilele Culturii Naționale, sunt organizate în spații publice, cu acces gratuit. Acest lucru contribuie la democratizarea actului cultural și la atragerea unui public larg, inclusiv din zonele rurale adiacente.

c) Participarea digitală
Conform Planului Smart City, municipiul își propune extinderea participării publice prin digitalizare – platforme online de promovare a evenimentelor, arhive culturale digitale și transmiterea spectacolelor în format virtual – măsuri care contribuie la incluziunea digitală și culturală a întregii comunități
.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

### *3.5.3 Implicarea tinerilor și educația culturală*

Tinerii reprezintă un segment strategic pentru dezvoltarea culturală a orașului. Prin instituțiile de învățământ artistic, centrele de creație și ONG-urile de profil, aceștia sunt implicați activ în:

- ateliere de muzică, arte plastice, dans, teatru;
- concursuri literare, expoziții și spectacole școlare;
- evenimente de promovare a patrimoniului local și transfrontalier.

*Strategia pentru tineret* a municipiului subliniază importanța încurajării inițiativelor culturale din partea tinerilor și a sprijinirii creativității prin incubatoare culturale și finanțări pentru proiecte inovatoare .

### *3.5.4 Participarea organizațiilor civice*

Societatea civilă este un motor important al vieții culturale. În Ungheni activează peste 125 de ONG-uri, o parte semnificativă fiind implicate în domeniul culturii. Acestea:

- organizează festivaluri, tabere, ateliere comunitare;
- colaborează cu instituțiile publice la implementarea de proiecte cu finanțare externă;
- promovează incluziunea socială prin cultură (ex: evenimente pentru grupuri defavorizate, inițiative intergeneraționale).

Exemple relevante: Fundația „Ungheni Cultural” – organizatoare a Taberei de Sculptură; AO „Alternativa” – activă în proiecte educaționale și artistice cu tinerii; Asociații meșteșugărești care valorifică patrimoniul imaterial local.

### *3.5.5 Obstacole în participare și nevoi identificate*

Deși participarea culturală este încurajată, documentele strategice evidențiază câteva provocări:

- lipsa unui sistem integrat de promovare culturală (ex: agendă culturală publică unică);
- acces limitat la unele activități pentru locuitorii din cartiere marginale;
- subfinanțarea programelor de educație culturală nonformală;
- lipsa spațiilor alternative pentru inițiative culturale independente sau underground.

### *3.5.6 Direcții strategice pentru consolidarea participării*



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

În concordanță cu Strategia Culturală și Planul Operațional Local și a sondajului de opinie realizat în vederea prezentei Strategii Culturale următoarele direcții sunt esențiale:

- ✓ crearea unui Observator Cultural Local pentru monitorizarea și analiza participării;
- ✓ digitalizarea patrimoniului și dezvoltarea unei platforme interactive cu acces la evenimente, informații și formare artistică;
- ✓ extinderea parteneriatelor public-privat pentru proiecte culturale comunitare;
- ✓ promovarea culturii în cartierele cu acces redus la servicii publice prin ateliere mobile, caravane și micro-evenimente de proximitate;
- ✓ dezvoltarea de noi spații publice creative pentru inițiative ale tinerilor și ONG-urilor.

În concluzie, Municipiul Ungheni manifestă o implicare activă a comunității în viața culturală, printr-o rețea densă de instituții, evenimente și inițiative locale. Cultura este un liant social și o platformă pentru incluziune, educație și afirmare identitară. Participarea publicului este susținută prin infrastructură, inițiative civice și politici locale orientate spre diversitate și inovație.

Pentru a consolida acest potențial, este necesar un efort continuu de descentralizare culturală, sprijin pentru inițiative independente, și construirea unei relații directe între cetățeni și cultura vie a orașului. Cultura nu este doar un sector al vieții urbane, ci un catalizator pentru dezvoltarea durabilă și coeziunea comunității.

### 3.6 Analiza SWOT a ecosistemului cultural al Municipiului Ungheni

În vederea fundamentării unei Strategii Culturale realiste, participative și ancorate în realitățile locale, Primăria Municipiului Ungheni a inițiat în luna martie 2025 un proces colaborativ de analiză SWOT a sectorului cultural local. Acest demers a fost conceput ca o etapă esențială în definirea direcțiilor strategice de dezvoltare a culturii în următorii ani, punând accent pe dialogul dintre actorii relevanți din domeniu.

Scopul și abordarea
Analiza SWOT (puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări) a fost realizată cu scopul de a identifica resursele și provocările sectorului cultural, de a înțelege percepțiile actorilor locali și de a construi o imagine realistă și integrată asupra potențialului cultural al municipiului. Procesul a urmărit să adune perspective din toate zonele relevante: administrație publică, instituții de cultură, organizații neguvernamentale, mediul educațional, mediul economic și turistic.

Atelier participativ: 3 martie 2025



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Etapa centrală a acestui proces a fost reprezentată de atelierul de lucru desfășurat în data de luni, 3 martie 2025, între orele 10:30–13:00, la Centrul de Informare pentru Cetățeni, situat la parterul Primăriei Municipiului Ungheni (str. Națională nr. 7) și online cu consultantul.

La atelier au participat:

- Vice-primarul, Reprezentanți ai Direcției Cultură, Tineret și Sport a Primăriei;
- Managerii instituțiilor culturale locale (Biblioteca „Dimitrie Cantemir”, Palatul de Cultură, Școala de Muzică, Muzeul de Istorie și Etnografie, Școala de Arte Plastice);
- ONG-uri active în domeniul cultural, artistic și educațional;
- Meșteșugari și creatori locali;
- Operatori turistici și agenți economici interesați de dezvoltarea cultural-turistică;
- Reprezentanți ai mass-mediei și formatori de opinie din comunitate.

Metodologie
Atelierul a fost facilitat de o echipă de experți locali în politici culturale și consultantul internațional, care au ghidat participanții printr-un proces structurat de reflecție și lucru în grupuri. Discuțiile s-au desfășurat în jurul a patru dimensiuni principale:

- ✓ Puncte tari – resurse locale, inițiative de succes, actori activi, infrastructură existentă;
- ✓ Puncte slabe – provocări, lipsuri, disfuncționalități instituționale sau de colaborare;
- ✓ Oportunități – tendințe externe favorabile, surse de finanțare, rețele naționale/internaționale;
- ✓ Amenințări – riscuri, vulnerabilități socio-economice, pericole pentru patrimoniu sau sustenabilitate.

Participanții au contribuit activ cu exemple concrete, propuneri și observații, ceea ce a permis elaborarea unei imagini comprehensive și nuanțate asupra sectorului cultural local.

Contribuții și rezultate
Printre temele recurente menționate de participanți s-au numărat:

- Necesitatea creării unui calendar cultural unificat și accesibil publicului;
- Potențialul uriaș al meșteșugurilor tradiționale și al turismului cultural;



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- Nevoia de infrastructură alternativă pentru tinerii creativi (huburi, spații comunitare);
- Problemele de subfinanțare și fragmentare instituțională;
- Oportunitățile oferite de cooperarea transfrontalieră cu România și de fondurile europene;
- Riscul depopulării și migrației tinerilor creativi.

Toate aceste aspecte au fost documentate și incluse într-o analiză SWOT detaliată, care stă la baza construirii obiectivelor și direcțiilor strategice ale viitoarei Strategii Culturale a Municipiului Ungheni.

Rezultatele atelierului au fost analizate și validate ulterior prin consultări online și prin chestionare adresate comunității locale, asigurând astfel un grad înalt de participare publică și legitimitate în procesul de planificare strategică. Documentul final al analizei SWOT este integrat mai jos în Strategia Culturală servind drept bază pentru deciziile de politici culturale în perioada următoare.

**Rezultatele analizei SWOT**

| **PUNCTE TARI (STRENGHTS)** |
|---|
| **1. Infrastructură culturală dezvoltată**<br>• Existența unor instituții culturale relevante: Palatul de Cultură (cu una dintre cele mai mari săli din țară), Școala de Muzică, Școala de Arte Plastice.<br>• Spații publice utilizabile pentru evenimente culturale (Piața Independenței, Parcul „Micul Cluj”).<br>• Infrastructură adecvată pentru desfășurarea de activități artistice în interior și exterior.<br>**2. Viață culturală activă și diversificată**<br>• Activități culturale variate și recurente, inclusiv în aer liber.<br>• Prezența formațiilor artistice și folclorice locale.<br>• Festivaluri cu tradiție solidă, precum „Hora de la Prut” și Tabăra de Sculptură, recunoscute la nivel național și internațional.<br>• Oraș cu o identitate culturală distinctă – supranumit „Orașul sculpturilor”.<br>**3. Educație artistică și implicare a tinerilor**<br>• Existența instituțiilor de învățământ artistic activ (muzică și arte plastice).<br>• Participarea tinerilor în inițiative culturale și comunitare.<br>• Programe educaționale care sprijină formarea în domeniul artistic și cultural.<br>**4. Implicare și susținere instituțională**<br>• Susținerea administrației publice locale (APL) pentru inițiative culturale.<br>• Interes constant al autorităților pentru dezvoltarea infrastructurii și programelor culturale.<br>**5. Public activ și receptiv**<br>• Public numeros, interesat și participativ la evenimente culturale.<br>• Disponibilitate a publicului de a achita pentru evenimente culturale de calitate.<br>• Peste 600 de persoane implicate activ în activitățile Palatului de Cultură. |



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

**6. Patrimoniu cultural valoros**
- Prezența unui patrimoniu cultural material și imaterial bogat: monumente, tradiții, obiceiuri, meșteșuguri.
- Obiective de patrimoniu arhitectural și artistic cu valoare regională și națională.

**7. Relații internaționale și cooperare**
- Colaborări internaționale și transfrontaliere (ex. România, Uniunea Mondială de Folclor).
- Acorduri de înfrățire și parteneriate durabile.
- Participare în rețele culturale europene și proiecte internaționale.
- Organizarea de tabere artistice și colaborări cu ONG-uri culturale.

**8. Amplasare geografică strategică**
- Poziție favorabilă între două mari centre urbane – Chișinău și Iași.
- Accesibilitate transfrontalieră și potențial turistic crescut datorită proximității cu Uniunea Europeană.

## PUNCTE SLABE (WEKNESSES)

**1. Finanțare insuficientă și instabilă**
- Bugetele alocate sectorului cultural sunt reduse și nesigure, ceea ce afectează planificarea pe termen lung.
- Lipsa fondurilor dedicate modernizării infrastructurii și activităților culturale.
- Sprijinul financiar din partea autorităților locale este fluctuant și necorelat cu nevoile reale.
- Nu există un mecanism funcțional de generare a veniturilor proprii (ex: sistem de vânzare a biletelor la evenimente culturale).

**2. Resurse umane și capacitate instituțională scăzută**
- Lipsă acută de specialiști în domeniul cultural (manageri culturali, promotori, educatori culturali).
- Instruirea profesională este ocazională și necoordonată, lipsind un program coerent de formare continuă.
- Personalul existent este adesea suprasolicitat, fiind nevoit să gestioneze multiple roluri.
- Existența riscului de amatorism în managementul și organizarea activităților culturale.

**3. Infrastructură culturală degradată sau neadaptată**
- Dotările tehnice și logistice sunt uzate moral și fizic (costume, echipamente de sunet, recuzită).
- Lipsa unei politici repertoriale coerente sau a unui plan pentru conservarea și utilizarea costumelor tradiționale.
- Lipsa de investiții în întreținerea și modernizarea spațiilor culturale existente.

**4. Educație culturală insuficientă**
- Lipsa programelor culturale integrate în școli și grădinițe care să dezvolte gustul pentru cultură încă de la vârste fragede.
- Consumul cultural general este scăzut, iar educația artistică nu este privită ca o prioritate în sistemul educațional local.



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- Lipsa unei platforme educaționale sau resurse metodologice care să conecteze cultura cu învățământul.

**5. Participare publică și implicare comunitară redusă**

- Obiceiul comunității de a consuma în principal evenimente gratuite, ceea ce limitează sustenabilitatea financiară a organizatorilor.
- Participare redusă a publicului în afara evenimentelor de amploare (ex: festivaluri mari), cu interes scăzut pentru activități regulate sau mici.
- Interesul scăzut pentru tradiții în rândul tinerilor și lipsa implicării acestora în procesele decizionale culturale.

**6. Patrimoniu cultural subutilizat**

- Meșteșugurile tradiționale sunt slab promovate și valorificate, riscând să se piardă în lipsa susținerii și transmiterii generaționale.
- Promovarea patrimoniului imaterial este limitată, neexistând inițiative clare de documentare, conservare sau revitalizare.
- Lipsa unei strategii coerente privind conservarea și integrarea patrimoniului (material și imaterial) în viața culturală activă.

**7. Coordonare și promovare deficitară**

- Direcțiile culturale nu sunt aliniate într-o viziune strategică unitară, ceea ce conduce la inițiative disparate și eforturi necorelate.
- Lipsa unei platforme digitale sau a unui sistem eficient de comunicare și promovare a culturii locale.
- Concentrarea evenimentelor culturale în perioade scurte ale anului (sezonalitate), care nu stimulează o cultură continuă.

**8. Slabă conectare la rețele și colaborări**

- Nivel redus de cooperare între actorii culturali locali și regionali.
- Lipsa integrării în rețele culturale naționale și internaționale, care ar putea sprijini profesionalizarea și diversificarea programelor culturale.

## OPORTUNITATI (OPPORTUNITIES)

**1. Acces la finanțare și sprijin extern**

- Posibilitatea atragerii de fonduri europene, internaționale și transfrontaliere pentru dezvoltarea infrastructurii culturale, formarea profesională și organizarea de evenimente (E4Culture, Europa Creativa etc).
- Există oportunități pentru scrierea și implementarea de proiecte culturale prin intermediul programelor oferite de Uniunea Europeană (ex: Creative Europe), România, organisme ONU, și alți parteneri externi.

**2. Cooperare internațională și imagine externă**

- Parteneriatele cu orașe înfrățite și colaborările cu instituții culturale din România și alte țări din Europa și din lume oferă șansa de a promova cultura locală și de a învăța din bune practici.
- Schimburile artistice internaționale pot profesionaliza sectorul și contribui la circulația artiștilor și a produselor culturale.
- Recunoașterea internațională a municipiului drept oraș activ cultural poate servi drept fundament pentru branding cultural.

**3. Turism cultural și dezvoltare economică locală**



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- Dezvoltarea turismului cultural prin trasee tematice (sculpturi în aer liber, clădiri istorice, festivaluri tradiționale) poate contribui la revitalizarea economică a municipiului.
- Integrarea patrimoniului material și imaterial în circuitele turistice și în agenda culturală anuală a orașului.
- Valorificarea resurselor culturale în colaborare cu operatorii de turism și agenții economici locali.

**4. Digitalizare și inovare culturală**

- Modernizarea și digitalizarea serviciilor culturale, inclusiv prin platforme online de promovare, vânzare de bilete și acces la resurse culturale.
- Crearea de conținut cultural digital, arhivarea patrimoniului imaterial, tururi virtuale ale obiectivelor culturale.
- Utilizarea tehnologiei pentru a atrage publicul tânăr și a extinde accesul în zonele mai puțin deservite cultural.

**5. Educație culturală și implicarea tinerilor**

- Dezvoltarea programelor educaționale extracurriculare pentru tineri în domenii precum muzica, dansul, artele plastice, teatrul și patrimoniul.
- Înființarea de centre moderne pentru tineret care să combine funcții culturale, educative și recreative.
- Posibilitatea de a include educația culturală în curriculumul școlar și de a colabora cu școlile pentru promovarea valorilor locale.
- Ungheni poate beneficia de pe urma statutului de Capitală a Tineretului în Republica Moldova.

**6. Branding cultural și evenimente emblematice**

- Crearea unui brand cultural distinct pentru Ungheni – de exemplu „Capitala Folclorului” sau „Orașul Sculpturilor”.
- Consolidarea și extinderea festivalurilor tradiționale precum „Hora de la Prut” în evenimente cu vizibilitate regională și internațională și crearea unui festival internațional nou, de ex. UNFolk.
- Organizarea de tabere artistice, concursuri și expoziții permanente în spații publice pentru a construi o imagine culturală coerentă și vizibilă.

**7. Extinderea calendarului cultural**

- Diversificarea și extinderea evenimentelor culturale pe tot parcursul anului, reducând sezonalitatea activităților artistice.
- Crearea unui program cultural anual coordonat, care să includă inițiative publice și private, pentru a asigura continuitate și predictibilitate.
- Dezvoltarea unei rețele de micro-evenimente locale, susținute de comunitate, care să mențină vie viața culturală între festivalurile mari.

**8. Implicarea sectorului privat și a societății civile**

- Colaborarea cu ONG-uri, SRL-uri și alți actori non-publici pentru a spori oferta culturală și diversifica sursele de finanțare.
- Sprijinirea antreprenoriatului cultural local și a inițiativelor creative care combină cultura cu inovația socială sau economică.
- Posibilitatea de a construi parteneriate public-private pentru restaurarea patrimoniului sau organizarea de evenimente culturale.

**9. Formare și profesionalizare**



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- Dezvoltarea de programe anuale de formare și mentorat pentru lideri artistici, manageri culturali, profesori de artă și organizatori de evenimente.
- Accesul la rețele de formare naționale și internaționale poate profesionaliza actorii locali și crește calitatea produsului cultural.

## AMENINTARI (THREATS)

**1. Migrație, exod intelectual și declin demografic**

- Migrarea continuă a tinerilor și exodul cadrelor calificate afectează capacitatea de regenerare a sectorului cultural și creativ.
- Scăderea populației active și îmbătrânirea demografică conduc la diminuarea publicului cultural activ și a resurselor umane disponibile în cultură.

**2. Interes scăzut și participare redusă**

- Interesul tot mai redus pentru cultură în rândul anumitor categorii de populație limitează impactul evenimentelor culturale.
- Preferința crescută a publicului pentru gratuitate compromite viabilitatea financiară a unor inițiative culturale și descurajează inițiativa antreprenorială în domeniu.

**3. Presiuni din mediul digital**

- Tehnologiile moderne (rețele sociale, jocuri video, divertisment online) devin concurenți puternici ai consumului cultural clasic.
- Utilizarea pasivă și consumul superficial de conținut digital reduce interesul pentru formele autentice de cultură locală sau tradițională.

**4. Vulnerabilități economice și financiare**

- Dependența excesivă de finanțarea publică, deseori insuficientă și instabilă, face ca proiectele culturale să fie vulnerabile la schimbările de priorități politice și bugetare.
- Lipsa fondurilor constante sau previzibile afectează planificarea pe termen lung și întreținerea infrastructurii culturale existente.
- Costurile ridicate de operare și întreținere a clădirilor culturale vechi (ex. Palatul de Cultură) implică riscuri majore pentru sustenabilitate.

**5. Instabilitate politică și geopolitică**

- Contextul geopolitic regional (ex. conflictul din Ucraina) și incertitudinile politice interne pot afecta prioritățile guvernamentale și disponibilitatea sprijinului pentru sectorul cultural.
- În lipsa unui cadru strategic coerent la nivel național, inițiativele culturale locale pot rămâne izolate și fără continuitate.

**6. Deficit de resurse umane calificate**

- Lipsa cadrelor culturale formate profesional și imposibilitatea de a atrage talente în sector afectează calitatea și sustenabilitatea proiectelor culturale.
- Existența unui sistem precar de formare continuă sau a unor politici insuficiente pentru motivarea specialiștilor culturali duce la amatorism și stagnare profesională.

**7. Riscul de diluare a identității culturale**



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- Modernizarea accelerată, influențele globalizante și uniformizarea culturală pot conduce la pierderea interesului față de patrimoniul local, meșteșuguri și tradiții.
- Lipsa unor măsuri de protecție și valorificare a patrimoniului imaterial contribuie la riscul dispariției unor expresii autentice ale culturii locale.

**8. Concurență și marginalizare**

- Concurența tot mai mare cu alte orașe și centre culturale (Chișinău, Iași, Bălți) pentru atragerea de finanțări și evenimente majore poate reduce vizibilitatea Ungheniului.
- Poziționarea periferică în strategiile culturale naționale poate duce la o marginalizare a actorilor culturali locali, în lipsa unei rețele bine consolidate de susținere.

Concluzii și recomandări:

✅ PUNCTE TARI

Municipiul Ungheni dispune de o infrastructură culturală relevantă și diversificată, cu instituții-cheie precum Palatul de Cultură (dotat cu una dintre cele mai mari săli din țară), Școala de Muzică și Școala de Arte Plastice. Acestea găzduiesc peste 600 de participanți activi și susțin o activitate artistică constantă și variată.

Există o implicare notabilă a autorităților publice locale în susținerea culturii, precum și o colaborare activă cu orașe înfrățite și parteneri internaționali, ceea ce amplifică vizibilitatea culturală externă a municipiului. Orașul deține o identitate culturală distinctă („orașul sculpturilor”) și un patrimoniu bogat – atât material, cât și imaterial – reflectat în festivaluri de tradiție precum „Hora de la Prut”.

Recomandări:

- ➢ Consolidarea acestor atuuri prin investiții în infrastructura existentă și prin extinderea parteneriatelor transfrontaliere.
- ➢ Susținerea și promovarea formelor culturale deja consacrate (folclor, arte plastice, muzică clasică) în paralel cu inițiative contemporane și emergente.

⚠️ PUNCTE SLABE

Unul dintre principalele obstacole identificate este lipsa unei finanțări constante și predictibile pentru activitățile culturale. Infrastructura este învechită (costume, echipamente tehnice) și lipsește o politică coerentă de repertoriu. Personalul este suprasolicitat, iar lipsa programelor sistematice de formare profesională afectează calitatea actului cultural.

Consumul cultural rămâne relativ scăzut, mai ales în afara marilor evenimente, și există o implicare redusă a tinerilor în viața culturală, atât ca public, cât și ca promotori sau decidenți. Meșteșugurile și tradițiile locale sunt insuficient valorificate și promovate, iar obiceiul de a consuma doar evenimente gratuite afectează sustenabilitatea financiară a sectorului.

- ➢ Recomandări:



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

- Crearea unui program local de finanțare pentru inițiative culturale independente.
- Lansarea unor campanii educaționale și ateliere de sensibilizare culturală în școli și licee.
- Profesionalizarea sectorului prin instruiri recurente și sprijin pentru formarea continuă a angajaților culturali.
- Dezvoltarea unei strategii locale coerente privind repertoriul, marketingul cultural și managementul patrimoniului.

🌱 OPORTUNITĂȚI

Ungheni are un potențial considerabil de a accesa fonduri europene și internaționale dedicate culturii și de a transforma acest sector într-un vector de dezvoltare economică și turistică. Existența unor parteneriate cu localități din România și din alte state oferă cadrul perfect pentru schimburi culturale, mobilități artistice și inițiative comune.

Totodată, orașul poate valorifica o serie de tendințe globale – cum ar fi digitalizarea, turismul creativ, industriile culturale și creative – și poate transforma cultura într-o resursă strategică pentru brandul local.

➢ Recomandări:

- Elaborarea unui program de branding cultural și promovare internațională a patrimoniului local.
- Dezvoltarea unui calendar cultural anual, care să includă activități sezoniere și permanente.
- Lansarea unor apeluri de proiecte pentru ONG-uri și antreprenori culturali.
- Investiții în centre de creație pentru tineri și incubatoare de industrii creative.

🔻 AMENINȚĂRI

Sectorul cultural din Ungheni se confruntă cu riscuri structurale care țin de migrarea tinerilor, dependența de finanțarea publică și concurența cu alte orașe din regiune. Crizele geopolitice și instabilitatea economică din regiune pot afecta grav proiectele culturale, iar preferința publicului pentru gratuitate limitează dezvoltarea unui ecosistem cultural sustenabil.

De asemenea, fără o strategie bine fundamentată, există riscul pierderii interesului pentru tradiții și identitate locală, mai ales în contextul presiunilor modernizării rapide.

➢ Recomandări:

- Stabilirea unui fond local de urgență pentru cultură, capabil să asigure continuitatea proiectelor în context de criză.
- Crearea unui plan de retenție a tinerilor talentați prin burse și programe de mentorat.
- Dezvoltarea unui sistem mixt de finanțare (public-privat) pentru activitățile culturale.
- Promovarea educației intergeneraționale pentru transmiterea valorilor tradiționale către noile generații.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Concluzie generală

Analiza SWOT evidențiază o comunitate culturală activă și un patrimoniu valoros în Municipiul Ungheni, dar și vulnerabilități semnificative care necesită intervenții strategice. Cultura are potențialul de a deveni un pilon esențial al dezvoltării urbane sustenabile, cu condiția unei abordări profesioniste, incluzive și orientate pe termen lung. Strategia culturală trebuie să capitalizeze punctele tari și oportunitățile, în timp ce răspunde concret la provocările interne și externe ale sectorului.



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 4
# CADRUL STRATEGIC. MISIUNE, VIZIUNE, VALORI

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni se fundamentează pe convingerea că cultura este un motor esențial al dezvoltării durabile, al coeziunii sociale și al afirmării identității locale într-un context regional și internațional. Cultura nu este doar o componentă simbolică a vieții urbane, ci un factor strategic, transversal, cu impact asupra educației, turismului, economiei creative, participării civice și calității vieții.

În acest sens, cadrul strategic propus în strategie pornește de la o viziune integratoare asupra rolului culturii în Ungheni, construită pe baza analizelor și diagnozelor realizate anterior – inclusiv analiza SWOT participativă, sondajele de opinie și evaluarea infrastructurii și a actorilor culturali. Strategia se aliniază la obiectivele de dezvoltare ale orașului, la prioritățile naționale din domeniul culturii, dar și la valorile și tendințele europene în domeniul culturii, creativității și incluziunii.

Capitolul de față definește direcțiile strategice, obiectivele generale și specifice, precum și instrumentele prin care cultura poate contribui activ la transformarea municipiului Ungheni într-un oraș deschis, creativ, incluziv și atractiv – atât pentru locuitorii săi, cât și pentru vizitatori, investitori sau creatori de conținut cultural. Acest cadru strategic urmărește nu doar consolidarea capacităților instituționale și artistice, ci și stimularea participării comunitare și a cooperării între sectorul public, mediul asociativ, educațional și antreprenorial.

Astfel, Strategia Culturală a Municipiului Ungheni devine un instrument de guvernanță culturală participativă, care pune cultura în centrul dezvoltării locale sustenabile, prin acțiuni concrete, parteneriate durabile și o viziune orientată spre viitor.

**MISIUNE**

Municipiul Ungheni își asumă rolul de promotor al culturii ca forță vitală în coeziunea socială, educația continuă și dezvoltarea durabilă. Misiunea strategiei culturale este de a valorifica patrimoniul cultural local – material și imaterial – și de a stimula creativitatea contemporană prin:

- promovarea educației culturale ca parte integrantă a formării cetățenilor, începând din copilărie și pe tot parcursul vieții;
- susținerea diversității formelor de expresie artistică și încurajarea inovației;
- integrarea tinerilor și a grupurilor vulnerabile în viața culturală activă;
- revitalizarea spațiului urban prin artă și inițiative culturale participative;
- dezvoltarea de parteneriate locale, naționale și internaționale pentru schimburi culturale și cooperare transfrontalieră;
- facilitarea accesului echitabil la cultură prin digitalizare și politici incluzive.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

**VIZIUNE**

Ungheni devine un oraș cultural de referință în Republica Moldova, un spațiu viu, deschis și inovator, în care:

- cultura este o dimensiune fundamentală a vieții cotidiene;
- fiecare locuitor este parte activă a ecosistemului cultural, atât ca participant, cât și ca și creator;
- tradiția locală și diversitatea culturală se întâlnesc cu expresiile artistice contemporane;
- tinerii, artiștii și investitorii culturali găsesc un mediu favorabil pentru creație, colaborare și afirmare;
- patrimoniul cultural, creativitatea și dialogul intercultural contribuie la consolidarea identității locale și la promovarea orașului la nivel național și internațional;
- inițiativele culturale contribuie la dezvoltarea economică sustenabilă, turism și coeziune comunitară.

**VALORI STRATEGICE**

- Identitate și tradiție – Respectul față de patrimoniul local și promovarea valorilor autentice ale comunității.
- Creativitate și inovație – Susținerea expresiilor artistice moderne și a inițiativelor culturale emergente.
- Accesibilitate și incluziune – Cultura pentru toți: deschisă, echitabilă și adaptată diversității sociale și de vârstă.
- Participare comunitară – Implicarea activă a cetățenilor în viața culturală, ca actori și beneficiari ai dezvoltării culturale.
- Colaborare și parteneriat – Construirea de rețele durabile între instituții, artiști, ONG-uri, mediul educațional și sectorul privat.
- Dezvoltare durabilă – Cultura ca resursă pentru revitalizare urbană, coeziune socială și progres economic.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 5
# OBIECTIVE STRATEGICE, OBIECTIVE SPECIFICE ȘI ACTIUNI

## 5.1 Definirea obiectivelor strategice, a obiectivelor specifice și a acțiunilor

Într-un context marcat de schimbări socio-culturale, economice și tehnologice accelerate, Strategia Culturală a Municipiului Ungheni propune o viziune coerentă și ambițioasă asupra dezvoltării sectorului cultural local. Pentru a transforma cultura într-un motor de revitalizare urbană, coeziune socială, educație, bunăstare și dezvoltare durabilă, strategia formulează un set de obiective strategice, însoțite de obiective specifice și acțiuni concrete, adaptate realităților locale și potențialului comunității.

Obiectivele au fost definite pe baza unui proces participativ amplu, care a implicat instituții culturale, administrația publică locală, organizații nonguvernamentale, actori din industriile creative, tineri, seniori, operatori de turism, mediul educațional și economic, reflectând astfel aspirațiile și nevoile întregii comunități.

Fiecare obiectiv strategic conturează o direcție majoră de dezvoltare: de la consolidarea infrastructurii culturale și protejarea patrimoniului, până la stimularea creativității tinerilor, implicarea cetățenilor și promovarea orașului ca destinație culturală regională și transfrontalieră. Obiectivele specifice și acțiunile propuse oferă instrumentele necesare pentru implementare, stabilind priorități clare și măsuri concrete.

Capitolul de față detaliază aceste obiective și acțiuni, conturând un cadru coerent de intervenție, menit să transforme cultura într-un pilon esențial al dezvoltării sustenabile a Municipiului Ungheni. Este o invitație la colaborare între instituții, societate civilă și cetățeni, pentru a construi un ecosistem cultural vibrant, accesibil și reprezentativ pentru identitatea locală.

### Obiectivele strategice, obiectivele specifice si acțiunile specific

| Obiectiv Strategic | Obiective specifice | Acțiuni Specifice |
|---|---|---|
| **OS1 - Consolidarea infrastructurii și a capacităților instituțiilor culturale locale** | Modernizarea și extinderea infrastructurii culturale existente, prin reabilitarea spațiilor publice și adaptarea acestora pentru desfășurarea de activități culturale diverse și incluzive.<br><br>Asigurarea sprijinului instituțional pentru conservarea și revitalizarea patrimoniului construit, integrând elemente arhitecturale de valoare în rețele funcționale de spații culturale urbane. | - Reabilitarea Palatului de Cultură Ungheni<br>- Reparația capitală a Școlii de Muzică<br>- Renovarea fațadei și a balcoanelor Școlii de Muzică<br>- Construirea unei săli de concerte/examene<br>- Amenajarea unei săli pentru înregistrări<br>- Instalarea panourilor |



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

| | | |
|---|---|---|
| | Crearea unui cadru favorabil dezvoltării artistice și creative, prin dotarea instituțiilor culturale cu echipamente moderne și spații specializate care stimulează expresia artistică și colaborarea intersectorială.<br><br>Optimizarea managementului cultural local, prin dezvoltarea capacităților administrative, profesionale și digitale ale instituțiilor culturale, în vederea unei gestionări eficiente și sustenabile a resurselor și serviciilor oferite comunității. | informative în cartiere<br>- Formarea continuă a angajaților din sectorul cultural<br>- Schimburi de experiență |
| **OS2 - Protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al orașului** | Inventarierea și digitalizarea patrimoniului cultural local, material și imaterial, în vederea creării unei baze de date accesibile publicului și utilizabile în scopuri educaționale, turistice și de cercetare.<br><br>Reabilitarea și conservarea obiectivelor istorice și arhitecturale cu valoare culturală, prin identificarea unor soluții tehnice și financiare durabile, în parteneriat cu instituții naționale și internaționale.<br><br>Elaborarea și promovarea unor trasee culturale tematice, care să pună în valoare patrimoniul urban și rural al municipiului, prin integrarea acestuia în circuitul cultural și turistic regional.<br><br>Creșterea vizibilității patrimoniului local în mediul online, prin platforme digitale, aplicații mobile și conținut multimedia (ex. tururi virtuale, arhive vizuale, hărți interactive).<br><br>Stimularea implicării comunității locale în protejarea patrimoniului, prin campanii de conștientizare, ateliere educaționale și inițiative de storytelling care reactivează memoria culturală colectivă.<br><br>Organizarea de evenimente culturale și expoziții tematice dedicate patrimoniului, în colaborare cu instituții muzeale, școli, artiști și specialiști în patrimoniu. | - Realizarea panourilor informative la obiective de patrimoniu<br>- Activități culturale în jurul obiectivelor istorice (ex: Podul Eiffel)<br>- Editarea unei publicații despre viața culturală<br>- Identificarea și transformarea unui edificiu în muzeu/galerie<br>- Elaborarea unui catalog al patrimoniului local<br>- Organizarea și participarea la expoziții și forumuri de patrimoniu<br>- Inventarierea patrimoniului material și imaterial<br>- Vizibilitate online și pe Google Maps<br>- Crearea de trasee tematice |



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

| | | |
|---|---|---|
| | Crearea și promovarea unei identități culturale locale coerente și recognoscibile, prin marcarea obiectivelor de interes istoric și cultural cu panouri informative, coduri QR și semnalistică modernă. | |
| **OS3 - Dezvoltarea creativitățiișisusținerea talentelor locale, În special ale tinerilor** | Sprijinirea inițiativelor artistice și creative ale tinerilor, prin lansarea de programe de granturi, burse și concursuri locale de creație care să încurajeze exprimarea culturală originală.<br><br>Dezvoltarea unor platforme de formare și mentorat pentru tinerele talente, în colaborare cu artiști, pedagogi, instituții educaționale și organizații culturale, inclusiv prin ateliere, masterclass-uri și laboratoare de creație.<br><br>Amenajarea și dotarea de spații dedicate creației artistice contemporane, cum ar fi huburi culturale, studiouri multimedia și săli de repetiție, disponibile gratuit sau cu tarife preferențiale pentru tineri.<br><br>Organizarea periodică a evenimentelor și festivalurilor cu accent pe tineret, care să ofere scene de afirmare artistică și oportunități de colaborare intergenerațională (ex. „Gala Tinerelor Talente”, festivaluri de arte vizuale, de muzică sau dans).<br><br>Integrarea educației artistice și culturale în programele extracurriculare școlare și nonformale, prin parteneriate între școli, centre culturale și asociații artistice locale.<br><br>Promovarea creațiilor tinerilor la nivel local, național și internațional, prin expoziții, turnee, platforme digitale și rețele de mobilitate artistică.<br><br>Dezvoltarea unui ecosistem cultural creativ intergenerațional, în care tinerii, artiștii consacrați și publicul larg pot interacționa prin proiecte comune și evenimente co-create. | - Organizarea expozițiilor de fotografii cu talente locale<br>- Concursuri de creație pentru tineri<br>- Susținerea tinerilor în activități naționale<br>- Acordarea de burse culturale<br>- Gala tinerelor talente<br>- Amenajarea unui HUB cultural<br>- Deschiderea cercului de dans pentru maturi<br>- Promovarea creațiilor Cenaclului „Suflet de poet” |



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

| | | |
|---|---|---|
| **OS4 - Creșterea implicării și participării comunității la viața culturală** | Facilitarea accesului echitabil la evenimente și servicii culturale pentru toate categoriile sociale, inclusiv pentru persoanele din zone defavorizate, vârstnici, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile.<br><br>Crearea de mecanisme participative pentru implicarea cetățenilor în programarea culturală locală, prin consultări publice, bugetare participativă și platforme digitale de propunere și votare a inițiativelor.<br><br>Diversificarea tipologiilor de evenimente culturale, astfel încât acestea să reflecte pluralismul identitar, nevoile comunității și să stimuleze participarea activă (ex. târguri de meșteșuguri, seri de lectură, cinema comunitar, ateliere pentru familii).<br><br>Promovarea voluntariatului cultural și a implicării civice în organizarea activităților culturale, prin rețele locale de voluntari și programe de formare a animatorilor comunitari.<br><br>Susținerea inițiativelor culturale de cartier și a micro-proiectelor locale, care stimulează coeziunea socială și implicarea cetățenilor în transformarea propriului spațiu de viață.<br><br>Dezvoltarea unor spații comunitare multifuncționale pentru întâlniri, creație și activități artistice, inclusiv în aer liber (ex. curți de școli, piețe, parcuri).<br><br>Creșterea vizibilității evenimentelor și programelor culturale prin canale accesibile publicului larg, inclusiv panouri informative, rețele sociale, afișaj stradal și colaborare cu mass-media locală. | - Crearea unei platforme online culturale<br>- Instalarea panourilor pentru afișe<br>- Investigarea interesului populației<br>- Încurajarea participării colectivelor la evenimente<br>- Proiecte tematice (ex: „Filarmonica copiilor”, „Colindăm iarna”)<br>- Mentorarea tinerilor talentați<br>- Crearea spațiilor pentru exprimare artistică |
| **OS5 - Promovarea municipiului Ungheni ca destinație culturală** | Elaborarea și implementarea unei identități vizuale și narative coerente pentru brandul cultural al municipiului Ungheni, care să reflecte unicitatea, patrimoniul și dinamica artistică a orașului. | - Realizarea materialelor promoționale (albume, calendare)<br>- Clipuri tematice despre Ungheni<br>- Participarea la |



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

| | | |
|---|---|---|
| **regională și transfrontalieră** | Crearea și promovarea unui calendar anual de evenimente culturale de anvergură, cu potențial de atragere a publicului din regiune și de peste hotare (ex: festivaluri, târguri tematice, simpozioane, competiții artistice internaționale).<br><br>Stabilirea de parteneriate durabile cu orașe înfrățite, instituții culturale și agenții de turism din Republica Moldova, România și alte state europene, în vederea realizării de schimburi culturale, turnee artistice și proiecte comune.<br><br>Valorificarea patrimoniului cultural local în cadrul circuitelor turistice transfrontaliere, prin integrarea în rețele regionale de destinații culturale și colaborarea cu structuri de promovare turistică.<br><br>Producerea și distribuirea de materiale promoționale multilingve (ghiduri, albume, spoturi video, hărți interactive) care să crească atractivitatea municipiului pentru vizitatori și investitori culturali.<br><br>Conectarea Ungheniului la rețele internaționale de cooperare în domeniul culturii și creativității, inclusiv prin participarea la programe europene precum EU4Culture, Capitala Europeană a Culturii, Europa Creativă etc.<br><br>Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor turistico-culturale locale, în special în zona centrală și în proximitatea obiectivelor de patrimoniu, pentru a asigura o experiență completă și accesibilă vizitatorilor. | concursuri și evenimente internaționale<br>- Organizarea de poduri de poezie<br>- Colaborare cu operatori turistici<br>- Festival cultural transfrontalier anual<br>- Continuarea proiectelor „Muzica Unește” și „Conexiuni artistice transfrontaliere”<br>- Programe de interpretare a patrimoniului |

Detalierea privind planurile anuale, obiectivele realizate și indicatorii, precum și alocarea financiară se regasesc în Anexa 2.

## 5.2 Programe și direcții prioritare

### *5.2.1 Programul „Cultura pentru toți”*

Corelat cu OS4 – Creșterea implicării și participării comunității la viața culturală



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

Scop: Să asigure acces echitabil la viața culturală pentru toți cetățenii, indiferent de vârstă, statut socio-economic, loc de reședință sau dizabilitate.
Activități propuse:

- - Organizarea de micro-evenimente culturale în cartiere.
- - Spații culturale mobile (caravane culturale) pentru sate.
- - Platformă online pentru propunerea și votarea de evenimente.
- - Program de voluntariat cultural pentru toate vârstele.
- - Festivaluri de cartier cu sprijin logistic și micro-finanțare.
- - Cursuri introductive de alfabetizare culturală.

*5.2.2 Programul „Patrimoniul Unghenilor”*

Corelat cu OS2 – Protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al orașului
Scop: Să pună în valoare patrimoniul material și imaterial al municipiului, conectând trecutul cu generațiile viitoare.
Activități propuse:

- Registru Digital al Patrimoniului Local.
- - Marcarea obiectivelor cu panouri și ghiduri tematice.
- - Festivalul anual al Patrimoniului „Memoria Orașului”.
- - Reabilitarea obiectivelor istorice locale.
- - Documentarea patrimoniului imaterial în parteneriat cu comunitatea.
- - Educație nonformală pentru elevi legată de patrimoniu.

*5.2.3 Programul „Ungheniul creativ”*

Corelat cu OS1 și OS3 – Infrastructură și creativitate
Scop: Să transforme Ungheniul într-un pol de creativitate artistică, sprijinind tinerii artiști, inovația culturală și industriile creative.
Activități propuse:

- - Amenajarea unui HUB cultural pentru tineri.
- - Rezidențe artistice cu universități de artă.
- - Gala Tinerelor Talente – concurs cu burse.
- - Ateliere de design urban, arte digitale și pictură murală.
- - Micro-granturi pentru teatru independent și arte alternative.
- - Promovarea artiștilor pe platforme de e-commerce cultural.

*5.2.4 Programul „Parteneriate culturale regionale și transfrontaliere”*

Corelat cu OS5 – Promovarea municipiului ca destinație culturală regională și transfrontalieră
Scop: Să poziționeze Ungheniul ca un oraș deschis cooperării culturale internaționale, generator de schimburi și vizibilitate externă.
Activități propuse:

- - Întărirea relațiilor cu orașe înfrățite din România, Ucraina și UE.
- - Participarea la rețele europene culturale (EU4Culture, Europa Creativă).
- - Festival de cooperare culturală „Poduri peste Prut”.
- - Proiecte culturale comune cu finanțare europeană.
- - Prezență în târguri internaționale și circuite turistice culturale.
- - Platformă online multilingvă de promovare culturală.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

*5.2.5. Programul „CUL² Ungheni – Living Lab pentru ecosistemul cultural și creativ”*

Corelare strategică: Programul contribuie la dezvoltarea creativității și a industriilor culturale și creative, la creșterea participării comunității și la consolidarea parteneriatelor locale și regionale.

Scop: Crearea unui mecanism participativ de cooperare între autoritățile publice, instituțiile culturale, artiști și profesioniști din industriile creative, organizații neguvernamentale, instituții de învățământ, mediul de afaceri, tineri și comunitate, pentru identificarea nevoilor și dezvoltarea de soluții inovatoare în domeniul cultural.

Direcții de acțiune:

- cartografierea actorilor, resurselor, inițiativelor și nevoilor ecosistemului cultural și creativ din Ungheni;
- organizarea de consultări, întâlniri și ateliere de co-creare cu participarea actorilor culturali și a comunității;
- elaborarea și validarea participativă a Foii de parcurs pentru dezvoltarea ecosistemului cultural și creativ al regiunii Ungheni;
- dezvoltarea și testarea proiectelor-pilot în domenii precum inovarea culturală, digitalizarea, antreprenoriatul creativ, patrimoniul și turismul cultural;
- conectarea inițiativelor Living Labului cu HUB-ul cultural, Incubatorul Creativ, Agora Culturală și alte programe și proiecte prevăzute în Strategie;
- includerea acțiunilor prioritare ale Foii de parcurs în planurile anuale de implementare a Strategiei, în funcție de resursele disponibile și de parteneriatele constituite.



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax:
**+373 22 804 005**
Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

# CAPITOLUL 6
# MECANISMELE DE IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE A STRATEGIEI CULTURALE A MUNICIPIULUI UNGHENI

## 6.1 Principiile generale de monitorizare și evaluare, structura mecanismului de evaluare și indicatori pe obiective strategice

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026–2032 își propune să fie un document dinamic, capabil să răspundă realităților în schimbare și să mențină o direcție coerentă de dezvoltare a sectorului cultural. În acest context, monitorizarea și evaluarea joacă un rol esențial în asigurarea implementării eficiente, în ajustarea planurilor și în consolidarea încrederii între actorii culturali, administrația publică și cetățeni.

### *6.1.1 Principii generale de monitorizare și evaluare*

Procesul de monitorizare și evaluare se bazează pe următoarele principii:

- ✓ **Transparență și participare**: includerea actorilor culturali, ONG-urilor, instituțiilor educaționale, operatorilor economici, dar și a cetățenilor în toate etapele procesului.
- ✓ **Continuitate și ciclicitate**: evaluarea se face anual, cu raportări semestriale pentru obiective strategice și specifice.
- ✓ **Orientare pe rezultate**: urmărirea unor indicatori clari de impact și de performanță, calitativi și cantitativi.
- ✓ **Adaptabilitate**: revizuirea periodică a planului de acțiune în funcție de progresele reale, resurse disponibile și priorități emergente.

### *6.1.2 Structura mecanismului de monitorizare*

Unitatea de Implementare a Strategiei Culturale (UISC)
Va fi creată în cadrul Primăriei Municipiului Ungheni, având atribuții de coordonare, colectare de date, redactare de rapoarte și facilitare a dialogului între actorii culturali. UISC va avea și rolul de a asigura legătura între autoritatea publică locală și partenerii naționali/internaționali.

Platforma „Dashboard Cultural Ungheni”
Această platformă digitală va centraliza date privind:

- gradul de implementare a obiectivelor,
- utilizarea resurselor,
- frecventarea evenimentelor culturale,
- feedback-ul publicului,
- performanța instituțiilor culturale și a programelor artistice.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

*6.1.3 Indicatori de monitorizare pe obiective strategice*

Obiectiv 1: Infrastructură și capacitate instituțională

- ✓ Rapoarte tehnice privind starea clădirilor culturale (anual);
- ✓ Numărul de echipamente și dotări modernizate;
- ✓ Numărul de beneficiari ai programelor de formare culturală;
- ✓ Gradul de utilizare a Registrului Cultural al Municipiului Ungheni.

Obiectiv 2: Patrimoniu cultural material și imaterial

- ✓ Raportul anual de patrimoniu (monitorizare fizică și digitală);
- ✓ Gradul de participare la tururi, expoziții, campanii de storytelling;
- ✓ Traficul și interacțiunile pe platformele digitale tematice;
- ✓ Gradul de implicare a cetățenilor în atelierele și forumurile de evaluare.

Obiectiv 3: Creativitate și tineri

- ✓ Număr de burse și granturi culturale acordate anual;
- ✓ Participarea la festivaluri pentru tineri și alte activități artistice;
- ✓ Raportul anual de activitate al Incubatorului Creativ Ungheni;
- ✓ Feedback de la beneficiarii programelor pentru școli creative.

Obiectiv 4: Participarea comunității

- ✓ Număr de proiecte implementate prin bugetarea participativă;
- ✓ Număr de voluntari culturali formați și activi;
- ✓ Participarea publicului la evenimente comunitare și la ateliere;
- ✓ Chestionare anuale privind satisfacția față de viața culturală locală.

Obiectiv 5: Promovarea culturală și turistică

- ✓ Număr de turiști și vizitatori la evenimente culturale cheie;
- ✓ Vizibilitate în presa națională/internațională și în rețelele sociale;
- ✓ Număr de proiecte derulate cu orașe înfrățite sau organizații culturale internaționale;
- ✓ Indicatori de performanță ai brandului „Ungheni – Capitală Culturală în Mișcare”.



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

*6.1.4. Instrumente și activități de evaluare*

- Rapoarte anuale de progres, realizate de UISC, prezentate publicului și Consiliului Municipal;
- Barometrul Cultural Ungheni, aplicat anual pentru a măsura percepțiile, comportamentele și tendințele de participare culturală;
- Sondaje tematice, focus grupuri și interviuri în rândul instituțiilor și beneficiarilor culturali;
- Evaluare intermediară în anul 2029 și evaluare finală în anul 2032, realizate cu sprijinul unui consorțiu extern (posibil, partener academic);
- Forumuri culturale anuale, cu participarea tuturor actorilor relevanți, pentru discutarea rezultatelor, dificultăților și priorităților emergente.

*6.1.5 Rolul actorilor locali în procesul de monitorizare*

- Primăria municipiului Ungheni: lider de proces, responsabilă de coordonarea generală și asigurarea resurselor;
- Instituțiile culturale (Palatul de Cultură, Biblioteca, Școala de Arte, Muzeul): raportare periodică a activităților și indicatorilor de performanță;
- ONG-urile culturale: monitorizare comunitară și propuneri de îmbunătățire a acțiunilor;
- Cetățenii și tinerii: furnizori de feedback prin platforma „Agora Culturală”, chestionare și bugetare participativă.

*6.1.6. Revizuirea strategiei*

Strategia Culturală va fi supusă unei revizuiri în anul 2027, în baza evaluării intermediare. În funcție de rezultatele obținute, noile priorități sau ajustări ale obiectivelor și acțiunilor vor fi formulate în mod participativ.

Acest sistem integrat de monitorizare și evaluare este esențial pentru a asigura transparența, responsabilitatea și eficiența implementării Strategiei Culturale a Municipiului Ungheni 2026–2032, permițând adaptarea continuă și atingerea impactului cultural, social și economic dorit.

## 6.2. Mecanisme de implementare și monitorizare

Pentru ca Strategia Culturală a Municipiului Ungheni 2026–2032 să producă rezultate concrete și sustenabile, este esențial să existe un sistem clar de implementare, monitorizare și evaluare. Tabelul de mai jos detaliază aceste mecanisme, oferind o



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

viziune structurată asupra proceselor de urmărire a progresului și ajustare a intervențiilor, acolo unde este necesar.

Mecanismele prezentate urmăresc să asigure aplicarea eficientă a obiectivelor strategice și a acțiunilor asumate, implicând instituțiile publice locale, actorii culturali, organizațiile neguvernamentale, mediul educațional și cetățenii. Fiecare activitate este corelată cu responsabilități clare, termene de realizare, surse de finanțare și indicatori de performanță care permit evaluarea impactului și eficienței măsurilor implementate.

Prin această abordare coerentă și participativă, municipiul Ungheni își propune să consolideze cultura ca domeniu transversal de dezvoltare urbană și să stimuleze implicarea comunității în viața culturală locală. Monitorizarea constantă și evaluarea periodică vor contribui nu doar la adaptarea strategiilor, ci și la transparentizarea procesului decizional și la creșterea încrederii publicului în inițiativele culturale ale administrației locale.

Obiectiv Strategic 1: Consolidarea infrastructurii și a capacităților instituțiilor culturale locale

Mecanisme de implementare:

- Crearea Unității de Implementare a Strategiei Culturale (UISC) în cadrul Primăriei;
- Alocarea unui buget multianual dedicat reabilitării și dotării infrastructurii culturale;
- Stabilirea parteneriatelor cu instituții de învățământ, companii private și fonduri europene pentru cofinanțare;
- Implementarea unui program anual de formare pentru angajații culturali;
- Utilizarea Registrului Cultural al Municipiului Ungheni pentru planificare eficientă.

Mecanisme de monitorizare:

- Audit tehnic al clădirilor culturale reabilitate (anual);
- Raport de progres privind dotările instituționale (bi-anual);
- Sondaje de satisfacție în rândul angajaților și beneficiarilor (anual);
- Dashboard Cultural pentru urmărirea investițiilor și utilizării infrastructurii.

Obiectiv Strategic 2: Protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al orașului

Mecanisme de implementare:

- Platformă digitală pentru patrimoniu (bază de date, tururi virtuale, hărți interactive);
- Grup de lucru permanent pentru patrimoniu format din experți locali și parteneri naționali/internaționali;
- Aplicarea Pactului Cultural Local „Co-Creativ Ungheni” pentru implicarea comunității;
- Proiecte de storytelling și campanii de comunicare publică;
- Parteneriate cu universități și institute de cercetare pentru studii și expertiză.



Adresa: Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104
Telefon/fax: +373 22 804 005
Pagini web: www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md

Mecanisme de monitorizare:
- Barometrul Cultural Ungheni (componentă patrimoniu);
- Indicatori de vizibilitate online (trafic platformă, descărcări, interacțiuni);
- Raport anual privind starea patrimoniului și progresul digitalizării;
- Evaluare participativă prin ateliere și forumuri comunitare.

Obiectiv Strategic 3: Dezvoltarea creativității și susținerea talentelor locale, în special ale tinerilor

Mecanisme de implementare:
- Crearea și funcționarea Incubatorului Creativ Ungheni;
- Lansarea programelor de burse și granturi pentru tineri creatori;
- Organizarea de festivaluri tematice (ex: Gala Tinerelor Talente);
- Crearea platformei online de promovare a creațiilor artistice locale;
- Implementarea programului „Școli creative" în parteneriat cu instituțiile educaționale.

Mecanisme de monitorizare:
- Număr de burse/granturi acordate anual;
- Participare la evenimente artistice (număr de artiști, spectatori);
- Feedback de la participanți și mentori;
- Raport de activitate al incubatorului creativ și al programelor de formare.

Obiectiv Strategic 4: Creșterea implicării și participării comunității la viața culturală

Mecanisme de implementare:
- Platforma digitală „Agora Culturală" pentru propuneri și vot public;
- Bugetare participativă anuală dedicată proiectelor culturale locale;
- Rețea locală de voluntariat cultural și formare de animatori culturali;
- Ateliere de planificare culturală în cartiere;
- Amenajarea spațiilor multifuncționale pentru activități culturale comunitare.

Mecanisme de monitorizare:
- Număr de propuneri și voturi în platforma online;
- Număr de voluntari culturali activi anual;
- Rapoarte de implementare a proiectelor din bugetarea participativă;
- Chestionare de satisfacție aplicate participanților la evenimente locale.

Obiectiv Strategic 5: Promovarea municipiului Ungheni ca destinație culturală regională și transfrontalieră

Mecanisme de implementare:
- Crearea identității vizuale și narative a brandului cultural Ungheni;
- Lansarea site-ului bilingv și rețelelor sociale „Ungheni – Capitală Culturală în Mișcare";
- Participarea în rețele și proiecte europene (ex: Europa Creativă, EUNIC);
- Organizarea unui festival cultural transfrontalier anual;



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

- Dezvoltarea parteneriatelor cu orașe înfrățite și operatori turistici.

Mecanisme de monitorizare:
- Număr de vizitatori la evenimente majore;
- Vizibilitate online (trafic, mențiuni media, share-uri);
- Număr de parteneriate și proiecte internaționale semnate/derulate;
- Raport anual de promovare culturală și turistică al municipiului.

# CONCLUZIE

Strategia Culturală a Municipiului Ungheni pentru perioada 2026–2032 reprezintă un demers esențial de consolidare a identității locale, de valorificare a resurselor culturale și de susținere a dezvoltării durabile prin cultură. Ea reflectă o viziune clară asupra rolului culturii ca motor al coeziunii sociale, al incluziunii și al dezvoltării economice locale, integrând patrimoniul material și imaterial, industriile culturale și creative, educația artistică, participarea civică și cooperarea internațională.

Strategia are la bază o analiză detaliată a contextului local, construită prin consultări ample cu actorii culturali – instituții, organizații neguvernamentale, artiști, antreprenori și cetățeni. Aceste procese participative au pus în evidență punctele tari, slăbiciunile, oportunitățile și riscurile care definesc peisajul cultural actual din Ungheni și au condus la formularea unor obiective strategice și acțiuni concrete, adaptate nevoilor reale ale comunității.

Cultura în Ungheni este deja un element distinctiv – prin festivalurile sale tradiționale, prin Palatul de Cultură, prin rețeaua instituțională educațională (școli de muzică, arte plastice, biblioteci), dar și prin patrimoniul său arhitectural și etnografic. Strategia propune, în mod firesc, consolidarea acestei infrastructuri, sprijinirea inițiativelor culturale independente, atragerea de resurse externe și implicarea activă a tinerilor, seniorilor și grupurilor vulnerabile în viața culturală.

Prin adoptarea unui mecanism clar de implementare, monitorizare și evaluare, Strategia asigură premisele unei dezvoltări coerente și transparente, iar colaborarea între administrația locală și actorii culturali va fi un element esențial al reușitei. Astfel, Ungheni are oportunitatea nu doar de a-și păstra specificul și valorile, ci și de a deveni un model regional de revitalizare urbană prin cultură.

Într-o lume în schimbare rapidă, în care migrația, digitalizarea și fragmentarea socială sunt provocări constante, cultura devine instrumentul care leagă oamenii, inspiră solidaritate și stimulează inovația. Strategia Culturală a Municipiului Ungheni pune bazele unui viitor în care cultura nu este un lux, ci un drept, o resursă strategică și o expresie vie a unei comunități dinamice, deschise și incluzive.

18.06.2025



Adresa: **Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**
Telefon/fax: **+373 22 804 005**
Pagini web: **www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

[i] Conform Wikipedia, Municipiul Ungheni
[ii] Strategia economica



Adresa:
**Moldova, Chișinău, str. Sciusev 104**

Telefon/fax:
**+373 22 804 005**

Pagini web:
**www.eu4cahul.md www.eu4ungheni.md**

| Nr d/o | | Perioada de implementare | Buget local | Surse atrase | Responsabili | Parteneri | Rezultate/Indicatori monitorizare |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **1** | **Obiectiv strategic: Consolidarea infrastructurii și a capacităților instituțiilor culturale locale** | | | | | | |
| **1.1** | **Obiectiv specific: Modernizarea și extinderea infrastructurii culturale existente** | | | | | | |
| 1.1.1 | Reabilitarea fațadei și a pavajului din zona frontală a Palatului de Cultură din Ungheni | 2026–2032 | 4.500.000 MDL | Buget local, Program INTERREG RO-MD, fonduri UE | Primăria mun. Ungheni | Donatori externi | Fațadă renovată, acces pietonal modernizat; clădirea Palatului de Cultură Ungheni termoizplată, vizibilitate și funcționalitate urbană îmbunătățite |
| 1.1.2 | Reparația capitală a Școlii de Muzică | 2026–2032 | 8.000.000 MDL | Buget local, fonduri UE | Primăria Ungheni | Donatori externi | Lucrările de reparație capitală recepționate conform proiectului; numărul sălilor reabilitate și al elevilor beneficiari. Verificare: proiect, procese-verbale de recepție și datele instituției. |
| 1.1.3 | Renovarea fațadei și a balcoanelor Școlii de Muzică | 2026–2032 | 500.000 MDL | Buget local | Primăria Ungheni | Donatori externi | fațada renovată, balcoanele reparate |
| 1.1.4 | Construcție - anexă către Școala de Muzică pentru sală de concerte și examene, etc capacitatea 200 locuri | 2026–2032 | 10.000.000 MDL | Buget local, fonduri UE | Primăria Ungheni | Donatori externi | Sală pentru activități culturale |
| 1.1.5 | Amenajarea unui Studio de înregistrări audio | 2026–2029 | 1.000.000 MDL | Atragere fonduri din proiecte culturale | Primăria Ungheni | ONG-uri, școli de arte, instituții media | 1 studio funcțional<br>- Minim 20 sesiuni/an<br>- Minim 10 beneficiari/lună |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.1.6 | Instalarea panourilor informative în cartiere | 2026–2032 | 10000 MDL | Buget local, fonduri UE | Primăria Ungheni | ONG-uri, școli de arte, instituții media | 7 panouri amplasate |
| 1.1.7 | Formarea continuă a angajaților din sectorul cultural | 2026–2032 | 50000 MDL | Buget local, fonduri UE | Primăria Ungheni | ONG-uri, școli de arte, Minister | Minim 2 formări |
| 1.1.8 | Iluminat arhitectural al clădirii Palatului de Cultură pentru punerea în valoare nocturnă | 2028 | 350.000 MDL | Granturi urbane | Primăria Ungheni, Administrația PC | Donatori externi, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Sistem de iluminat arhitectural instalat și funcțional până la termenul stabilit; clădirea iluminată conform proiectului. Verificare: proces-verbal de recepție și fotografii. |
| 1.1.9 | Repararea bordurii și amenajarea spațiului adiacent Școlii de Muzică | 2026-2028 | 150.000 MDL | Buget local, granturi urbane | Primăria Ungheni | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | Bordură reparată și spațiu adiacent amenajat conform proiectului; indicați lungimea reparată și suprafața amenajată după măsurările tehnice. Verificare: acte de recepție. |
| 1.1.10 | Lucrări de reparații capitale și cosmetice (birouri, blocuri sanitare, casa scării – 3 intrări), înlocuire draperii, jaluzele, îmbrăcăminte scenă, achiziție de calculatoare | 2026–2032 | 1.500.000 MDL | Buget local, fonduri atrase prin proiecte | Primăria Ungheni Administrația PC | Instituții publice, sponsori, agenți economici | 3 scări renovate; minim 6 birouri modernizate; dotări funcționale; creșterea confortului pentru angajați și public |
| 1.1.11 | Lucrări de reparații cosmetice a CCM „Regina Maria”( înlocuirea jaluzelelor uzate, achiziționarea a 30 de scaune pentru Sala Multifuncțională) | 2026-2032 | 500000 MDL | Buget local | Primăria Ungheni, CCMRM | Donatori externi | Îmbunătpșirea aspectului estetic și funcțional a CCMRM |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **1.2** | **Obiectiv specific: Asigurarea sprijinului instituțional pentru conservarea și revitalizarea patrimoniului construit, integrând elemente arhitecturale de valoare în rețele fu** | | | | | | |
| 1.2.1 | Înlocuirea scaunelor din sala mare de spectacole a Palatului de Cultură Ungheni (700 locuri) | 2026-2027 | 1.500.000 MDL | Proiecte externe | Primăria Ungheni Administrația PC | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Scaune noi instalate; sală modernizată; confort și funcționalitate sporite |
| 1.2.2 | Elaborarea unui Registru digital al patrimoniului arhitectural local (clădiri istorice, case tradiționale, monumente, zone cu potențial cultural) | 2026–2032; | 150.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 registru digital elaborat până în 2028; minimum 100 fișe de obiective completate; actualizare anuală. Verificare: registru și rapoarte. |
| 1.2.3 | Realizarea unei hărți interactive online cu informații istorice, povești și imagini ale clădirilor valoroase | 2026–2032; | 250.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 hartă interactivă lansată până în 2028; minimum 50 obiective/puncte documentate; minimum 1.000 accesări/an până în 2032. Verificare: platformă și statistici web. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.4 | Ateliere de educație patrimonială pentru elevi și tineri, cu vizite ghidate și jocuri de tip „vânătoare de comori urbane”. | 2026–2032; | 175.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, CIT Ungheni, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 6 ateliere/an și 150 elevi/tineri participanți/an. Verificare: agende, liste de prezență și feedback. |
| 1.2.5 | Campanii multimedia: „Poveștile clădirilor din Ungheni” – cu implicarea comunității. | 2026–2032; | 420.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri, CIT Ungheni și parteneri relevanți pentru acțiune | Minimum 12 povești/materiale multimedia publicate până în 2029 și minimum 10.000 vizualizări cumulate/an. Verificare: linkuri și statistici de audiență. |
| 1.2.6 | Lansarea unei zile anuale a patrimoniului local, cu tururi ghidate gratuite și spectacole în aer liber. | 2026–2032; | 200.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 Zi a Patrimoniului organizată anual; minimum 100 participanți/an. Verificare: program, liste/estimări de participare și raport. |
| 1.2.7 | Crearea unei comisii consultative locale pentru patrimoniu, formată din arhitecți, istorici, ONG-uri și reprezentanți ai comunității. | 2026–2032; etapizarea anuală se stabilește în planul de acțiuni | 50.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Comisie constituită până în 2027; minimum 2 ședințe/an și un set anual de recomandări. Verificare: dispoziție, procese-verbale și recomandări. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.8 | Introducerea unor reglementări urbanistice care încurajează integrarea patrimoniului în proiecte noi (ex: păstrarea fațadelor vechi la renovări moderne). | 2026–2032; | 100.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 analiză și set de recomandări urbanistice elaborate până în 2029; prezentate structurii competente. Verificare: documente și procese-verbale. |
| 1.2.9 | Colaborări cu universități și institute de arhitectură pentru proiecte pilot de revitalizare. | 2026–2032; etapizarea anuală se stabilește în planul de acțiuni | 200.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 2 parteneriate cu universități/institute și 2 proiecte-pilot de revitalizare până în 2032. Verificare: acorduri și rapoarte. |
| 1.2.10 | Ateliere educaționale pentru elevi: „Cunoaște sculpturile orașului tău”. | 2026–2032; etapizarea anuală se stabilește în planul de acțiuni | 140.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 4 ateliere/an și 100 elevi participanți/an. Verificare: liste de prezență și produse educaționale. |
| 1.2.11 | Campanie de promovare a sculpturilor în social media și materiale turistice. | 2026–2032; | 50.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 2 campanii/an și 20 materiale/ postări publicate; audiență cumulată de minimum 10.000/an. Verificare: materiale și statistici online. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.12 | Implementarea unui program de întreținere și restaurare a sculpturilor existente. | 2026–2032; | 700.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 5 sculpturi evaluate și întreținute/restaurate anual, în funcție de starea tehnică. Verificare: fișe de evaluare, fotografii și procese-verbale. |
| 1.2.13 | Amplasarea sau restaurarea de panouri informative și coduri QR la fiecare sculptură. | 2026–2032; | 120.000 MDL ( | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 15 panouri/coduri QR instalate sau restaurate până în 2028; codurile funcționale. Verificare: inventar și statistici de accesare. |
| 1.2.14 | Organizarea bienală a Simpozionului de Sculptură și /sau artă . | 2026–2032; | 300.000 MDL/ediție | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 simpozion la fiecare 2 ani; minimum 10 artiști /ediție. Verificare: program, liste și raport. |
| 1.2.15 | Inițierea procesului de recunoaștere oficială a municipiului Ungheni ca „Oraș al Sculpturilor din Republica Moldova” | 2026–2032; | 50.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Dosar de recunoaștere elaborat și transmis până în 2027; parcursul examinării documentat. Verificare: dosar și corespondență oficială. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.16 | Editarea unui album general dedicat sculpturilor din Ungheni și promovarea acestuia în țară și peste hotare. | 2026–2032; | 250.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | 1 album editat în format tipărit și digital până în 2028; minimum 500 exemplare distribuite. Verificare: album și evidența distribuirii. |
| 1.2.17 | Dezvoltarea unui parc tematic cu sculpturi în aer liber. | 2026–2032; | ≈3.000.000 MDL (estimare preliminară; de confirmat după concept și deviz tehnic) | Buget local; programe de investiții și patrimoniu; Interreg/alte granturi europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Concept și studiu de fezabilitate elaborate până în 2028; progresul proiectării/amenajării raportat anual; realizarea condiționată de finanțare. Verificare: documentație și procese-verbale. |
| 1.2.18 | Parteneriat cu instituții de artă și universități pentru rezidențe artistice și schimburi culturale. | 2026–2032; | 1.400.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Minimum 2 parteneriate active și cel puțin 1 rezidență/schimb artistic la 2 ani; minimum 10 artiști implicați/ediție. Verificare: acorduri și rapoarte. |
| 1.2.19 | Organizarea de ateliere educaționale pentru tineri și copii (ex: „Ungheniul de altădată”). | 2026–2032; | 175.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Centrul Municipal pentru Tineret / instituția de profil | Instituții de învățământ, Centrul Municipal pentru Tineret, artiști și ONG-uri | Minimum 6 ateliere/an și 60 copii/tineri participanți/an. Verificare: liste de prezență și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.20 | Digitalizarea colecțiilor din Muzeul de Istorie și Etnografie Ungheni și crearea unei platforme online accesibile publicului. | 2026–2032; | 600.000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Muzeul de Istorie și Etnografie / Primăria mun. Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Minimum 300 obiecte/înregistrări digitizate și publicate până în 2030; platformă accesibilă publicului. Verificare: catalog și statistici online. |
| 1.2.21 | Reabilitarea și modernizarea Muzeului de Istorie și Etnografie. | 2026–2032; | ≈18.000.000–25.000.000 MDL (estimare preliminară; necesită expertiză tehnică și deviz) | Buget local; programe de investiții și patrimoniu; Interreg/alte granturi europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Muzeul de Istorie și Etnografie / Primăria mun. Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Expertiză tehnică și proiect de intervenție elaborate; procentul lucrărilor executate și recepționate raportat anual. Verificare: expertiză, devize și acte de recepție. |
| 1.2.22 | Campanii de colectare de obiecte vechi și povești de familie de la locuitori | 2027–2032 | 350.000 MDL pentru | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Minimum 2 campanii/an și 50 obiecte, fotografii sau mărturii documentate/an. Verificare: registre de donații și materiale arhivate. |
| 1.2.23 | Parteneriat cu instituții de artă și universități pentru rezidențe artistice și schimburi culturale. | 2027–2032; | 1.400.000 MDL pentru 2026–2032 | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Minimum 1 schimb/rezidență artistică anuală sau o dată la 2 ani; minimum 10 artiști participanți/ediție și 2 instituții partenere. Verificare: acorduri și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.2.24 | Școala de Arte Plastice ,,Raisa Cojocaru" Dotarea Spațiului pentru studiu la disciplina Sculptură, cu necesar : Cuptor pentru ardere a lucrărilor din lut realizate de copii, mobilier și suporturi de modelare a lutului. | 2026-2032 | 150 000 MDL | Buget local, fonduri atrase prin proiect | Primăria Ungheni | Școala de Arte Plastice „Raisa Cojocaru", instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Cuptor de ardere și dotările prioritare achiziționate și funcționale până în 2028; minimum 4 grupe de elevi beneficiare/an. Verificare: acte de achiziție și orarul atelierului. |
| 1.2.25 | Schimbarea mobilierului în cabinetele de studiu, inclusiv ușile de la fiecare cabinet. | 2026-2032 | 50 000 MDL | Buget local; Ministerul Culturii și programe de patrimoniu; granturi culturale/europene; sponsorizări, în funcție de eligibilitate. | Primăria Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Mobilierul și ușile înlocuite conform listei de necesități; minimum 4 cabinete modernizate până în 2030. Verificare: inventar și procese-verbale de recepție. |
| **1.3** | **Obiectiv specific: Crearea unui cadru favorabil dezvoltării artistice și creative, prin dotarea instituțiilor culturale cu echipamente moderne și spații specializate care stimulează expresia artistică și colaborarea intersectorială.** | | | | | | |
| 1.3.1 | Amenajarea curții culturale a Palatului de Cultură Ungheni: scenă acoperită (tip șopron), gard tradițional, mobilier rustic (leagăn, bănci, mese), căsuțe tematice din lemn pentru ateliere și expoziții ale meșterilor populari | 2026–2027 | 2.000.000 MDL | Atragere fonduri externe și contribuții locale | Primăria Ungheni, Administrația PC | ONG-uri culturale, meșteri populari, arhitecți | 1 curte complet amenajată; minim 8 activități/an; 3 căsuțe funcționale; spațiu utilizat permanent în sezonul cald |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.3.2 | Reamenajarea unui spațiu de depozit de la parterul Palatului de Cultură în sală de dans multifuncțională, destinată orelor de repetiții și cursurilor private | 2026-2032 | 600.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Administrația PC | Coregrafi, școli de dans, ONG-uri culturale | 1 sală funcțională; minim 6 ore/săptămână utilizare; minim 2 grupe/zi; 40–60 beneficiari noi lunar |
| 1.3.3 | Amenajarea unui colț de relaxare și lectură în holul Palatului de Cultură – rafturi cu cărți, măsuțe, fotolii, acces liber pentru părinți și copii | 2026-2027 | 60.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Administrația PC | Biblioteca publică, părinți, angajați, comunitate locală | 1 spațiu de lectură creat; min. 50 utilizatori/lună; promovare a lecturii și petrecerii timpului liber în mediu cultural |
| 1.3.4 | Dotarea Palatului de Cultură cu aparataj tehnic (sonorizare, lumini de scenă, ecrane LED), panou publicitar digital exterior pentru promovarea evenimentelor, costume scenice și instrumente muzicale | 2026-2032 | 1.500.000 MDL | Buget local, proiecte culturale, sponsorizări | Administrația Palatului de Cultură, Primăria mun. Ungheni | Ministerul Culturii, sponsori privați, firme tehnice | Minim 5 echipamente achiziționate; panou digital funcțional; îmbunătățirea calității a cel puțin 10 evenimente/an |
| 1.3.5 | Dotarea ansamblului cu instrumente aerofone: saxofon bariton | 2026–2032; | 8.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | 1 saxofon bariton procurat și dat în folosință; utilizat în minimum 10 activități artistice/an. Verificare: act de inventariere și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.3.6 | Dotarea Școlii de Muzică cu: instrumente muzicale: 4 piane, 1 pian cu coadă,2 acordeoane; aparataj tehnic (sonorizare); 5 table interactive pentru sălile de clasă; mobilier nou; scară și trepte pentru clasa corală | 2026-2032 | 3.000.000 MDL | Proiecte culturale, educaționale. Buget local | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | Instituții de învățământ, Centrul Municipal pentru Tineret, artiști și ONG-uri | Îmbunătățirea procesului educațional |
| 1.3.7 | Organizarea evenimentelor culturale de anvergură în aer liber: Zilele orașului, Festivalul Familiei, activități de iarnă și Revelion, cu implicarea artiștilor locali și invitați, expozanți și parteneri economici | Anual, 2026–2032 | 2.400.000 MDL/an (medie 600.000 MDL/eveniment) | Buget local, sponsori, parteneriate public-private | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | ONG-uri culturale, CNCT, agenți economici, instituții de cultură | minim 4 evenimente/an; min. 6.000 participanți; creșterea vizibilității culturale locale |
| 1.3.8 | Amenajarea peisagistică a terenului din fața Palatului de Cultură: plantare arbuști și flori decorative, creare alei, delimitare zone de relaxare | 2026–2028 | 600.000 MDL | Buget local, parteneriate public-private | Primăria Ungheni, Administrația PC | ONG-uri de mediu, voluntari | Minim 500 m² amenajați; spațiu utilizat în minim 6 evenimente/an |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.3.9 | Instalarea sistemului de supraveghere video și a sistemului de alarmă antiincendiu pentru creșterea securității Palatului de Cultură | 2026–2027 | 350.000 MDL | Buget local, proiecte infrastructură | Primăria Ungheni, Administrația PC | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Minim 12 camere funcționale; sistem de alarmă activ; protocoale de intervenție stabilite |
| 1.3.10 | Organizarea de ateliere intersectoriale (arte vizuale, IT, design, media) în instituții culturale. | 2026–2032; | 420.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | Minimum 4 ateliere intersectoriale/an și 80 participanți/an; minimum 2 prototipuri/produse culturale dezvoltate până în 2032. Verificare: agende și rapoarte. |
| 1.3.11 | Achiziționarea de echipamente mobile (proiectoare, sisteme audio, panouri expoziționale) pentru activități în aer liber. | 2026–2032; | 500.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Minimum 1 set mobil de echipamente achiziționat și funcțional; utilizat în minimum 20 activități/an. Verificare: inventar și registru de utilizare. |
| 1.3.12 | Dotarea CCM „ Regina Maria” cu aparataj tehnic de sonorizare, lumini p-u scenă, panou publicitar digital exterior, instrumente muzicale ( acordeon, cobză, chitări, instrumente de percuție, costume scenice ) | 2026-2032 | 600000 MDL | Buget local, parteneriate public-privat | Primăria Ungheni, Administrația CCMRM | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Un set de echipament achiziționat; panou publicitar funcțional |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.3.13 | Amenajarea Spațiului Scenei de Vară, dotarea cu scaune, copertină- tip Amfiteatru | 2026-2032 | 400000 MDL | Proiecte culturale, educaționale. Buget local | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | ONG-uri culturale, agenți economici | Spațiu cultural amenajat pentru evenimentele culturale organizate primăvara, vara, toamna |
| 1.3.14 | Crearea unei platforme online de promovare a artiștilor locali și a producțiilor culturale. | 2026–2032; etapizarea anuală se stabilește în planul de acțiuni | 250.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria mun. Ungheni / subdiviziunea de specialitate | Instituții culturale, Centrul de Informare Turistică, operatori turistici, agenți economici și media | Platformă lansată până în 2028; minimum 30 profiluri de artiști/producători și 5.000 accesări/ an până în 2032. Verificare: platformă și statistici web. |
| **1.4** | **Obiectiv specific: Optimizarea managementului cultural local, prin dezvoltarea capacităților administrative, profesionale și digitale ale instituțiilor culturale, în vederea unei gestionări eficiente și sustenabile a resurselor și serviciilor oferite comunității.** | | | | | | |
| 1.4.1 | Organizarea sesiunilor de formare anuală pentru angajații Palatului de Cultură în domeniul managementului instituțional, planificării proiectelor culturale și utilizării instrumentelor digitale | 2026-2032 | 90.000 MDL | Buget local, proiecte, parteneriate educaționale | Administrația PC | AMTAP, ONG-uri, consultanți externi | minim 10 participanți/an; minim 2 domenii acoperite/training |
| 1.4.2 | Elaborarea și utilizarea unui sistem digital intern pentru evidența activităților, a programului formațiilor, a contractelor de arendă și a resurselor | 2026 | 60.000 MDL | Buget local, granturi IT, sponsorizări | Administrația PC | Consultanți IT, autoritatea locală | sistem funcțional; timp redus de raportare; trasabilitate îmbunătățită |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | utilizate în cadrul Palatului de Cultură | | | | | | |
| 1.4.3 | Implementarea unui model de externalizare a formațiilor sau activităților artistice cu grad scăzut de performanță, prin contracte de colaborare și/sau arendă cu entități private (studiouri de dans, canto, arte), care își asumă responsabilitatea pentru activitate, rezultate și atragerea de participanți | 2026-2027 | 0 MDL (venituri din arendă) | Auto-susținere, încasări proprii | Administrația PC | Studiouri și prestatori culturali locali | miniim 3 activități externalizate;<br>creșterea diversității și calității serviciilor;<br>realocarea eficientă a resurselor salariale în funcție de necesitățile instituției |
| 1.4.4 | Organizarea de traininguri pentru angajații instituțiilor culturale (management cultural, atragere de fonduri, scriere de proiecte, marketing cultural). | 2026–2032; | 350.000 MDL | Buget local; granturi culturale/educaționale și sponsorizări; contribuții ale partenerilor, în funcție de eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni / instituția culturală de profil | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Minimum 2 instruiri/an și 30 angajați instruiți/ an; cel puțin 70% finalizează instruirea. Verificare: liste, certificate și evaluări. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.4.5 | Reorganizarea rețelei instituțiilor culturale din municipiu în conformitate cu prevederile regulamentului-tip al caselor de cultură, cu scopul eficientizării activității, optimizării resurselor umane și financiare și corelării cu nevoile comunității | 2026–2027 | 0 (costuri interne) | - | Primăria Ungheni, Administrația PC | Ministerul Culturii, alte instituții culturale municipale | Noua structură aprobată și implementată; corelare cu regulamentul-tip; creșterea eficienței instituționale |
| 1.4.6 | Prestarea serviciilor culturale și tehnice de către Palatul de Cultură Ungheni – inclusiv sonorizare, prestații muzicale și activități de suport – în cadrul evenimentelor organizate de fondator și organizatori terți, gratuit sau contra cost, în baza contractelor | 2026–2032 | 150.000 MDL/an | Buget local, venituri proprii | Primăria Ungheni, Administrația PC | Primăria municipiului Ungheni, instituții publice, ONG-uri, agenți economici | Minim 30 intervenții/an; minim 10 servicii prestate contra cost; consolidarea vizibilității instituției în comunitate |
| 1.4.7 | Arendarea sălilor de spectacole, sălilor de repetiții și altor spații disponibile către operatori culturali și educaționali, în scopul valorificării infrastructurii și creșterii veniturilor proprii | 2026–2032 | 0 (venituri proprii) | Venituri proprii | Primăria Ungheni, Administrația PC | Operatorii culturali privați, instituții publice | Minim 10 contracte de arendă/an; venituri anuale suplimentare de minim 150.000 MDL |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.4.8 | Crearea unei platforme online pentru rezervarea spațiilor culturale și înscrierea la evenimente. | 2026–2032; | 250.000 MDL | Buget local; programe de digitalizare și granturi europene; sponsorizări și contribuții ale partenerilor, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Platformă funcțională până în 2028; minimum 100 rezervări/înscrieri în primul an complet și creștere anuală monitorizată. Verificare: rapoarte de utilizare. |
| 1.4.9 | Implementarea de instrumente de măsurare a impactului cultural (chestionare, rapoarte de audiență, evaluări participative). | 2026–2032; | 210.000 MDL | Buget local; granturi culturale/educaționale și sponsorizări; contribuții ale partenerilor, în funcție de eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | 1 evaluare anuală a participării culturale, cu minimum 300 respondenți; 1 raport anual publicat. Verificare: chestionar și raport. |
| 1.4.10 | Dotarea instituțiilor cu echipamente IT pentru digitalizarea serviciilor și comunicarea eficientă cu publicul | 2026–2032; | 2.000.000 MDL | Buget local; programe de digitalizare și granturi europene; sponsorizări și contribuții ale partenerilor, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Minimum 20 echipamente IT procurate/înlocuite etapizat până în 2032; instituțiile vizate utilizează echipamentele în servicii curente. Verificare: inventar și procese-verbale. |
| 1.4.11 | Crearea unui fond local pentru inovație culturală, destinat proiectelor pilot de management eficient. | 2026–2032; | 2.100.000 MDL | Alocații aprobate în bugetul local; sponsorizări și granturi culturale, în funcție de regulament și resursele atrase. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Fond instituit și regulament aprobat până în 2027; minimum 3 proiecte-pilot susținute/an, în limita alocațiilor disponibile. Verificare: regulament, contracte și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1.4.12 | Stabilirea unui mecanism de colaborare interinstituțională (întâlniri lunare, platformă partajată, schimb de resurse). | 2026–2032; | 25.000 MDL/an; | Buget local; programe de digitalizare și granturi europene; sponsorizări și contribuții ale partenerilor, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți | Mecanism de colaborare instituit; minimum 4 întâlniri interinstituționale/ an și 3 acțiuni comune/an. Verificare: procese-verbale și rapoarte. |
| 1.4.13 | Elaborarea unui calendar cultural digital integrat la nivelul orașului, accesibil publicului. | 2026–2032; | 150.000 MDL | Buget local; programe de digitalizare și granturi europene; sponsorizări și contribuții ale partenerilor, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți | Calendar digital lansat până în 2027; minimum 200 evenimente listate/an și 5.000 accesări/an până în 2032. Verificare: calendar și statistici web. |
| | Realiarea unui program Digital pe ecranele din oraș cu activitățile și evenimentele Instituției ȘAP ,,Raisa Cojocaru" pentru fi mai aproape de public. | 2027-2032 | 10000 MDL | Buget local; | Primăria Ungheni, Administrația ȘAP | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți | |
| **2** | **Obiectiv strategic: Protejarea, valorificarea și promovarea patrimoniului cultural al orașului** | | | | | | |
| **2.1** | **Obiectiv specific: Inventarierea și digitalizarea patrimoniului cultural local, material și imaterial, în vederea creării unei baze de date accesibile publicului și utilizabile în scopuri educaționale, turistice și de cercetare.** | | | | | | |
| 2.1.1 | Organizarea și participarea la expoziții, târguri, simpozioane, forumuri de promovare a patrimoniului cultural | 2026-2032 | 500.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | Instituțiile culturale | Număr de expoziții, târguri, simpozioane, forumuri organizate și participate |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | la nivel local, regional, național și internațional | | | | | | |
| 2.1.2 | Inventarierea patrimoniului cultural material și imaterial al orașului | 2026-2032 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Crearea unui registru al patrimoniului cultural material și imaterial |
| 2.1.3 | Creșterea vizibilității patrimoniului material în spațiul online | 2026-2032 | 50.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Locațiile, obiectivele și instituțiile prestatoare de servicii cuturale/turistice, care există să fie amplasate indicatori de direcționare, și amplasarea locației pe google maps, etc. |
| 2.1.4 | Investirea în imaginea web a orașului | 2026-2032 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Crearea unui proiect de fotografiere-promovare a patrimoniului cultural (mai-octombrie). |
| 2.1.5 | Crearea traseelor tematice (în dependență de tipul obiectivelor) | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Traseele trebuie marcate cu simboluri diferite, și amplasarea indicatoarelor. |
| 2.1.6 | Îmbogățirea și sistematizarea arhivei digitale existente a Palatului de Cultură Ungheni, prin selecția, organizarea și completarea materialelor foto-video și audio care reflectă elemente locale de patrimoniu imaterial prezentate în cadrul activităților artistice și educative | 2026-2032 | 50.000 MDL/an | Buget local, sponsori, proiecte culturale | Administrația PC | Palatul de Cultură | Arhivă sistematizată; minim 50 materiale multimedia/an; resursă activă pentru cercetare, educație și promovare locală |
| **2.2** | **Obiectiv specific: Reabilitarea și conservarea obiectivelor istorice și arhitecturale cu valoare culturală, prin identificarea unor soluții tehnice și financiare durabile, în parteneriat cu instituții naționale și internaționale.** | | | | | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2.2.1 | Realizarea unui audit al stării obiectivelor istorice, culturale, religioase locale | 2026-2027 | 300.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | Direcția pentru cultură și turism, CIT ungheni | Raport de evaluare tehnică și culturală a obiectivelor |
| 2.2.2 | Elaborarea și depunerea de proiecte pentru accesarea fondurilor de reabilitare | 2026-2032 | 1.500.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Nr. De proiecte depuse și finanțate |
| 2.2.3 | Restaurarea elementelor arhitecturale ale clădirilor cu valoare patrimonială | 2026-2032 | 2.000.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | Muzeul de Istorie și Etnografie, instituții culturale și de învățământ, experți/ONG-uri | Nr. De obiective restaurate/ conservate. |
| **2.3** | **Obiectiv specific: Elaborarea și promovarea unor trasee culturale tematice, care să pună în valoare patrimoniul urban și rural al municipiului, prin integrarea acestuia în circuitul cultural și turistic regional.** | | | | | | |
| 2.3.1 | Identificarea temelor de interes (arhitectură, personalități, meșteșuguri, religie etc.) | 2026-2027 | 100.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | Istorici locali | Lista trasee tematice propuse |
| 2.3.2 | Crearea hărților fizice și digitale ale traseelor | 2026–2032; | 300.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | Designer grafic | Număr de hărți create și distribuite |
| 2.3.3 | Organizarea de tururi ghidate tematice (adaptate turiștilor internaționali) | 2026–2032; | 50.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | ONG-uri, ghid turistic local | Număr de tururi organizate, participanți |
| **2.4** | **Obiectiv specific: Creșterea vizibilității patrimoniului local în mediul online, prin platforme digitale, aplicații mobile și conținut multimedia (ex. tururi virtuale, arhive vizuale, hărți interactive).** | | | | | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 2.4.1 | Dezvoltarea unui website interactiv dedicat patrimoniului local | 2026-2027 | 300.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | web designeri | Website funcțional cu conținut actualizat |
| 2.4.2 | Realizarea de tururi virtuale 360° pentru obiective turistice | 2027-2028 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | fotografi locali | Număr de tururi virtuale realizate |
| 2.4.3 | Realizarea unui tur virtual interactiv care să includă toate spațiile funcționale ale Palatului de Cultură Ungheni, cu descrierea dotărilor, capacității, destinației și disponibilității pentru arendă | 2026-2027 | 150.000 MDL | Granturi pentru digitalizare | Administația PC Primăria Ungheni | IT-iști locali, fotografi<br>profesioniști, media | Tur virtual online accesibil; pagină dedicată spațiilor de arendă; min. 1.000 accesări/an |
| 2.4.4 | Colectarea, documentarea și transmiterea către CNCT a informațiilor, materialelor vizuale și audiovizuale referitoare la elemente de patrimoniu imaterial specifice municipiului Ungheni (obiceiuri, dansuri, cântece tradiționale, formații folclorice, promotori ai tradiției), promovate prin activitățile Palatului de Cultură | 2026–2028 | 60.000 MDL | Buget local, proiecte culturale | Administrația Palatului de Cultură | CNCT, Muzeul de Istorie și etnografie Ungheni, formații artistice locale | Minim 3 elemente furnizate/an; municipiul Ungheni vizibil în baza națională ca locație activă; materiale disponibile online pentru conservare și promovare |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **2.5** | **Obiectiv specific: Stimularea implicării comunității locale în protejarea patrimoniului, prin campanii de conștientizare, ateliere educaționale și inițiative de storytelling care reactivează memoria culturală colectivă.** | | | | | | |
| 2.5.1 | Organizarea „Zilei Patrimoniului” în școli și licee/ municipiu | 2027-2032 | 100.000 MDL | Interne | CIT Ungheni | Direcția Educație | Număr de evenimente și participanți |
| 2.5.2 | Ateliere de storytelling cu seniori care povestesc istoria locală | 2027-2032 | 50.000 MDL | Interne | ONG-uri culturale | Biblioteca Publică | Număr de ateliere, înregistrări audio/video colectate |
| 2.5.3 | Concursuri școlare de eseuri/desene pe tema patrimoniului local | Anual | 100.000 MDL | Interne | Direcția Educație | Școli | Număr de participanți, lucrări premiate |
| 2.5.4 | Organizarea de campanii educaționale, evenimente tematice și activități publice dedicate promovării elementelor de patrimoniu imaterial incluse sau propuse în lista UNESCO, prin prezentări culturale, ateliere participative, expoziții și momente artistice interactive | 2026-2032 | 90.000 MDL | Buget local, sponsori, proiecte culturale | Administrația PC | CNCT, școli, ONG-uri, meșteri, formatori | minim 4 campanii/an; minim 500 participanți/an; creșterea gradului de conștientizare în comunitate privind patrimoniul imaterial |
| 2.5.5 | Organizarea Festivalului „Mărțișor” – activități de sensibilizare privind simbolul cultural al mărțișorului: spectacole, expoziții tematice, ateliere, campanii de | Anual, februarie–martie | 180.000 MDL/an | Buget local, sponsori, ONG-uri culturale | Administrația PC | Școli, meșteri, artiști, instituții de cultură, CNCT | minim 10 evenimente/an; minim 500 participanți implicați; vizibilitate crescută a patrimoniului cultural |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | promovare în școli și spații publice | | | | | | |
| **2.6** | **Obiectiv specific: Organizarea de evenimente culturale și expoziții tematice dedicate patrimoniului, în colaborare cu instituții muzeale, școli, artiști și specialiști în patrimoniu.** | | | | | | |
| 2.6.1 | Expoziții foto itinerante cu imagini vechi ale orașului | 2026-2028 | 150.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | fotografi locali | |
| 2.6.2 | Noaptea Patrimoniului – tururi nocturne și proiecții multimedia | Anual | 500.000 MDL | Interne, externe | CIT Ungheni | Primăria mun. Ungheni | parteneri culturali |
| 2.6.3 | Festivalul internațional de muzică și dans „Hora de la Prut” | 2026, 2028, 2030 | 500.000 MDL / ediție | Buget local, Ministerul Culturii, sponsori | Administrația PC Primăria Ungheni | Instituții de cultură din țară, I.G.F. | 1 ediție/2 ani; min. 10 formații; public >1000; promovare media |
| 2.6.4 | Sărbătoarea tradițiilor și portului popular „Sânziene Unghenene” | anual, iulie | 200.000 MDL/ ediție | Buget local, Ministerul Culturii, sponsori | Administrația PC Primăria Ungheni | Instituții de cultură din țară, I.G.F. | 1 ediție/an; ~100 artiști locali și invitați; min. 5 meșteri populari; 3 ateliere; public > 1000 persoane |
| 2.6.5 | Organizarea de expoziții tematice și ateliere interactive dedicate patrimoniului tradițional: port popular, măști, obiecte meșteșugărești (țesături, broderie, ceramică, lemn), cu demonstrații de tehnici tradiționale, în colaborare cu meșteri, artiști, instituții | 2026-2032 | 120.000 MDL | Proiecte culturale, sponsori, buget local | Administrația PC, Primăria Ungheni | Meșteri populari, Muzeul de Istorie și etnografie, Școala de Arte, CNCT | minim 6 expoziții/ateliere organizate; minim 300 participanți; promovarea meșteșugurilor ca parte activă a patrimoniului local |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | muzeale și educaționale | | | | | | |
| 2.6.6 | Organizarea Festivalului obiceiurilor de iarnă, cu defilare de cete, spectacole, expoziții și ateliere de confecționare a măștilor și costumației tradiționale | Anual, 2026–2032 | 100.000 MDL/an | Buget local, sponsori, proiecte culturale | Administrația PC, Primăria Ungheni | Direcția cultură, școli, muzeu, meșteri, CNCT | minim 100 participanți/an; 2 ateliere/an; creșterea vizibilității patrimoniului imaterial |
| **2.7** | **Obiectiv specific: Crearea și promovarea unei identități culturale locale coerente și recognoscibile, prin marcarea obiectivelor de interes istoric și cultural cu panouri informative, coduri QR și semnalistică modernă.** | | | | | | |
| 2.7.1 | Crearea logo-ului cultural al municipiului | 2026-2027 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun Ungheni | CIT Ungheni | BrandBook |
| 2.7.2 | Crearea codului QR al Palatului de Cultură | 2026 | 3.000 MDL | Buget local | Administrația PC | | 1 cod QR activ, afișat pe materialele promoționale |
| 2.7.3 | Crearea și lansarea unei pagini de Facebook / Instagram dedicate Galeriei – postări regulate cu lucrările expuse. | 2026–2032; | 10000 MDL | Buget local și/sau surse externe (granturi, sponsorizări) | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, ONG-uri și parteneri relevanți pentru acțiune | Produsul/serviciul realizat și funcțional; numărul beneficiarilor/utilizatorilor; verificare prin produs și rapoarte. |
| **3** | **Obiectiv strategic: Dezvoltarea creativității și susținerea talentelor locale, în special ale tinerilor** | | | | | | |
| **3.1** | **Obiectiv specific: Sprijinirea inițiativelor artistice și creative ale tinerilor, prin lansarea de programe de granturi, burse și concursuri locale de creație care să încurajeze exprimarea culturală originală.** | | | | | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 3.1.1 | Organizarea unui concurs anual de coasere a cămășii tradiționale, destinat tinerilor și pasionaților de meșteșuguri, pentru stimularea interesului față de patrimoniul vestimentar, cu expoziții, premii și prezentări publice | 2026-2028 | 90.000 MDL | Buget local, sponsori, fonduri culturale | Administrația PC | Meșteri populari, Școli, CNCPT, ONG-uri | minim 10 participanți/an;<br>minim 5 cămăși expuse/publicate;<br>creșterea vizibilității elementelor din lista UNESCO |
| 3.1.2 | Hackathon Cultural – eveniment de 2 zile unde tinerii propun și dezvoltă proiecte artistice inovatoare. | 2027–2032; | 100.000 MDL/ediție; buget anual | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria Ungheni / instituțiile de profil | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | 1 hackathon/an; minimum 10 echipe și 30 tineri participanți/ediție; minimum 3 idei/prototipuri dezvoltate. Verificare: înscrieri și raport. |
| 3.1.3 | Program de mentorat artistic – artiști consacrați din Ungheni ghidează tineri în dezvoltarea unui proiect cultural. | 2027–2032; | 700.000 MDL | Buget local; programe ale Ministerului Culturii; granturi pentru cultură și tineret; sponsorizări și contribuții ale partenerilor. | Primăria Ungheni / instituțiile de profil | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | 1 program de mentorat/an; minimum 10 tineri și 5 mentori implicați; minimum 7 participanți finalizează un proiect cultural. Verificare: planuri și portofolii. |
| **3.2** | **Obiectiv specific: Dezvoltarea unor platforme de formare și mentorat pentru tinerele talente, în colaborare cu artiști, pedagogi, instituții educaționale și organizații culturale, inclusiv prin ateliere, masterclass-uri și laboratoare de creație.** | | | | | | |
| 3.2.1 | Organizarea „Laboratorului de folclor” – întâlniri cu folcloriști, repetiții, deschise, discuții despre tradiții, carte, film | 2026-2032 | 30.000 MDL/an | Granturi culturale | Administrația PC | Centrul Național de Cultură Tadițională, Școli, ONG, artiști local | min. 10 activități/an; min. 50 tineri participanți; promovare online |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | documentar, cu accent pe cântec, dans și poezie populară | | | | | | |
| 3.2.2 | Organizarea atelierelor de țesut și coasere a cămășii tradiționale – instruire practică lunară pentru copii și tineri, în colaborare cu meșteri populari | 2026-2032 permanent (2/lună) | 50.000 MDL/an | Buget local și/sau surse externe (granturi, sponsorizări) | Administrația PC | Centrul Național de Cultură Tadițională, Școli, ONG, artiști local | min. 24 ateliere/an;<br>min. 10 copii instruiți;<br>min. 3 cămăși finalizate și documentate |
| 3.2.3 | Organizarea de masterclass-uri susținute de pedagogi și artiști din R. Moldova, în vederea îmbunătățirii interpretării muzicale a elevilor și perfecționării continue a procesului educațional | 2026-2032 | 100.000 MDL | Buget local, cranturi culturale | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | IÎE, Licee de Muzică, artiști | Masterclass-uri desfășurate cu experți invitați pentru dezvoltarea competențelor artistice ale elevilor și îmbunătățirea procesului instructiv-educativ |
| 3.2.4 | Proiectul „Conexiuni artistice transfrontaliere” scopul : creșterea calității educației prin organizarea de întâlniri, seminare, recitaluri | 2026-2032 | 50.000 MDL | granturi culturale, educaționale | Primăria mun. Ungheni | Licee de Muzică, UNAGE, Școli, | Număr de parteneriate și activități comune (concerte, masterclass-uri, schimburi de experiență) |
| **3.3** | **Obiectiv specific: Amenajarea și dotarea de spații dedicate creației artistice contemporane, cum ar fi huburi culturale, studiouri multimedia și săli de repetiție, disponibile gratuit sau cu tarife preferențiale pentru tineri.** | | | | | | |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 3.3.1 | Amenajarea spațiului din scuarul „M.Eminescu” cu scenă în aer liber destinată concertelor și activităților artistice, precum și instalarea de panouri pentru expoziții de pictură | 2028-2032 | 500.000 MDL | Interne și externe | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Amenajarea unui scuar funcțional dotat cu scenă în aer liber și minimum 10 panouri pentru expo |
| **3.4** | **Organizarea periodică a evenimentelor și festivalurilor cu accent pe tineret, care să ofere scene de afirmare artistică și oportunități de colaborare intergenerațională (ex. „Gala Tinerelor Talente”, festivaluri de arte vizuale, de muzică sau dans).** | | | | | | |
| 3.4.1 | Festivalul colectivelor corale „Armonii sonore” | 2026-2032 | 50.000MDL | granturi culturale | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | 1 festival/an; minimum 5 formații participante și 150 de spectatori/ediție. Verificare: program, liste de participare și raport. |
| 3.4.2 | Concursul tinerilor interpreți „Tril de primăvară” | 2026-2032 | 30.000 MDL | granturi culturale, buget local | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | 1 concurs/an; minimum 20 de tineri interpreți participanți și minimum 3 laureați/ediție. Verificare: regulament, liste de înscriere și rezultate. |
| 3.4.3 | Organizarea și susținerea concursurilor de muzică și dans pentru tineri, în parteneriat cu ONG-uri și instituții educaționale; lansarea Campionatului | 2026–2032 | 100.000 MDL/an | Buget local, sponsori, parteneriate ONG | Administrația PC | ONG-uri culturale, CNCT, instituții de învățământ, federații artistice | minim 2 concursuri/an; 1 campionat național bienal; min. 300 tineri participanți/an |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Național de Dans (toate genurile) la Ungheni | | | | | | |
| 3.4.4 | Organizarea Festivalului Transfrontalier „ UnFok” | ediţiile 2027, 2030 | 120000 MDL/ediție | Bugert local, sponsori, proiecte culturale | Primăria Ungheni, Administrația CCMRM | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | Festival bienal cu organizarea atelierelor de chitară |
| **3.5** | **Obiectiv specific: Integrarea educației artistice și culturale în programele extracurriculare școlare și nonformale, prin parteneriate între școli, centre culturale și asociații artistice locale.** | | | | | | |
| 3.5.1 | Eveniment cultural cu genericul „Făurar muzical” - popularizarea creațiilor compozitorilor autohtoni | 2026-2032 | 30.000MDL | buget local, granturi culturale | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști, ONG-uri, instituții de învățământ și agenți economici | Promovarea compozitorilor naționali și prezentarea creațiilor lor |
| 3.5.2 | Concerte prezentate de către elevii școlii în raionul Ungheni din cadrul proiectului „Filarmonica copiilor” | 2026-2032 | 25.000 MDL | buget local, granturi culturale | Școala de Muzică / Primăria mun. Ungheni | Instituții de învățământ, artiști și ONG-uri | Concerte tematice, în care vor fi implicaţi elevii şi profesorii şcolii |
| 3.5.3 | Organizarea procesului de instruire artistică pentru copii în cadrul formațiilor Palatului de Cultură (dans, canto, folclor, muzică instrumentală), cu participare la spectacole locale, | 2026-2032 | 600.000 MDL/an | Buget local, contribuții părinți, proiecte culturale | Administrația PC Primăria Ungheni | Școli, Direcția Educație, părinți, ONG-uri | minim 500 copii implicați/an; minim 15 spectacole/an; participare la minim 3 festivaluri naționale/internaționale |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | festivaluri naționale și internaționale | | | | | | |
| **3.6** | **Obiectiv specific: Promovarea creațiilor tinerilor la nivel local, național și internațional, prin expoziții, turnee, platforme digitale și rețele de mobilitate artistică.** | | | | | | |
| 3.6.1 | Proiectul „Muzica Unește" - concerte, recitaluri cu paticiparea elevilor , profesorilor și invitaților. | 2026-2032 | 30.000MDL | Buget local, granturi educaționale | Școala de Muzică | Școli, Direcția Educație, părinți, ONG-uri | Minimum 4 concerte/recitaluri pe an, cu cel puțin 50 de elevi și profesori implicați și 200 de spectatori cumulat. Verificare: programe, liste și rapoarte. |
| **3.7** | **Obiectiv specific: Dezvoltarea unui ecosistem cultural creativ intergenerațional, în care tinerii, artiștii consacrați și publicul larg pot interacționa prin proiecte comune și evenimente co-create.** | | | | | | |
| 3.7.1 | Organizarea de ateliere intergeneraționale de creație artistică (muzică, dans, poezie) și meșteșuguri (broderie, țesut, lemn, ceramică), desfășurate în Palatul de Cultură și în comunitate, cu expoziții și prezentări finale | 2026-2032 | 120.000 MDL | Buget local, sponsori, proiecte culturale | Administrația PC | Școli, ONG-uri, CNCT, meșteri, centre sociale | minim 8 activități/an; minim 2 expoziții/ spectacole/an; minim 100 participanți |
| 3.7.2 | Susținerea formațiilor artistice alcătuite din persoane vârstnice – dansatori, instrumentiști, grupuri vocale – ca formă de îmbătrânire activă, participare socială și transmitere a patrimoniului cultural viu, inclusiv prin | 2026–2032 | 300.000 MDL/an | Buget local, proiecte sociale, sponsori | Administrația PC | CNCT, ONG-uri seniori | minim 3 formații susținute/an; minim 10 spectacole publice; beneficiari seniori |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | participarea la evenimente intergeneraționale și colaborări cu formații de tineri | | | | | | |
| 3.7.3 | Găzduirea gratuită a evenimentelor culturale, educaționale și civice organizate de instituțiile municipale, școli și ONG-uri, prin punerea la dispoziție a spațiilor și a resurselor tehnice ale Palatului de Cultură | 2026–2032 | 100.000 MDL/an | Buget local, parteneriate | Administrația PC | Primăria, școli, instituții publice, ONG-uri | Minim 15 evenimente/an; peste 5000 participanți beneficiari |
| **3.8** | **Obiectiv specific: Consolidarea cooperării și inovării în ecosistemul cultural și creativ printr-un mecanism participativ de tip Living Lab.** | | | | | | |
| 3.8.1 | Constituirea și facilitarea CUL² Ungheni – Living Lab pentru ecosistemul cultural și creativ; cartografierea actorilor, resurselor și nevoilor; organizarea consultărilor și atelierelor de co-creare; elaborarea și validarea Foii de parcurs; dezvoltarea și testarea proiectelor-pilot; integrarea acțiunilor prioritare în planurile anuale ale Strategiei. | 2026–2032; constituirea și elaborarea Foii de parcurs în 2026–2027 | 1.400.000 MDL total | Buget local; granturi și programe naționale/europene (inclusiv EU4Culture II, numai dacă finanțarea se confirmă); contribuții ale partenerilor și sponsorizări. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști și profesioniști creativi, ONG-uri, instituții de învățământ, mediul de afaceri, tineri, comunitate și parteneri regionali | Living Lab funcțional; 1 cartografiere și 1 Foaie de parcurs validate până în 2027; minimum 2 ateliere/an; minimum 3 proiecte-pilot până în 2032; minimum 20 actori implicați și 5 acțiuni integrate în planurile anuale. Verificare: procese-verbale, Foaie de parcurs și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **4** | **Obiectiv strategic: Creșterea implicării și participării comunității la viața culturală** | | | | | | |
| **4.1** | **Obiectiv specific: Facilitarea accesului echitabil la evenimente și servicii culturale pentru toate categoriile sociale, inclusiv pentru persoanele din zone defavorizate, vârstnici, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile.** | | | | | | |
| 4.1.1 | Organizarea de evenimente comemorative dedicate eroilor, poeților, artiștilor sau momentelor istorice, prin ceremonii cu depuneri de flori, programe artistice și evocări culturale. | 2026–2032 | 300.000 MDL | Buget local, proiecte culturale, sponsori | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | Școli, ONG-uri, Muzeul de Istorie și Etnografie, alte instituții | Minim 5 evenimente/an; cel puțin 3 personalități promovate/an; implicarea a min. 200 participanți/an |
| 4.1.2 | Organizarea de activități cultural-educaționale dedicate sărbătorilor naționale, profesionale și zilelor tematice internaționale sau locale, cu implicarea activă a comunității. | 2026–2032 | 600.000 MDL | Buget local, sponsorizări, granturi tematice | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | Artiști, școli, ONG-uri, agenți economici | Minim 10 evenimente/an; cel puțin 2000 beneficiari direcți/an; implicarea a minim 10 parteneri diferiți |
| **4.2** | **Obiectiv specific: Crearea de mecanisme participative pentru implicarea cetățenilor în programarea culturală locală, prin consultări publice, bugetare participativă și platforme digitale de propunere și votare a inițiativelor.** | | | | | | |
| 4.2.1 | Organizarea anuală a Forumului Cultural „Agora Culturală” și a consultărilor în cartiere pentru colectarea, prezentarea și prioritizarea propunerilor locuitorilor privind | 2026–2032; anual | 150.000 MDL/an | Buget local; granturi pentru cultură și participare civică; sponsorizări și contribuții ale partenerilor, în funcție de eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni, prin subdiviziunea de specialitate | Instituții culturale, ONG-uri, artiști și locuitori ai cartierelor | Minimum 1 forum/an și 2 consultări în cartiere/an; minimum 10 propuneri colectate/an; susținerea a cel puțin 3 microproiecte/an, în limita bugetului aprobat. Verificare: procese-verbale, liste de propuneri, decizii de selectare și rapoarte. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | programarea culturală; selectarea și susținerea microproiectelor prin mecanism de bugetare participativă, cu posibilitatea depunerii propunerilor și online. | | | | | | |
| **4.3** | **Obiectiv specific: Diversificarea tipologiilor de evenimente culturale, astfel încât acestea să reflecte pluralismul identitar, nevoile comunității și să stimuleze participarea activă (ex. târguri de meșteșuguri, seri de lectură, cinema comunitar, ateliere pentru familii).** | | | | | | |
| 4.3.1 | Elaborarea și desfășurarea unui program anual de evenimente culturale diversificate, stabilit în baza nevoilor comunității și incluzând târguri de meșteșuguri, seri de lectură, cinema comunitar și ateliere pentru familii, în cartiere și spații publice accesibile. | 2026–2032; anual | 50.000 MDL/an | Buget local; granturi culturale și educaționale; sponsorizări și parteneriate cu mediul de afaceri și organizațiile comunitare. | Primăria mun. Ungheni și instituțiile culturale municipale , CIT Ungheni | Palatul de Cultură, Biblioteca Publică, Muzeul, instituții de învățământ, ONG-uri, artiști, meșteri și agenți economici | Minimum 4 formate de activități/an desfășurate în cel puțin 3 cartiere/spații comunitare; minimum 500 de participanți/an. Raportarea participării se dezagregă după sex și vârstă, unde datele sunt disponibile. Verificare: calendar cultural, programe, liste și rapoarte. |
| **4.4** | **Obiectiv specific: Promovarea voluntariatului cultural și a implicării civice în organizarea activităților culturale, prin rețele locale de voluntari și programe de formare a animatorilor comunitari.** | | | | | | |
| 4.4.1 | Implicarea voluntarilor în organizarea și desfășurarea evenimentelor culturale locale, | 2026–2032 | 60.000 MDL | Buget local, parteneriate | Administrația PC | Centrul de Tineret, licee, ONG-uri | Minim 100 voluntari implicați anual în cel puțin 5 evenimente culturale |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | inclusiv în activități logistice, artistice și promoționale desfășurate de Palatul de Cultură | | | | | | |
| **4.5** | **Obiectiv specific: Susținerea inițiativelor culturale de cartier și a micro-proiectelor locale, care stimulează coeziunea socială și implicarea cetățenilor în transformarea propriului spațiu de viață.** | | | | | | |
| 4.5.1 | Derularea programului „Arta la colț de stradă” – mini-expoziții și intervenții artistice în spații urbane neconvenționale (scări de bloc, vitrine, garduri, panouri temporare) | 2026–2032 | 100.000 MDL/an | Buget local, granturi pentru artă comunitară, sponsori locali | Palatul de Cultură, alte instituții | Școala de artă, artiști plastici locali, Direcția de amenajare urbană, locatari | Minim 5 spații reamenajate anual cu artă comunitară, minim 50 participanți (artiști și elevi implicați), Creșterea gradului de implicare civică și a percepției pozitive asupra spațiului public |
| **4.6** | **Obiectiv specific: Dezvoltarea unor spații comunitare multifuncționale pentru întâlniri, creație și activități artistice, inclusiv în aer liber (ex. curți de școli, piețe, parcuri).** | | | | | | |
| 4.6.1 | Desfășurarea programului estival „Vara culturală în parc”, cu activități artistice și recreative destinate comunității locale | Anual, iunie–august 2026–2032 | 600.000 MDL | Buget local, sponsori, proiecte culturale | Palatul de Cultură, Parcul ,,Micul Cluj” | Primăria Ungheni, formații artistice, instituții de cultură | Minim 12 evenimente/an; Minim 1500 participanți anual; cel puțin 300 artiști locali implicați |
| **4.7** | **Obiectiv specific: Creșterea vizibilității evenimentelor și programelor culturale prin canale accesibile publicului larg, inclusiv panouri informative, rețele sociale, afișaj stradal și colaborare cu mass-media locală.** | | | | | | |
| 4.7.1 | Promovarea constantă a programelor culturale prin mijloace de comunicare vizibilă și accesibilă publicului | 2026–2032 | 500.000 MDL | Buget local, sponsorizări, parteneriate media | Administrația Palatului de Cultură | Primăria Ungheni, posturi locale de radio/TV, tipografii, | Minim 10 campanii de promovare/an; prezență lunară în mass-media locală; creșterea numărului de spectatori/participanți cu 20% față de 2024 |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | larg (afișe, panouri, spoturi audio/video, social media, colaborare cu mass-media locală) | | | | | agenți economici | |
| **5** | **Obiectiv strategic: Promovarea municipiului Ungheni ca destinație culturală regională și transfrontalieră** | | | | | | |
| **5.1** | **Obiectiv specific: Elaborarea și implementarea unei identități vizuale și narative coerente pentru brandul cultural al municipiului Ungheni, care să reflecte unicitatea, patrimoniul și dinamica artistică a orașului.** | | | | | | |
| 5.1.1 | Elaborarea și aprobarea identității vizuale și a mesajelor-cheie ale brandului cultural „Ungheni”. | 2026–2027 | 100.000 MDL | Buget local; granturi pentru dezvoltare culturală și promovare; sponsorizări și parteneriate media. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști, operatori media și ONG-uri | 1 identitate vizuală și set de mesaje-cheie aprobate până în 2027; aplicare în minimum 5 instituții/parteneri și 10 materiale de promovare. Verificare: manual și materiale publicate. |
| 5.1.2 | Elaborarea ghidului de utilizare a brandului cultural și aplicarea identității vizuale în materialele de promovare ale municipiului. | 2026–2027 | 80.000 MDL | Buget local; granturi pentru dezvoltare culturală și promovare; sponsorizări și parteneriate media. | Primăria mun. Ungheni | Instituții culturale, artiști, operatori media și ONG-uri | 1 ghid de utilizare și set de șabloane aprobate până în 2027; utilizare în minimum 20 materiale/ canale până în 2029. Verificare: ghid și materiale de comunicare. |
| 5.1.3 | Dezvoltarea unei campanii de branding online și offline | 2026-2032 | 150.000 MDL | Buget local; granturi pentru dezvoltare culturală și promovare; sponsorizări și parteneriate media | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Minimum 1 campanie de branding/an și 10 materiale promoționale/an; audiența online raportată anual, cu ținta stabilită după măsurarea valorii de bază. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 5.1.4 | Instalarea unor litere volumetrice sau simboluri identitare în zone strategice | 2026-2032 | 200.000 MDL | Buget local; sponsorizări și parteneriate cu agenți economici; granturi pentru amenajare urbană, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Minimum 2 elemente identitare instalate până în 2030, conform proiectului aprobat. Verificare: acte de recepție și inventarul elementelor. |
| 5.1.5 | Lansarea unui site oficial dedicat brandului cultural Ungheni | 2026-2032 | 150.000 MDL | Buget local; granturi pentru digitalizare și dezvoltare culturală; sponsorizări și parteneriate media, după eligibilitate. | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | 1 site cultural funcțional lansat până în 2028; numărul anual de utilizatori unici și accesări raportat după primul an de funcționare. |
| **5.2** | **Obiectiv specific: Crearea și promovarea unui calendar anual de evenimente culturale de anvergură, cu potențial de atragere a publicului din regiune și de peste hotare (ex: festivaluri, târguri tematice, simpozioane, competiții artistice internaționale).** | | | | | | |
| 5.2.1 | Organizarea Festivalului Artelor Vizuale și Performative Ungheni | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr participanți, impact media |
| 5.2.2 | Târg de artizanat cu meșteri din regiune și din orașele înfrățite | 2026-2032 | 300.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr expozanți și vizitatori |
| 5.2.3 | Concurs internațional de pictură murală | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr participanți, lucrări realizate |
| 5.2.4 | Simpozion tematic despre patrimoniu și creativitate locală | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr participanți, contribuții științifice |
| 5.2.5 | Festival multicultural cu comunități etnice locale și internaționale | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr comunități implicate, diversitate |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **5.3** | **Obiectiv specific: Stabilirea de parteneriate durabile cu orașe înfrățite, instituții culturale și agenții de turism din Republica Moldova, România și alte state europene, în vederea realizării de schimburi culturale, turnee artistice și proiecte comune.** | | | | | | |
| 5.3.1 | Organizarea de turnee artistice în orașele înfrățite | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr spectacole, public estimat |
| 5.3.2 | Semnarea de parteneriate culturale cu orașe și instituții europene | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Acorduri semnate, activități comune |
| 5.3.3 | Schimburi culturale între licee și școli de artă | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, instituții culturale | Număr elevi implicați, produse artistice |
| **5.4** | **Obiectiv specific: Valorificarea patrimoniului cultural local în cadrul circuitelor turistice transfrontaliere, prin integrarea în rețele regionale de destinații culturale și colaborarea cu structuri de promovare turistică.** | | | | | | |
| 5.4.1 | Colaborare cu agenții turistice pentru includerea Ungheniului în oferte tematice | 2026-2032 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, CIT Iași | Nr. de pachete create și vândute |
| 5.4.2 | Colaborarea cu orașe de graniță pentru includerea patrimoniului în pachete turistice comune | 2026-2032 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, CIT Iași | Număr de pachete comune create și promovate |
| 5.4.3 | Realizarea unui ghid comun de trasee culturale tranfrontaliere | 2026-2027 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, CIT Iași | Ghid publicat, disponibil online și tipărit |
| 5.4.4 | Program-Pilot „weekend cultural la | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, CIT Iași | Număr ediții, participanți |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | graniță” în colaborare cu orașe românești | | | | | | |
| 5.4.5 | Semnalizarea rutelor transfrontaliere cu panouri multilingve și coduri QR | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Număr de panouri instalate, accesări QR |
| 5.4.6 | Crearea și promovarea circuitului „Prutul Cultural” cu punct de plecare Ungheni | 2026-2032 | 100.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Circuit lansat, promovat, turiști participanți |
| 5.4.7 | Integrarea Palatului de Cultură și altor obiective culturale din Ungheni în circuite turistice transfrontaliere | 2026–2032 | 300.000 MDL | Programe transfrontaliere, buget local | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | CIT Ungheni, agenții de turism, autorități locale din România | Minim 1 traseu cultural integrat anual; Ungheni promovat în ghiduri turistice comune |
| 5.4.8 | Promovarea patrimoniului cultural local al municipiului Ungheni în rețelele turistice regionale și internaționale, prin valorificarea expresiilor artistice locale și participarea la evenimente de profil | 2026–2032 | 400.000 MDL | Programe UE, sponsorizări, buget local | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | CIT Ungheni, agenții de turism, instituții de cultură | Minim 1 participare/an la târguri turistice cu momente artistice live; miim 3 produse de promovare (video, broșuri, coduri QR etc.); implicarea a min. 50 artiști amatori/an |
| **5.5** | **Obiectiv specific: Producerea și distribuirea de materiale promoționale multilingve (ghiduri, albume, spoturi video, hărți interactive) care să crească atractivitatea municipiului pentru vizitatori și investitori culturali.** | | | | | | |
| 5.5.1 | Elaborarea unui ghid turistic multilingv în format tipărit și digital | 2026-2032 | 200.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Număr ghiduri distribuite |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 5.5.2 | Realizarea unui spot video de promovare a orașului pentru rețele sociale | 2026-2032 | 50.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Număr vizualizări spot |
| 5.5.3 | Crearea unei hărți interactive online a atracțiilor culturale | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Număr accesări hartă |
| 5.5.4 | Producerea și distribuirea de materiale promoționale (pliante, broșuri, albume foto/video) care reflectă activitatea formațiilor artistice locale ca expresie a identității culturale a municipiului Ungheni | 2026–2029 | 300.000 MDL | Buget local, sponsorizări, parteneriate media | Palatul de Cultură, Primăria Ungheni | CNCT, ONG-uri culturale, centre de informare turistică | Minim 3 tipuri de materiale produse/an; min. 1000 exemplare distribuite; materialele distribuite în cadrul evenimentelor și întâlnirilor oficiale |
| **5.6** | **Obiectiv specific: Conectarea Ungheniului la rețele internaționale de cooperare în domeniul culturii și creativității, inclusiv prin participarea la programe europene precum EU4Culture, Capitala Europeană a Culturii, Europa Creativă etc.** | | | | | | |
| 5.6.1 | Aplicarea pentru programul Europa Creativă în parteneriat cu ONG cultural | 2026-2032 | 500.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, ONG | Proiecte depuse, finanțări atrase |
| 5.6.2 | Participarea la conferințe internaționale de profil cultural | 2026-2032 | 150.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Evenimente internaționale cu participare |
| 5.6.3 | Conectarea Palatului de Cultură și a altor instituții culturale din Ungheni la rețele internaționale de cooperare, prin aderarea la platforma Uniunii Mondiale de | 2026–2032 | 600.000 MDL | Buget local, granturi europene, sponsorizări | Administrația PC | IGF, instituții culturale din România și UE, CNCT | Minim 5 participări internaționale/an; 3 acorduri de colaborare; vizibilitate crescută în rețele internaționale de cultură |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Folclor (IGF), participarea la schimburi de experiență, ateliere și evenimente artistice în România și alte țări | | | | | | |
| **5.7** | **Obiectiv specific: Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor turistico-culturale locale, în special în zona centrală și în proximitatea obiectivelor de patrimoniu, pentru a asigura o experiență completă și accesibilă vizitatorilor.** | | | | | | |
| 5.7.1 | Instalarea de mobilier urban tematic în zona veche a orașului | 2026-2032 | 600.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni, ONG | Număr bănci, elemente tematice |
| 5.7.2 | Modernizarea infrastructurii pietonale în jurul obiectivelor culturale | 2026-2032 | 800.000 MDL | Interne, externe | Primăria mun. Ungheni | CIT Ungheni | Număr străzi modernizate |
| **5.8** | **Obiectiv:Consolidarea poziției municipiului Ungheni în rețele culturale naționale și internaționale.** | | | | | | |
| 5.8.1 | Consacrarea municipiului Ungheni drept „Capitală a Folclorului”prin consolidarea prezenței Uniunii Mondiale de Folclor (IGF), participarea la evenimente internaționale, promovarea artiștilor locali și cooperarea | 2026-2032 | 600.000 MDL | Buget local, sponsorizări, parteneriate internaționale | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | IGF, Ministerul Culturii, instituții din România și alte state | Minim 200 artiști implicați/an; colaborări cu minim 5 parteneri culturali/an; Ungheni menționat în rețele și publicații . |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | culturală cu instituții din alte țări | | | | | | |
| 5.8.2 | Promovarea artiștilor și formațiilor locale în rețelele naționale de cultură, prin participarea la festivaluri, integrarea în programe susținute de Ministerul Culturii și colaborarea cu organizatori culturali din țară | 2026–2032 | 450.000 MDL | Buget local, proiecte culturale, fonduri ministeriale | Primăria Ungheni, Palatul de Cultură | Ministerul Culturii, instituții de Cultură din țară, organizatori de festivaluri | Minim 200 artiști implicați/an; participare la minim 3 festivaluri naționale/an; minim 2 formații incluse în rețeaua ministerială |